

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2017/2112**zo 6. marca 2017****o opatrení/schéme pomoci/štátnej pomoci SA.38454 – 2015/C (ex 2015/N), ktorú Maďarsko zamýšľa zaviesť na podporu vývoja dvoch nových jadrových reaktorov v jadrovej elektrárni Paks II**

[oznámené pod číslom C(2017) 1486]

(Iba anglické znenie je autentické)**(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky ⁽¹⁾ a po zohľadnení týchto pripomienok,

keďže:

1. KONANIE

- (1) Na základe novinových článkov a neformálnych kontaktov s maďarskými orgánmi začala Komisia 13. marca 2014 predbežné vyšetrenie možnej štátnej pomoci pri výstavbe jadrovej elektrárne Paks II (ďalej len „Paks II“) pod číslom SA.38454 (2014/CP).
- (2) Po niekoľkých výmenách informácií a formálnych zasadnutiach maďarské orgány oznámili opatrenie 22. mája 2015 na účely právnej istoty, pričom uviedli, že projekt nezahŕňa štátnu pomoc v zmysle článku 107 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“).
- (3) Listom z 22. mája 2015 Maďarsko oznámilo Komisii opatrenie na poskytnutie finančného príspevku na vývoj dvoch nových jadrových reaktorov v lokalite jadrovej elektrárne Paks.
- (4) Listom z 23. novembra 2015 Komisia informovala Maďarsko o svojom rozhodnutí začať konanie podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ v súvislosti s uvedeným opatrením (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“). Rozhodnutie Komisie bolo uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie ⁽²⁾. Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili pripomienky.
- (5) Maďarsko poslalo pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania 29. januára 2016.
- (6) Komisii boli doručené pripomienky zainteresovaných strán. Postúpila ich Maďarsku, ktoré dostalo príležitosť reagovať. Maďarsko zaslalo svoje pripomienky listom zo 7. apríla 2016.
- (7) Ďalšie informácie Maďarsko predložilo 21. apríla, 27. mája, 9. júna, 16. júna, 28. júla 2016, 16. januára 2017 a 20. februára 2017.
- (8) Dňa 12. septembra 2016 maďarské orgány predložili vyhlásenie o vzdaní sa práva týkajúceho sa jazyka a súhlasili, že rozhodnutie sa prijme v angličtine, ktorá bude autentickým jazykom.

2. PODROBNÝ OPIS OPATRENIA**2.1. OPIS PROJEKTU**

- (9) Opatrenie pozostáva z vývoja dvoch nových jadrových reaktorov (bloku 5 a 6) v Maďarsku, ktorých výstavbu v plnej miere financuje Maďarská republika v prospech subjektu Paks II (MVM Paks II Nuclear Power Plant Development Private Company Limited by Shares), ktorý bude nové reaktory vlastníť a prevádzkovať.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 8, 12.1.2016, s. 2.

⁽²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

- (10) Ruská federácia a Maďarsko uzavreli 14. januára 2014 medzivládnu dohodu o jadrovom programe ⁽³⁾. Na základe nej budú obe krajiny spolupracovať na údržbe a ďalšom rozvoji súčasnej jadrovej elektrárne Paks (ďalej len „jadrová elektrárň Paks“). Zahŕňa to návrh, výstavbu, uvedenie do prevádzky a vyradenie z prevádzky dvoch nových blokov 5 a 6 s reaktormi typu VVER (vodou chladené, vodou regulované) s inštalovaným výkonom každého reaktora najmenej 1 000 MW ⁽⁴⁾, ktoré doplnia existujúce bloky 1 až 4. Prevádzkou blokov 5 a 6 sa má nahradiť strata kapacity po vyradení blokov 1 až 4 z dôvodu zastarania (spoločný výkon 2 000 MW). Maďarsko uviedlo, že bloky 1 až 4 budú v prevádzke do konca rokov 2032, 2034, 2036 a 2037, pričom nie je plánovaný žiaden projekt na predlžovanie životnosti.
- (11) Podľa medzivládnej dohody ⁽⁵⁾ Rusko aj Maďarsko určia jednu skúsenú organizáciu vo vlastníctve štátu a ovládanú štátom, ktorá bude finančne aj technicky zodpovedať na splnenie príslušných povinností ako zmluvná strana/vlastník v súvislosti s projektom.
- (12) Výstavbu nových reaktorov (bloky 5 a 6) Rusko zverilo podniku *Nizhny Novgorod Engineering Company Atomenergoproekt, a. s.*, (ďalej len „JSC NIAEP“) a Maďarsko rozhodlo, že vlastníkom a prevádzkovateľom dvoch reaktorov bude podnik *MVM Paks II Nuclear Power Plant Development Private Company Limited by Shares* ⁽⁶⁾ (ďalej len „Paks II“).
- (13) V medzivládnej dohode sa stanovujú všeobecné pravidlá a povinnosti vyplývajúce zo spolupráce v oblasti jadrovej energie medzi dvomi krajinami, ale jej podrobné vykonávanie sa má vymedziť v osobitných dohodách označovaných ako „dohody o vykonávaní“ ⁽⁷⁾, a to takto:
- a) v zmluve o zabezpečení inžinierskej činnosti, obstarávania a stavebných prác na účely výstavby dvoch nových blokov 5 a 6 typu VVER 1200 (V491) v lokalite jadrovej elektrárne Paks, ktorá sa má označovať ako „zmluva o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe“;
- b) v zmluve vymedzujúcej zmluvné podmienky spolupráce pri prevádzke a údržbe nových reaktorov, ktorá sa má označovať ako „zmluva o prevádzke a údržbe“;
- c) v zmluve o podmienkach dodávok paliva a nakladania s vyhoretým palivom.
- (14) Podniky JSC NIAEP a Paks II uzatvorili zmluvu o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe 9. decembra 2014, pričom sa v nej stanovuje, že prevádzka nových dvoch blokov 5 a 6 sa plánuje začať v rokoch 2025 a 2026.
- (15) Mimo toho sa Rusko zaviazalo poskytnúť Maďarsku štátny úver na financovanie vývoja jadrovej elektrárne Paks II. Tento úver sa riadi medzivládnu dohodou o financovaní ⁽⁸⁾ a poskytuje sa ním revolvingový úver vo výške 10 miliárd EUR obmedzený výlučne na použitie pri projektovaní a výstavbe blokov 5 a 6 v jadrovej elektrárni Paks II a ich uvádzaní do prevádzky. Maďarsko použije tento revolvingový úver na priame financovanie investícií do jadrovej elektrárne Paks II, ktoré sú potrebné na projektovanie a výstavbu dvoch nových blokov 5 a 6 a ich uvedenie do prevádzky, ako sa stanovuje v medzivládnej dohode o financovaní. Popri medzivládnej dohode o financovaní Maďarsko zabezpečí ďalšiu sumu do výšky 2,5 miliardy EUR z vlastného rozpočtu na účely financovania investícií do jadrovej elektrárne Paks II.
- (16) Po dokončení výstavby blokov 5 a 6 Maďarsko neplánuje jadrovej elektrárni Paks II poskytnúť žiadnu ďalšiu finančnú podporu okrem investičnej podpory uvedenej v odôvodnení 15. Nové bloky budú prevádzkované za trhových podmienok bez akejkoľvek pevnej sumy výnosov alebo zaručenej ceny. Maďarsko sa domnieva, že priame zvyšovanie dlhového financovania podnikom Paks II v tejto fáze nebude potrebné.

⁽³⁾ Dohoda medzi vládou Ruskej federácie a vládou Maďarska o spolupráci na mierovom využívaní jadrovej energie uzavretá 14. januára 2014, ktorú Maďarsko ratifikovalo zákonom maďarského parlamentu č. II z roku 2014 (2014. évi II. törvény a Magyarországi Kormány és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény kihirdetéséről).

⁽⁴⁾ Maďarské orgány predpokladajú, že čistá kapacita reaktorov bude 1 180 MW na blok.

⁽⁵⁾ Článok 3 medzivládnej dohody.

⁽⁶⁾ Uznesenie vlády č. 1429/2014. (VII. 31.) [A Kormány 1429/2014. (VII. 31.) Korm. Határozata a Magyarországi Kormány és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény kihirdetéséről szóló 2014. évi II. törvény szerinti Magyar Kijelölt Szervezet kijelölése érdekében szükséges intézkedésről].

⁽⁷⁾ Článok 8 medzivládnej dohody.

⁽⁸⁾ Dohoda medzi vládou Ruskej federácie a vládou Maďarska o rozšírení štátneho úveru pre vládu Maďarska na financovanie výstavby jadrovej elektrárne v Maďarsku uzatvorená 28. marca 2014.

2.2. CIEĽ OPATRENIA

- (17) Ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, jadrová elektrárňa Paks je jedinou jadrovou elektrárnou prevádzkovanou v Maďarsku. Patrí spoločnosti v 100 % vlastníctve štátu, Magyar Villamos Művek Zártkörűen Működő Részvénytársaság (ďalej len „MVM Group“), ktorá sa zaoberá obchodovaním s elektrickou energiou a jej výrobou⁽⁹⁾. Celkový inštalovaný výkon jej štyroch blokov je 2 000 MW, pričom v každom bloku sa v súčasnosti využíva ruská technológia (VVER-440/V213). Tieto bloky budú postupne do roku 2037 vyradené z prevádzky (pozri odôvodnenie 10).
- (18) Výroba elektriny z jadrových zdrojov zohráva v energetickom mixe Maďarska strategickú úlohu, keďže približne 50 % celkovej elektrickej energie vyrobenej na domácom trhu pochádza z existujúcich štyroch reaktorov jadrovej elektrárne Paks⁽¹⁰⁾.
- (19) Na základe týchto cieľov:
- uchovanie primeraného podielu národných zdrojov a
 - zníženie závislosti Maďarska od dovozu pri súčasnom dodržaní národnej politiky v oblasti zmeny klímy

vláda požiadala skupinu MVM, aby preskúmala možnosti rozšírenia výroby elektriny v jadrových elektrárňach. Spoločnosť MVM Group vypracovala štúdiu uskutočniteľnosti, v ktorej preštudovala výstavbu a financovanie novej jadrovej elektrárne, ktorá by sa mohla začleniť do elektrizačnej sústavy a mohla by byť prevádzkovaná hospodárne, bezpečne a ekologicky. Na základe tejto štúdie uskutočniteľnosti, ktorú skupina MVM predložila v roku 2008, vláda navrhla projekt maďarskému parlamentu, ktorý súhlasil so začatím prípravných prác na výstavbu nových blokov jadrovej elektrárne v lokalite Paks⁽¹¹⁾. Túto výstavbu podporili aj výpočty, podľa ktorých sa predpokladá, že v dôsledku vyradenia zastaraných jadrových elektrární sa do roku 2025 hrubý inštalovaný výkon 8 000 – 9 000 MW zníži o 6 000 MW. Tieto jadrové elektrárne sa mali čiastočne nahradiť rozšírením jadrovej elektrárne Paks.

- (20) V roku 2011 sa spustila národná energetická stratégia do roku 2030⁽¹²⁾. Uvedená stratégia sa sústreďuje na scenár jadrové – uhoľné – ekologické zdroje pre Maďarsko. Maďarský prevádzkovateľ prenosovej sústavy (ďalej len „PPS“) MAVIR predpokladá, že do roku 2026 bude Maďarsko potrebovať minimálne 5,3 GW novej výrobnéj kapacity a do roku 2031 to bude o niečo viac ako 7 GW, a to v dôsledku budúceho dopytu a obmedzovania existujúcej výrobnéj kapacity v Maďarsku⁽¹³⁾. MAVIR ďalej odhaduje, že v rokoch 2025 až 2030 dôjde k vyradeniu z prevádzky takmer všetkých existujúcich uhoľných elektrární a inštalovaný výkon maďarských plynárenských závodov poklesne o približne 1 GW, ako je znázornené v tabuľke 1, ktorú Maďarsko predložilo 16. januára 2017. Maďarsko vysvetlilo, že v štúdiu spoločnosti MAVIR sa neberie do úvahy žiadny dovoz ani nové plánované inštalované výkony zabezpečujúce požadovaných 7 GW novej kapacity.

Tabuľka 1

Očakávané vyradenie domácich inštalovaných výkonov do roku 2031

(v MW)

	Existing	Phase-out
Nuclear	2 000	
Coal	1 292	1 222
Natural gas	3 084	960

⁽⁹⁾ Viac informácií o spoločnosti MVM Group je uvedených v odôvodnení 18 rozhodnutia o začatí konania.

⁽¹⁰⁾ Údaje z maďarskej elektrizačnej sústavy (Mavir, 2014) – https://www.mavir.hu/documents/10262/160379/VER_2014.pdf/a0d9fe66-e8a0-4d17-abc2-3506612f83df, text dostupný 26. októbra 2015.

⁽¹¹⁾ 25/2009. (IV.4.) OGY Határozat a paksi bővítés előkészítéséről.

⁽¹²⁾ Národná energetická stratégia (Ministerstvo národného rozvoja, Maďarsko, 2011): <http://2010-2014.kormany.hu/download/7/d7/70000/Hungarian%20Energy%20Strategy%202030.pdf>.

⁽¹³⁾ A magyar villamosenergia-rendszer közép- és hosszú távú forrásoldali kapacitásfejlesztése (Strednodobý a dlhodobý vývoj výrobných aktív maďarskej elektrizačnej sústavy): https://www.mavir.hu/documents/10258/15461/Forr%C3%A1slemez%C3%A9s_2016.pdf/462e9f51-cd6b-45be-b673-6f6afea6-f84a (Mavir, 2016).

(v MV)

	Existing	Phase-out
Oil	410	
Intermittent renewables/weather-dependent	455	100
Other renewables	259	123
Other non-renewables	844	836
Sum	8 344	3 241

Zdroj: Maďarské orgány (Mavir).

- (21) Maďarsko a Rusko podpísali medzivládnu dohodu s cieľom vytvoriť v lokalite jadrovej elektrárne Paks nové kapacity. Maďarsko vysvetlilo, že ak sa mu podarí zachovať v palivovom mixe aj jadrovú výrobu, dokázalo by riešiť potrebu nahradenia vyradovaných kapacít, rozvoja nových kapacít a plnenia cieľa Maďarska, pokiaľ ide o ciele Únie v oblasti klímy (najmä tých, ktoré súvisia s očakávaným znižovaním emisií CO₂).

2.3. OPIS NOVÝCH BLOKOV – TECHNOLÓGIA, KTORÁ SA MÁ NASADIŤ

- (22) Nové bloky 5 a 6 v jadrovej elektrárne Paks II budú vybavené technológiou VVER 1200 (V491) a pôjde o pokročilejšie reaktory generácie III+. Maďarsko vysvetlilo, že vzhľadom na technické špecifikácie blokov, ktoré sa majú v jadrovej elektrárni Paks II postaviť, prinesú nové bloky oproti existujúcim blokom jadrovej elektrárne Paks viditeľné výhody, ktorými sú popri vyššej bezpečnosti napríklad aj vyššia efektívnosť a hospodárnejšia prevádzka.
- (23) Okrem výrazne vyššieho inštalovaného výkonu VVER 1200 (V491) je tu aj podstatný rozdiel v predpokladanej prevádzkovej životnosti (60 rokov v prípade blokov VVER 1200 v porovnaní s 30 rokmi v prípade existujúcich blokov jadrovej elektrárne Paks) a širší manévrovací priestor, ktorý umožňuje prispôbovať kapacitu jednotlivých blokov v určitom rozsahu podľa dopytu v sieti.
- (24) Zníženie objemu paliva potrebného pre nové bloky je taktiež prejavom technologického pokroku v posledných rokoch. Namiesto existujúceho 12-mesačného palivového cyklu dokážu nové bloky fungovať pri 18-mesačnom cykle. To znamená, že nové bloky si budú vyžadovať menej vypnutí ročne na doplnenie paliva a elektrárne bude môcť každý rok fungovať priemerne dlhšie, a teda sa nebude strácať výrobný čas.
- (25) Z technických špecifikácií vyplýva aj to, že hustota výkonu, ktorá bude zabezpečovaná novými palivovými systémami, bude výrazne vyššia ako pri existujúcich palivových systémoch. To ďalej znamená, že sa dosiahne vyšší objem vyrobenej elektriny na hmotnostnú jednotku palivového materiálu, čím sa môžu zlepšiť hospodárske ukazovatele elektrárne.

2.4. PRÍJEMCA

- (26) Ako sa vysvetľuje v časti 2.3 rozhodnutia o začatí konania, príjemcom opatrenia je podnik Paks II, ktorý je v súčasnosti vo vlastníctve Maďarskej republiky. Práva akcionára vykonáva úrad predsedu vlády. Podnik Paks II bude vlastníť a prevádzkovať bloky reaktorov 5 a 6, za ktoré zaplatí Maďarská republika.
- (27) V odôvodnení 19 rozhodnutia o začatí konania sa vysvetľuje, akým spôsobom došlo k prevodu akcií podniku Paks II, ktoré boli pôvodne v držbe spoločnosti MVM Group, na Maďarskú republiku⁽¹⁴⁾. Podľa informácií predložených Maďarskom 30. januára 2016 bola kúpna cena prevodu 10 156 miliárd HUF, čo je približne 33 miliónov EUR.

⁽¹⁴⁾ Vyhľadka ministerstva národného rozvoja č. 45/2014. (XI.14.) [45/2014. (XI.14.) NFM rendelet az MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét gyakorló szervezet kijelöléséről].

2.5. ŠTRUKTÚRA FINANCOVANIA PROJEKTU A PRÁVA A POVINNOSTI PODĽA ZMLUVY O INŽINIERSEJ ČINNOSTI, OBSTARÁVANÍ A VÝSTAVBE

2.5.1. MEDZIVLÁDNA DOHODA O FINANCOVANÍ

- (28) V rámci medzivládnej dohody ⁽¹⁵⁾ Rusko poskytlo Maďarsku štátny úver vo forme revolvingového úveru vo výške 10 miliárd EUR na financovanie vývoja blokov 5 a 6 jadrovej elektrárne Paks. Úroková sadzba na úver je v rozsahu od 3,95 % do 4,95 % ⁽¹⁶⁾. Úver je určený na projektovanie, výstavbu a uvedenie týchto nových blokov do prevádzky.
- (29) Podľa medzivládnej dohody o financovaní musí Maďarsko použiť úver na financovanie 80 % hodnoty zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe na vykonávanie prác a služieb a dodávky vybavenia, pričom zvyšných 20 % zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe zaplatí Maďarsko (pozri odôvodnenie 15). Maďarsko musí úver využiť do roku 2025.
- (30) Maďarsko bude splácať úver počas 21 rokov do 15. marca alebo 15. septembra po dátume uvedenia oboch nových jadrových blokov 5 a 6 do prevádzky, najneskôr však 15. marca 2026 ⁽¹⁷⁾.
- (31) Platby v rámci medzivládnej dohody o financovaní možno uskutočniť len po podaní žiadosti Ministerstvom národného rozvoja Maďarska a po vydaní oznámenia o schválení Ministerstvom financií Ruska.

2.5.2. ZMLUVA O INŽINIERSEJ ČINNOSTI, OBSTARÁVANÍ A VÝSTAVBE

- (32) Podľa zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe musí JSC NIAEP dodať dva reaktory podľa vymedzenia v podrobnej technickej špecifikácii v dohodnutých termínoch a za dohodnutú paušálnu cenu ([...] ^(*) miliárd EUR). Všetky predtým nevymedzené náklady sa považujú za zahrnuté v tejto cene [...] ⁽¹⁸⁾.
- (33) V zmluve sa stanovuje, že za istých okolností sa platí náhrada škody ⁽¹⁹⁾ [...].
- (34) [...]
- (35) [...]

2.5.3. VZŤAHY MEDZI ŠTÁTOM A PRÍJEMCOM

- (36) V úvode Maďarsko predpokladalo, že podnik Paks II zostane 100 % dcérskou spoločnosťou MVM Hungarian Electricity Ltd., ktorá samotná je vo vlastníctve Maďarskej republiky a samospráv. Od novembra 2014 už podnik Paks II nie je dcérskou spoločnosťou MVM Hungarian Electricity Ltd. ani súčasťou spoločnosti MVM Group, ale je to spoločnosť v priamom 100 % štátnom vlastníctve, ktorá v súčasnosti nemá žiaden právny vzťah so spoločnosťou MVM Group.
- (37) Pokiaľ ide o činnosti podniku Paks II, najmä predaj elektrickej energie, Maďarsko uviedlo, že neexistuje žiadna samostatná zmluva o nákupe elektrickej energie, ani sa v tejto fáze nepredpokladá. Maďarské orgány predpokladajú, že elektrická energia vyrábaná podnikom Paks II sa bude predávať na trhu a spotrebiteľom elektrickej energie v súlade s bežnými trhovými zmluvami o predaji energie na zabezpečenie základného odberu. Podľa maďarských orgánov bude podnik Paks II ako výrobca energie na zabezpečenie základného odberu počas očakávaného dlhého obdobia prevádzky v pozícii subjektu, ktorý prijíma ceny, podobne ako existujúce jadrové elektrárne v Európe.
- (38) Podnik Paks II bude vlastníkom jadrovej elektrárne Paks II a počas fázy výstavby dvoch reaktorov bude kapitálovo úplne financovaný Maďarskou republikou. Maďarské orgány sa domnievajú, že priame zvyšovanie dlhového financovania podnikom Paks II v tejto fáze nebude potrebné.
- (39) Maďarsko neprevedie finančné prostriedky potrebné na prevod kúpnej ceny za jadrovú elektrárňu Paks II na účty podniku Paks II. Najväčší podiel týchto finančných prostriedkov bude držať Banka pre rozvoj a zahraničné hospodárske vzťahy Ruska (Vnešekonombank). Pri každom medzníku, ktorý sa bude považovať za splnený, podnik Paks II požiada banku Vnešekonombank o zaplatenie 80 % splatnej sumy priamo v prospech JSC NIAEP. Zároveň podá žiadosť Vládnej agentúry pre riadenie dlhu Maďarska o uhradenie zvyšných 20 %.

⁽¹⁵⁾ Článok 9 medzivládnej dohody.

⁽¹⁶⁾ 3,95 % do prvého dňa splatenia a od 4,50 % do 4,95 % v nasledujúcich 21 rokoch.

⁽¹⁷⁾ V každom 7-ročnom období: 25 %, 35 % a 40 % skutočne využitej sumy úveru.

^(*) Utajovaná skutočnosť/obchodné tajomstvo.

⁽¹⁸⁾ [...]

⁽¹⁹⁾ Náhrada škody predstavuje určenú sumu za škodu dohodnutú zmluvnými stranami, ktorá je splatná ako odškodnenie v prípade porušenia určitých zmluvných povinností.

- (40) Zostávajúce finančné požiadavky podniku Paks II počas fázy výstavby sa zabezpečia prostredníctvom kapitálu z rozpočtu Maďarskej republiky. Úvodná suma vyčlenená na fázu výstavby je [...] miliárd EUR (rozdiel medzi sumou 12,5 miliardy EUR stanovenou za jadrový projekt v medzivládnej dohode a skutočnou kúpnu cenou jadrovej elektrárne Paks II vo výške [...] miliárd EUR). Podľa Maďarska to predstavuje hornú hranicu štátnych prostriedkov, ktoré možno čerpať na výstavbu jadrovej elektrárne Paks II, aspoň bez ďalšieho posúdenia. Maďarsko však tvrdí, že v prípade, že by požiadavky na kapitál prekročili túto sumu, bude investovať viac, ak z jeho posúdenia v danom čase vyplynie, že je to hospodársky primerané.
- (41) Maďarsko tvrdí, že z jeho analýzy citlivosti, pokiaľ ide o možné dodatočné náklady vzniknuté podniku Paks II počas fázy výstavby, vyplýva, že jeho náklady by sa museli zvýšiť 10-násobne, aby sa očakávaná IRR znížila o 1 %. Maďarsko preto očakáva, že vplyv nárastu nákladov bude malý.

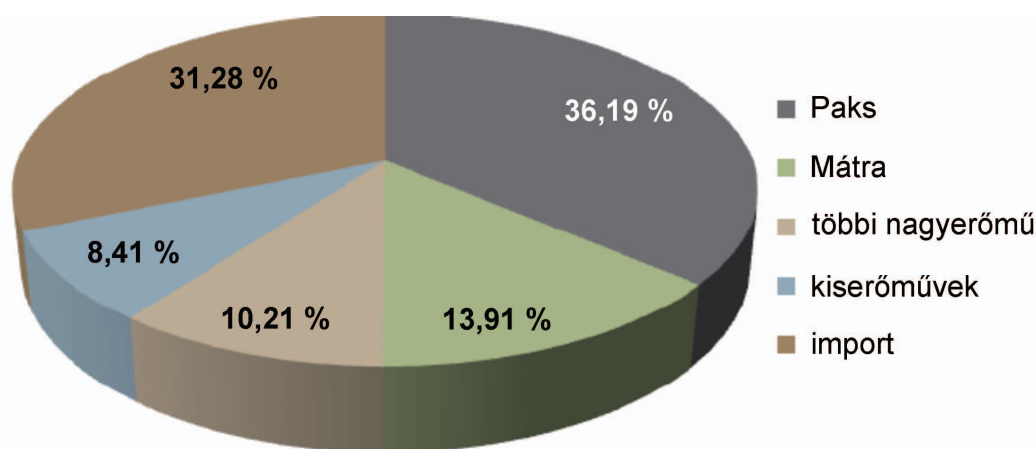
2.6. MAĎARSKÝ TRH S ELEKTRICKOU ENERGIU

2.6.1. OPIS MAĎARSKÉHO TRHU S ELEKTRICKOU ENERGIU

- (42) Súčasná štruktúra maďarského trhu s elektrickou energiou sa vytvorila okolo roku 1995, keď došlo k privatizácii väčšiny veľkých elektrární a dodávateľov verejných služieb, ako aj distribučných spoločností. Štát si zachoval dominantné postavenie v odvetví prostredníctvom štátnom vlastnenej vertikálne integrovanej energetickej spoločnosti – MVM Group.
- (43) V štúdii MAVIR uvedenej v odôvodnení 20 sa vysvetľuje, že celková domáca spotreba sa od roku 2014 zvýšila o 2,7 % a v roku 2015 dosiahla hodnotu 43,75 TWh. Z tejto spotreby domáca výroba pokrývala 30,06 TWh, čo je 68,72 % celkovej spotreby elektrickej energie (pozri obrázok 1). Dovoz tvoril 13,69 TWh, čo zodpovedá 31,28 % celkovej spotreby. Štátom vlastnená spoločnosť MVM Group mala ako výrobca významný trhový podiel vzhľadom na vlastníctvo hlavného výrobného aktíva – jadrovej elektrárne Paks, ktorá zabezpečovala 52,67 % elektrickej energie vyrobenej na domácom trhu v roku 2015, ako sa uvádza na obrázku 1. Elektráreň Mátra vyrába elektrickú energiu spaľovaním hnedého uhlia a primárne ju vlastní spoločnosť RWE Power AG (50,92 %), pričom skupina MVM vlastní 26,15 % jej akcií. Ďalšie väčšie (*többi nagyermű*) a menšie (*kiserművek*) elektrárne zohrávajú len malú úlohu v celkovej štruktúre výroby na maďarskom trhu. Vertikálne integrovaná veľkoobchodná vetva spoločnosti MVM Group – MVM Partner – má dominantné postavenie na veľkoobchodnom trhu s elektrickou energiou ⁽²⁰⁾.

Obrázok 1

Zloženie celkovej spotreby elektrickej energie v Maďarsku v roku 2015

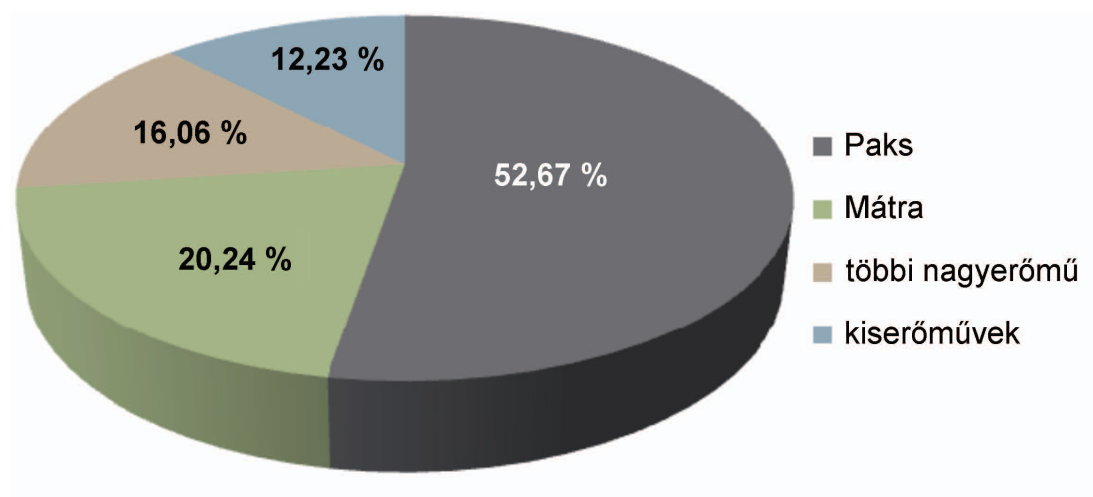
Zdroj: Strednodobý a dlhodobý vývoj výrobných aktív v maďarskej elektrizačnej sústave (Mavir, 2016) ⁽²¹⁾.

⁽²⁰⁾ Pozri rozhodnutie č. 747/2011 Maďarského úradu pre energetiku zo 14. októbra 2011.

⁽²¹⁾ Pojmom „többi nagyermű“ sa označujú iné veľké elektrárne a pojmom „kiserművek“ sa označujú malé elektrárne.

Obrázok 2

Hrubá domáca výroba elektriny v Maďarsku v roku 2015

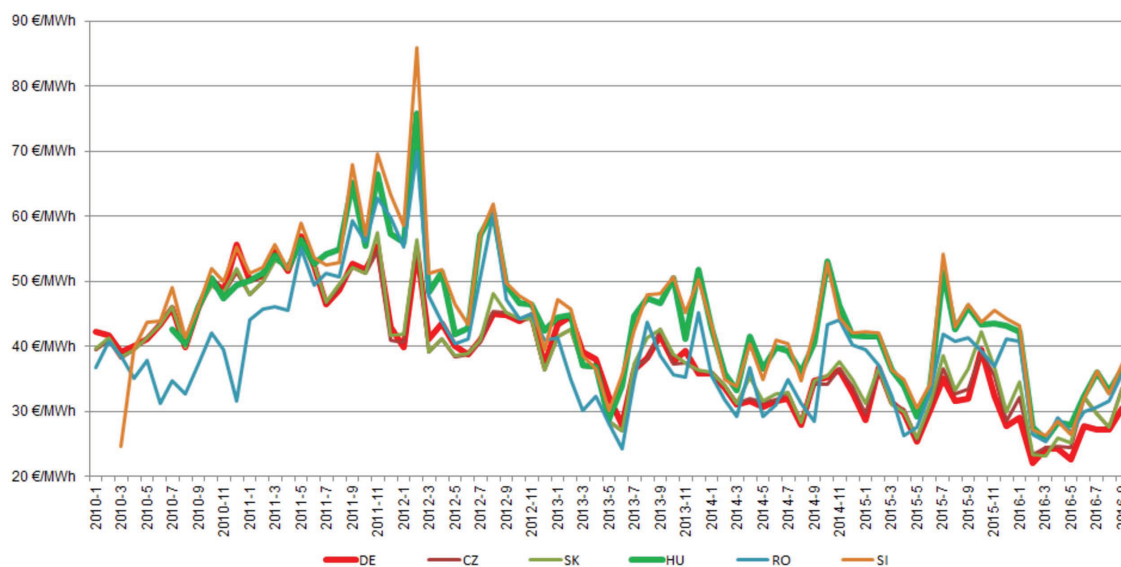

Zdroj: Strednodobý a dlhodobý vývoj výrobných aktív v maďarskej elektrizačnej sústave (Mavir, 2016).

- (44) V Maďarsku sa najbežnejšie transakcie v rámci veľkoobchodu vykonávajú prostredníctvom dvojstranných zmlúv o nákupe elektrickej energie, v ktorých výrobcovia súhlasia, že budú predávať minimálny vopred určený objem veľkoobchodníkom, a v ktorých sa obchodníci zaväzujú nakúpiť minimálny objem. Zmluvy o nákupe elektrickej energie sa uzatvárajú podľa noriem stanovených Európskou federáciou obchodníkov s energiou (EFET).
- (45) The Hungarian Power Exchange Company Ltd. (maďarská burza s energiou – HUPX) začala svoju činnosť v júli 2010 ako dcérska spoločnosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy, spoločnosti MAVIR. Ponúka denné obchodovanie, ako aj futuritné obchody s fyzickými komoditami. Denné obchodovanie sa začína každý deň o 11.00 h na základe ponúk, ktoré sa majú zadať pre každú hodinu nasledujúceho dňa. Obchodovanie sa končí najneskôr o 11.40 h. Futuritné obchody s fyzickými komoditami možno uzatvárať na štyri nasledujúce týždne, tri nasledujúce mesiace, štyri nasledujúce štvrtroky a tri nasledujúce roky. Na takéto transakcie sú vyhradené obchodné dni, počas ktorých možno predkladať ponuky v určitých časových intervaloch. Od marca 2016 sa na vnútrodenom trhu HUPX dá obchodovať s 15-minútovými produktmi aj jedn hodinovými blokmi. Okrem organizovaných denných a vnútrodených trhov má spoločnosť HUPX uzatvorené dohody o spolupráci aj s dvomi brokerskými spoločnosťami, ktoré poskytujú služby predkladania mimoburzových (OTC) obchodov na burzové zúčtovanie pre bežných klientov.
- (46) Okrem denných aukcií, ktoré neorganizuje HUPX, sa s elektrickou energiou obchoduje aj na burzách založených v EÚ alebo mimoburzových platformách, ako aj prostredníctvom priamych dvojstranných obchodov (pozri odôvodnenie 44).
- (47) Ako vidno na obrázku 1 v odôvodnení 43, Maďarsko je čistým dovozcom elektrickej energie, pričom dovoz tvorí približne 30 % maďarskej spotreby elektrickej energie. Ako je zrejmé z obrázka 3, spomedzi prepojených regiónov v susedných krajinách (teda bez Poľska a Slovinska) má Maďarsko najvyššie veľkoobchodné ceny elektrickej energie.

Obrázok 3

**Priemerné mesačné ceny základného odberu na dennom trhu v regióne SVE (vrátane Maďarska)
a v Nemecku (2010 – 2016)**

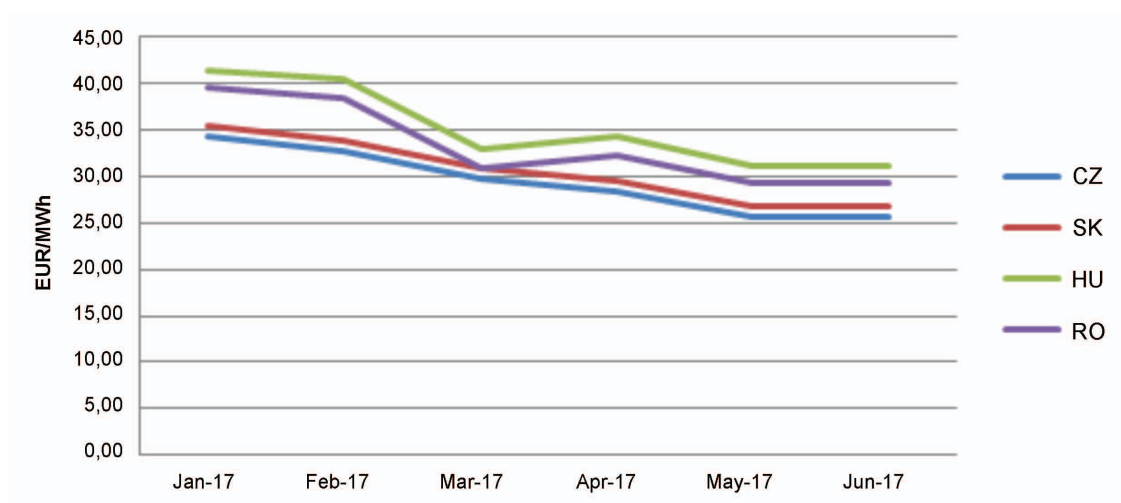

Zdroj: Európska komisia.

- (48) Krátkodobá projekcia cien základného odberu v regióne naznačuje rovnaký trend, t. j. že maďarské ceny základného odberu budú najvyššie v regióne (pozri obrázok 4).

Obrázok 4

Regionálne ceny futures základného odberu za január – jún 2017

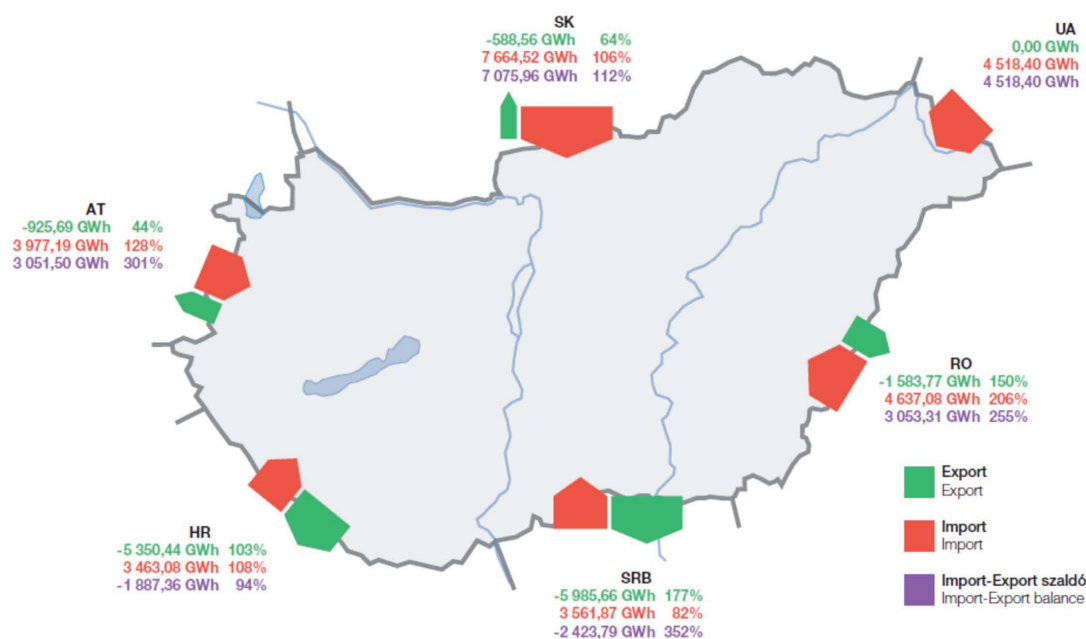

Zdroj: Európska komisia (na základe údajov zverejnených Stredoeurópskou energetickou burzou – European Power Exchange) (<https://www.pxe.cz/Kurzovni-Listek/Oficialni-KL/>).

- (49) Krajina je dobre prepojená so susednými štátmi – kapacita energetického prepojenia pre elektrickú energiu v roku 2014 dosahovala 30 %, čo je nad úrovňou cieľa do roku 2020 ⁽²²⁾. V roku 2014 sa do prevádzky uviedlo prepojenie česko-slovensko-maďarsko-rumunského trhu, čo viedlo k nárastu likvidity HUPX a poklesu cenovej volatility. Na obrázku 5 sa uvádza súhrn údajov o obchode s elektrickou energiou so susednými krajinami v roku 2014.

Obrázok 5

Obchod s elektrickou energiou medzi Maďarskom a susednými krajinami

Zdroj: Údaje z maďarskej elektrizačnej sústavy (Mavir, 2014).

2.6.2. OPIS PREDPOKLADANÉHO VÝVOJA NA MAĎARSKOM TRHU S ELEKTRICKOU ENERGIU

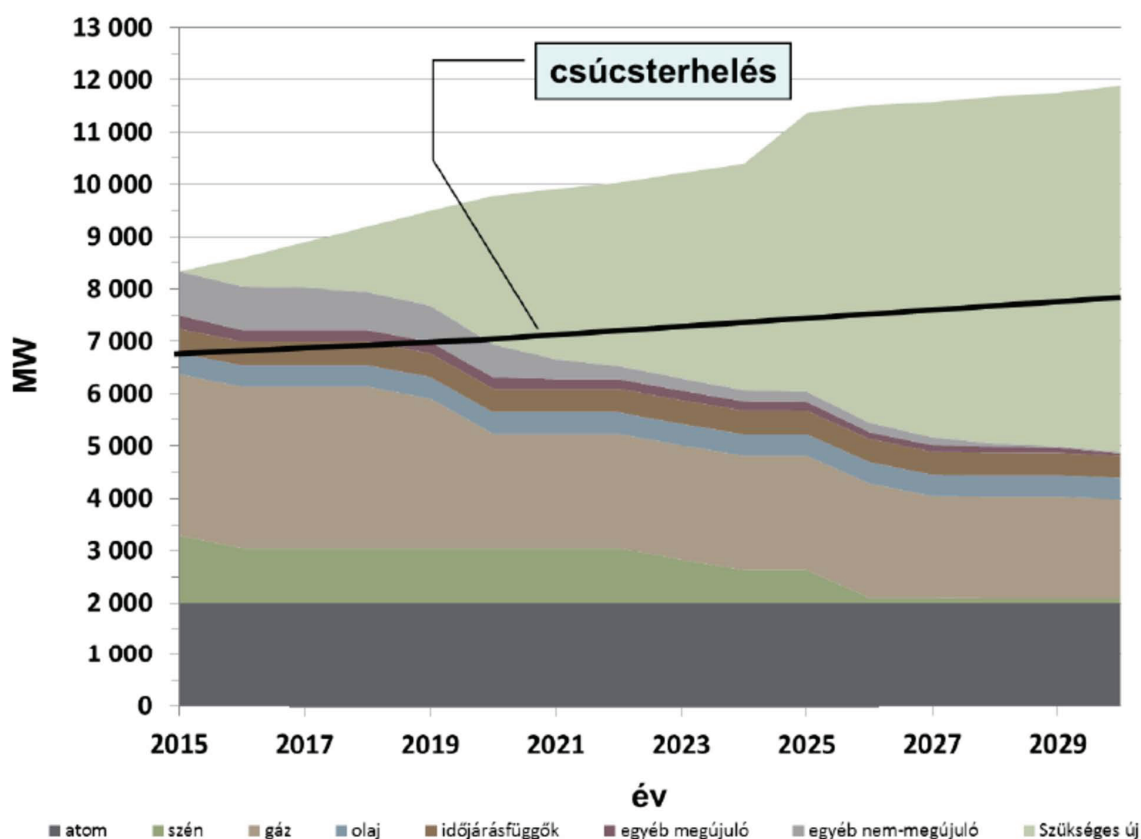
- (50) Na základe štúdie uvedenej v odôvodnení 20, ktorú vydala spoločnosť MAVIR ⁽²³⁾, v rokoch 2025 až 2030 dôjde k vyradeniu takmer všetkých uhoľných elektrární a inštalovaný výkon plynových elektrární v Maďarsku klesne o 1 GW. V porovnaní s odhadmi rastu špičkového odberu sa do roku 2021 očakáva pokles dostupnej výrobnnej kapacity domácich výrobcov energie pod úroveň špičkového odberu. V dôsledku toho prevádzkovateľ prenosovej sústavy odhaduje, že maďarský trh bude do roku 2026 potrebovať dodatočnú novú kapacitu výroby elektriny v objeme minimálne 5,3 GW, pričom do konca prognózovaného obdobia v roku 2031 to bude o niečo viac než 7 GW. Táto skutočnosť je vyjadrená na obrázku 6, z ktorého vyplýva, že bude potrebný výrazný objem inštalovaného výkonu nad rámec stúpajúceho špičkového odberu. Maďarsko v liste zo 16. januára 2017 vysvetlilo, že je povinné zabezpečiť určitú úroveň zostávajúcej kapacity s ohľadom na štandardné postupy PPS Európskej siete prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ENTSO-E) v rámci odvetvia. Zostávajúca kapacita je rozdielom medzi domácou spoľahlivou dostupnou kapacitou, národnou výrobnou kapacitou, špičkovým odberom a rezervou systémových služieb. Zostávajúca kapacita je súčasťou národnej výrobnnej kapacity ponechanej v systéme na krytie prípadných plánovaných vývozov, neočakávaných odchýlok v odbere, systémovej rezervy na služby a neplánovaných výpadkov v referenčnom bode.

⁽²²⁾ Správa o oblasti energií v Maďarsku (Európska komisia – 2014): https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2014_countryreports_hungary.pdf, text dostupný 26. októbra 2015.

⁽²³⁾ A magyar villamosenergia-rendszer közép- és hosszú távú forrásoldali kapacitásfejlesztése (Strednodobý a dlhodobý vývoj výrobných aktivít maďarskej elektrizačnej sústavy): https://www.mavir.hu/documents/10258/15461/Forr%C3%A1slemez%C3%A9s_2016.pdf/462e9f51-cd6b-45be-b673-6f6afea6f84a (Mavir, 2016).

Obrázok 6

Požiadavky na dodatočnú kapacitu v maďarskom sektore elektrickej energie

5. ábra A forrásleltésítés szükségessége

Zdroj: Strednodobý a dlhodobý vývoj výrobných aktív v maďarskej elektrizačnej sústave (Mavir, 2016). „Csúcsterhelés” znamená špičkový odber.

- (51) Maďarsko uvádza, že napriek tvrdeniam o relatívne veľkej požiadavke na novú výrobnú kapacitu z údajov spoločnosti Platt Powervision vyplýva, že sa v skutočnosti buduje relatívne malá nová kapacita, ako vyplýva z tabuľky 2. Maďarsko ďalej tvrdí, že podľa údajov spoločnosti Platt sa v súčasnosti v Maďarsku buduje jediná elektrárňa, a to 44 MW zariadenie na premenu odpadu na energiu. Maďarsko ďalej vysvetľuje, že hoci existujú investičné plány na vybudovanie väčších (plynových) elektrární, žiaden z týchto projektov nemožno považovať za potvrdený, pretože investorom zatiaľ nevznikli podstatné nevratné náklady, ako napríklad stavebné náklady, prostredníctvom ktorých by sa prejavil ich záväzok skutočne projekt realizovať.

Tabuľka 2

Nové kapacity, ktoré sa majú vytvoriť v maďarskom sektore elektrickej energie

Plant	Plant Type	Primary Fuel	Nameplate MW	Online Year	Status
Dunaujvaros Chp	Waste	Biomass	44	2016	Under Constr
Szeged Ccgt	CC/Cogen	Natural Gas	460	2017	Advan Develop
Szeged Ccgt	CC/Cogen	Natural Gas	460	2017	Advan Develop

Plant	Plant Type	Primary Fuel	Nameplate MW	Online Year	Status
Csepel III	CC/Cogen	Natural Gas	430	2018	Advan Develop
Tolna	Wind	Wind	260	2018	Early Develop
Gyor Region	Wind	Wind	300	2019	Early Develop
Szazhalombatta— Dunai Refinery	CC	Natural Gas	860	2020	Advan Develop
Almasfuzito	Coal	Coal Generic	435	2020	Proposed

Source: Platts Powervision, data accurate as of September 2015.

2.7. DÔVODY NA ZAČATIE KONANIA

- (52) V máji 2015 Maďarsko na účely právnej istoty oznámilo Komisii svoje plány investovať do výstavby dvoch nových jadrových reaktorov v lokalite jadrovej elektrárne Paks a vyhlásilo, že opatrenie nezahŕňa žiadnu štátnu pomoc, keďže štát koná ako trhoví investor usilujúci sa o primeraný zisk. V rozhodnutí o začatí konania Komisia na základe informácií dostupných v danej fáze vyjadrila obavy, že opatrenie by predstavovalo štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ. Komisia konkrétne vyjadrila vážne pochybnosti o tom, či Paks II opatrením nezíska selektívnu výhodu, keďže Maďarsko počas fázy oznámenia nenamietalo proti existencii iných prvkov štátnej pomoci.
- (53) Pochybnosti vyplynuli z výsledkov testu zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve, v ktorom sa posudzuje, či by trhoví investor investoval do projektu za rovnakých podmienok ako verejný investor v čase, keď sa prijalo rozhodnutie o verejnej investícii⁽²⁴⁾. Test súkromného investora v trhovom hospodárstve sa uznáva aj v judikatúre⁽²⁵⁾.
- (54) Z formálneho hľadiska sa prostredníctvom testu zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve snažilo odôvodniť, či by očakávaná vnútorná miera návratnosti (ďalej len „IRR“) investície bola vyššia ako čisto trhovú referenčnú hodnotu vážených priemerných kapitálových nákladov (ďalej len „WACC“) pre projekt, na ktorý sa vzťahuje investícia⁽²⁶⁾. Maďarsko odhadlo, že IRR projektu bude vyššia ako čisto trhovú referenčnú hodnotu WACC, ale Komisia spochybnila, či sa nemalo uvažovať s vyššou hodnotou WACC.
- (55) Vzhľadom na pochybnosti o existencii štátnej pomoci Komisia ďalej preskúmala, či by sa prípadné opatrenia štátnej pomoci mohli považovať za zlučiteľné s vnútorným trhom. Keďže sa však maďarské orgány domnievali, že opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc, v predbežnej fáze nepredložili žiadne odôvodnenie týkajúce sa toho, prečo by opatrenie bolo zlučiteľné s vnútorným trhom. Komisia vyjadrila pochybnosti aj o tom, že opatrenie nepatrí do rozsahu pôsobnosti Oznámenia Komisie – Usmernenie o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020⁽²⁷⁾, pretože toto usmernenie sa nevzťahuje na opatrenia v oblasti jadrovej energie a rádioaktívneho odpadu. Hoci Komisia dospela k záveru, že na posúdenie oznámeného opatrenia sa nevzťahovali žiadne iné usmernenia, zároveň skonštatovala, že môže vyhlásiť opatrenie za priamo zlučiteľné v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ak je jeho zámerom dosiahnutie cieľa spoločného záujmu, ak je opatrenie potrebné a primerané a ak pozitívne účinky dosiahnutia spoločného cieľa prevažujú negatívny vplyv na hospodársku súťaž a obchod.

⁽²⁴⁾ Test zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve je štandardným testom na vyhodnotenie existencie pomoci a použilo ho aj Maďarsko vo svojich hospodárskych analýzách predložených pred oznámením prípadu aj po ňom. Komisia dôsledne vyhodnotila a potom doplnila analýzu zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve predloženú Maďarskom, aby vyvodila vlastný úsudok o existencii pomoci.

⁽²⁵⁾ T-319/12 a T-321/12 – Španielsko a Ciudad de la Luz/Komisia, ECLI:EU:T:2014:604, bod 40, T-233/99 a T-228/99 – Severné Porýnie-Vestfálsko/Komisia, ECLI:EU:T:2003:57, bod 245.

⁽²⁶⁾ Zvyčajne sa rozlišujú dva všeobecné zdroje kapitálu: vlastný kapitál a dlhový kapitál (cudzie financovanie). Celkové kapitálové náklady predstavujú vážené priemerné kapitálové náklady (WACC), pričom sa zohľadňuje podiel vlastného kapitálu a podiel dlhového kapitálu.

⁽²⁷⁾ Ú. v. EÚ C 200, 28.6.2014, s. 1.

- (56) Komisia vyjadrila obavy aj v súvislosti s tým, či sa opatrenie môže považovať za primerané, teda či bolo obmedzené na minimálnu mieru investičnej podpory potrebnej na to, aby sa umožnila úspešná výstavba ďalších blokov na výrobu elektriny v záujme dosiahnutia sledovaného spoločného cieľa. Prijemca mal dostať výrobné aktíva bez toho, aby čelil nejakému konkrétnemu riziku v súvislosti s nákladmi na refinancovanie, ktorým by iní účastníci trhu čelili. Komisia nedostala žiadne dôkazy o tom, ako Maďarsko zabráni takejto nadmernej kompenzáci.
- (57) Komisia zdôraznila, že maďarský trh s výrobou elektrickej energie sa vyznačuje relatívne vysokou koncentráciou trhu, pričom existujúca jadrová elektrárňa Paks zaisťuje približne 50 % domácej výroby. Pri neexistencii nových kapacít by výroba elektriny v jadrovej elektrárni Paks a jadrovej elektrárni Paks II pravdepodobne predstavovala ešte väčší podiel na trhu dodávok, čo môže mať rušivý vplyv na maďarský trh s elektrickou energiou. Maďarsko neposkytlo Komisii podrobné dôkazy o tom, ako zabezpečiť stálu nezávislú prevádzku existujúcich a nových výrobných aktív.
- (58) Komisia napokon skonštatovala, že vzhľadom na špecifické vlastnosti maďarského trhu s elektrickou energiou by prevádzka jadrovej elektrárne Paks II mohla vyvolať aj riziko likvidity na veľkoobchodnom trhu obmedzením počtu ponúk na dodávky dostupných na trhu. V závislosti od spôsobu, akým by sa elektrina vyrobená v nových reaktoroch predávala na trhu, by mohlo dôjsť k vážnemu ovplyvneniu likvidity, mohli by vzniknúť prekážky vstupu na trh a na rôznych úrovniach trhu by mohlo dôjsť k obmedzeniu hospodárskej súťaže. Maďarsko neposkytlo podrobné vysvetlenie, ako bude Paks II obchodovať s elektrinou a ako sa zaistiť trhovú likviditu.
- (59) Komisia preto vyjadrila obavy, že opatrenie by mohlo predstavovať štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.
- (60) Keďže chýbajú postačujúce dôkazy, Komisia nemohla dospieť k žiadnym záverom o zlučiteľnosti takéhoto opatrenia s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c). Vzhľadom na pochybnosti vyjadrené v rozhodnutí o začatí konania a na nedostatok argumentov Maďarska o zlučiteľnosti v danom čase Komisia navyše preskúmala viacero obáv z narušenia hospodárskej súťaže a možností, že v prípade podniku Paks II dôjde k nadmernej kompenzáci.
- (61) Pokiaľ ide o pochybnosti o primeranosti vyjadrené v odôvodnení 56, Komisia preskúmala, či by podnik Paks II mohol v dôsledku pomoci preinvestovať zisky, ktoré nie sú vyplatené štátu, formou dividend s cieľom vytvoriť alebo kúpiť ďalšie výrobné aktíva, a teda posilniť svoju pozíciu na trhu.
- (62) V súvislosti s pochybnosťami o primeranosti uvedenými v odôvodnení 56 Komisia ďalej prešetrila zamýšľanú politiku Maďarska v oblasti dividend, najmä to, či bude požadovať dividendy (podľa vlastného uváženia v závislosti od zisku dosiahnutého podnikom Paks II), alebo či zisky ponechá podniku Paks II. Komisia mala obavy, že podnik Paks II by mohol preinvestovať zisky formou vytvorenia alebo nákupu ďalších výrobných aktív, čo by ďalej narušilo hospodársku súťaž.
- (63) Ako sa uvádza v odôvodnení 57, vzhľadom na relatívne vysokú mieru koncentrácie na maďarskom trhu s výrobou elektriny a na to, že súčasná jadrová elektrárňa Paks (skupina MVM) zabezpečuje približne 50 % domácej výroby, má Komisia obavy, či je možné vnímať jadrovú elektrárňu Paks a jadrovú elektrárňu Paks II samostatne a považovať ich za nezávislé a neprepojené subjekty. Skutočnosť, že podnik Paks II je v súčasnosti právne nezávislý od skupiny MVM, Komisia nepovažuje za dostačujúcu, keďže počas fázy oznámenia nedostala žiadne informácie o tom, či jadrové elektrárne Paks a Paks II budú pokračovať v prevádzke ako právne a organizačne úplne samostatné podniky. Ak sa má minimalizovať riziko ďalšieho zvyšovania trhovej koncentrácie, takéto objasnenie je zjavne potrebné.
- (64) Ako sa ďalej vysvetľuje v oddiele 2.6, najbežnejšie transakcie v maďarskom veľkoobchodnom energetickom odvetví sa uzatvárajú formou dvojstranných zmlúv o nákupe elektriny a maďarská energetická burza (ďalej len „HUPX“) zatiaľ nezabezpečila primeranú úroveň likvidity. V maďarskom oznámení sa nespomínajú predpokladané spôsoby predaja elektriny z jadrovej elektrárne Paks II, a preto Komisia prešetrila vplyv Paks II na súčasnú úroveň likvidity Maďarska v rámci veľkoobchodného energetického odvetvia.

- (65) Vzhľadom na pochybnosti týkajúce sa trhovej likvidity vyjadrené v odôvodnení 58 Komisia chcela zaistiť, aby bola na trhu dostupná široká škála ponúk dodávok, a to najmä vzhľadom na dominantné postavenie spoločnosti MVM Partner na veľkoobchodnom trhu s elektrinou⁽²⁸⁾. Komisia sa obávala, že situácia by mohla mať významný vplyv na úrovne likvidity a že by sa mohli zvýšiť náklady konkurentov na nadväzujúcom trhu dodávok tým, že by sa obmedzil konkurenčný prístup k dôležitému vstupu (vylúčenie vstupu). To by sa mohlo stať, ak by sa elektrina vyrábaná v jadrovej elektrárni Paks II predávala primárne formou dlhodobých zmlúv len určitým dodávateľom, a teda trhovú silu Paks II na trhu s výrobou by sa premietla do maloobchodného trhu.
- (66) Komisia preto hľadala ďalšie informácie o stratégii obchodovania s vyrobeným objemom energie jadrovej elektrárne Paks II a osobitnú pozornosť pritom venovala tomu, či by sa pri ponúkaní jej elektriny na burze alebo inej transparentnej obchodnej platforme dodržal princíp nezávislého vzťahu.

3. STANOVISKO MAĎARSKEJ VLÁDY

3.1. STANOVISKO MAĎARSKA K EXISTENCII POMOCI

3.1.1. HOSPODÁRSKA VÝHODA

- (67) V oznámení Maďarsko tvrdí, že investícia nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ, keďže sa ňou podniku Paks II neposkytuje hospodárska výhoda. Toto tvrdenie Maďarsko podporuje tým, že investície do jadrovej elektrárne Paks II sú v súlade s testom zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve (pozri odôvodnenia 53 a 54).
- (68) Maďarsko konkrétne tvrdí, že v teste zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve sa dosiahol uspokojivý výsledok dosiahnutý dvoma spôsobmi⁽²⁹⁾. Po prvé sa zistilo, že WACC projektu sú nižšie než jeho IRR. Po druhé sa tvrdí, že merné náklady na výrobu elektriny (ďalej len „LCOE“ – levelised costs of electricity) sú dostatočne nízke nato, aby bola jadrová výroba v porovnaní s inými technológiami výroby konkurencieschopná a ponúkala primeranú návratnosť pri existujúcich cenách elektrickej energie⁽³⁰⁾.
- (69) Na podporu svojho stanoviska Maďarsko predložilo tieto štúdie a východiskovú dokumentáciu:
- a) dôvodová analýza zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve (ďalej len „štúdia o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve“, 18. februára 2015);
 - b) hospodárska analýza projektu jadrovej elektrárne Paks II (ďalej len „hospodárska štúdia“, 8. októbra 2015)⁽³¹⁾;
 - c) listy adresované zástupcovi generálneho riaditeľa pre štátnu pomoc nadväzujúce na predbežnú analýzu Komisie (objasňujúce listy):
 - prvý list (ďalej len „prvý objasňujúci list“, 16. októbra 2015),
 - druhý list (ďalej len „druhý objasňujúci list“, 29. októbra 2015);
 - d) listy nadväzujúce na rozhodnutie o začatí konania (odpoveď na rozhodnutie o začatí konania);
 - list adresovaný zástupcovi generálneho riaditeľa pre štátnu pomoc v nadväznosti na zverejnenie rozhodnutia o začatí konania Komisiou 3. decembra 2015 (ďalej len „list o akceptácii rozhodnutia o začatí konania“),
 - list Maďarska adresovaný Komisii 29. januára 2016 (ďalej len „list nadväzujúci na rozhodnutie o začatí konania“);

⁽²⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 9.

⁽²⁹⁾ Prvý spôsob je štandardný spôsob kontroly zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve v priemyselných odvetviach, zatiaľ čo druhá oblasť je osobitne navrhnutá pre odvetvie elektrickej energie.

⁽³⁰⁾ LCOE sú celkové náklady na inštaláciu a prevádzku projektu výroby elektriny vyjadrené v jednotnej cene elektrickej energie počas životnosti projektu. Formálne $LCOE = \frac{[súčet t (náklady t \times (1 + r) - t)]}{[súčet t (MWh \times (1 + r) - t)]}$, keď r je diskontná sadzba a t označuje rok t . Výsledok je teda závislý od použitej diskontnej sadzby. Bežnou praxou je použiť ako diskontnú sadzbu WACC projektu.

⁽³¹⁾ Tento dokument je verejne dostupný na stránke http://www.kormany.hu/download/6/74/90000/2015_Economic%20analysis%20of%20Paks%20II%20-%20for%20publication.pdf.

- e) odpoveď vlády Maďarska na pripomienky tretích strán k rozhodnutiu o začatí konania vo veci štátnej pomoci zo 7. apríla 2016 (ďalej len „odpoveď na pripomienky tretích strán“);
- f) odpoveď na žiadosť o informácie z 18. marca 2016 podaná 21. apríla 2016 (ďalej len „ďalšie objasnenia“).
- (70) Maďarská vláda ďalej predložila finančný model, ktorý použila na výpočet hodnôt IRR daného projektu. Komisii boli predložené dve verzie modelu:
- a) pôvodná verzia zo 16. marca 2015 (ďalej len „predbežný finančný model“);
- b) konečná verzia zo 16. októbra 2015 (ďalej len „finančný model“).
- (71) S výnimkou ďalších objasnení sa dokumenty uvedené v odôvodnení (69) zaoberajú témou výpočtu WACC a IRR, hoci s rôznou úrovňou podrobností. IRR projektu sa vypočítala pomocou finančného modelu⁽³²⁾. Prístup LCOE sa rozoberá v hospodárskej štúdii a v ďalších objasneniach (pozri odôvodnenie 69).
- (72) Z hľadiska analýzy, ktorú vykonalo Maďarsko, dokumenty uvedené v odôvodneniach 69 písm. c) až 69 písm. f) zahŕňajú rôzne aktualizované údaje predložené v štúdii o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve a následne v hospodárskej štúdii. Niektoré aktualizácie pochádzajú konkrétne z obdobia po podpísaní zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe 9. decembra 2014, t. j. po dátume pôvodného investičného rozhodnutia.
- (73) V rozhodnutí o začatí konania sa uvádza podrobné vyhodnotenie stanoviska Maďarska k jednotlivým kľúčovým otázkam, ktoré je vyjadrené v jeho listoch do dňa uverejnenia rozhodnutia o začatí konania⁽³³⁾. V zvyšnej časti tohto oddielu sa uvádza prehľad stanoviska Maďarska ku kľúčovým otázkam vzneseným po uverejnení rozhodnutia o začatí konania. Samostatne bude predložené najmä uplatňovanie WACC a IRR, ako aj LCOE.

3.1.1.1. Stanovisko Maďarska k WACC

- (74) V odpovedi na rozhodnutie o začatí konania Maďarsko opäť uviedlo svoj odhad rozpätia WACC 6,2 % až 7,7 % rovnako ako v predošlých listoch. Taktiež zopakovalo svoje predchádzajúce tvrdenia predložené v objasňujúcich listoch a konštatovalo, že Komisia v rozhodnutí o začatí konania tieto argumenty neposúdila.

3.1.1.2. Stanovisko Maďarska k IRR

- (75) V tomto oddiele sa skúma stanovisko Maďarska k výpočtu IRR, pričom sa na výpočet budúcich voľných peňažných tokov v rámci projektu a určenie jeho IRR použil finančný model. Hlavné prvky finančného modelu sú:

1. rôznorodé dlhodobé prognózy cien elektrickej energie a

2. rôznorodé prevádzkové predpoklady jadrovej elektrárne.

A. Prognózy cien elektrickej energie

- (76) Prognózy cien použité maďarskou vládou boli preskúmané v rámci rozhodnutia o začatí konania. V odpovedi na rozhodnutie o začatí konania Maďarsko kritizovalo Komisiu za to, že na výpočet IRR projektu použila len jednu krivku prognózy cien [vychádzajúcej zo správy Medzinárodnej agentúry pre energiu (IEA) s názvom Svetový energetický výhľad na rok 2014 (ďalej len „IEA WEO 2014“)]⁽³⁴⁾. Poukázalo najmä na to, že na posúdenie IRR by sa mali použiť všetky prognózy cien predložené v rámci hospodárskej štúdie.

⁽³²⁾ Finančný model je aktualizovanou verziou predbežného finančného modelu. Súčasťou aktualizovaných údajov sú zmluvné opatrenia medzi podnikom Paks II a podnikom JSC NIAEP, dodávateľom jadrovej elektrárne.

⁽³³⁾ Pozri odôvodnenia 52 až 81 rozhodnutia o začatí konania.

⁽³⁴⁾ Pozri <http://www.worldenergyoutlook.org/weo2014/>.

B. Prevádzkové predpoklady

- (77) Prevádzkové predpoklady pre finančné model a výpočty IRR poskytol technický tím Paks II. Hoci pôvodne neboli uvedené žiadne podrobnosti odôvodňujúce tieto prevádzkové predpoklady, v odpovediach na žiadosti Komisie o informácie Maďarsko následne predložilo k týmto predpokladom východiskové informácie. Kľúčovým dokumentom sú v tejto súvislosti ďalšie objasnenia predložené v reakcii na žiadosť o informácie v nadväznosti na rozhodnutie o začatí konania a pripomienkach tretích strán.

C. IRR projektu

- (78) V odpovedi na rozhodnutie o začatí konania Maďarsko zopakovalo výsledky svojich skorších výpočtov, z ktorých vyplývala IRR projektu v rozpätí od 8,6 % do 12,0 %.
- (79) Maďarsko sa v odpovedi na rozhodnutie o začatí konania kriticky vyjadrilo k posúdeniu vplyvu omeškania na IRR projektu (pokles o 0,9 % pri omeškaní 5 rokov), ktoré vykonala Komisia. Táto hodnota sa vypočítala na základe predpokladaných omeškaní počas obdobia prevádzky. Maďarsko však namietalo, že omeškanie v období výstavby by mohlo zvýšiť IRR projektu, ak by súčasne došlo k omeškaniu pri vzniku nákladov.

3.1.1.3. Stanovisko Maďarska k LCOE

- (80) V tomto oddiele sa sumarizuje stanovisko Maďarska k LCOE jadrovej elektrárne Paks II ⁽³⁵⁾.

A. Hospodárska štúdia

- (81) V hospodárskej štúdii Maďarsko argumentovalo, že LCOE jadrovej elektrárne Paks II sú dostatočne nízke nato, aby mohla konkurovať iným výrobným technológiám. V štúdii sa konkrétne uvádzajú tri odhady LCOE pre jadrový projekt v Maďarsku. Prvý odhad 70 EUR/MWh vychádzal z diskontnej sadzby 7 % (horný limit odhadovaných WACC predložený v tej istej hospodárskej štúdii) a bol prevzatý zo spoločnej správy OECD/IEA/NEA za rok 2015 s názvom Predpokladané náklady na výrobu elektriny (ďalej len „štúdia OECD/IEA/NEA 2015“) ⁽³⁶⁾. Druhý odhad LCOE vo výške 50 – 63 EUR/MWh vychádzal zo štúdie autorov Aszodi et al. (2014), v ktorej sa používa diskontná sadzba na základe úrokovej sadzby ruského úveru v rozpätí od 4 do 5 % ⁽³⁷⁾. Tretí odhad LCOE vo výške 58 – 120 EUR/MWh (skutočné ceny v roku 2013) bol vypočítaný prostredníctvom referenčnej analýzy na základe údajov zverejnených rôznymi medzinárodnými agentúrami, z ktorej vyplýva možné rozpätie LCOE ⁽³⁸⁾. V štúdii sa dospelo k záveru, že LCOE maďarskej jadrovej elektrárne sa nachádza v rozpätí od 50,5 do 57,4 EUR/MWh (skutočné ceny v roku 2013), v ktorej sa dve koncové hodnoty vypočítali s ohľadom na úrokovú sadzbu rovnajúcu sa dvom koncovým bodom rozpätia WACC (6,2 % a 7,0 %) uvedenú v tej istej hospodárskej štúdii ⁽³⁹⁾. V porovnaní s budúcimi cenami elektrickej energie z rovnakej hospodárskej štúdie možno tvrdiť, že maďarský jadrový projekt bude ziskový, a Maďarsko na základe toho tvrdí, že súkromný investor by považoval za rozumné projekt realizovať.

B. Ďalšie objasnenia

- (82) V odpovedi na otázky Komisie o tom, ako možno rozpätie LCOE 50,5 – 57,4 EUR/MWh v konečných záveroch hospodárskej štúdie zosúladiť s rozpätím 89 – 94 USD/MWh uvedeným v štúdii OECD/IEA/NEA, Maďarsko v ďalších objasneniach vysvetlilo, že rozdiel bol výsledkom veľmi odlišných predpokladov, ktoré sa použili v hospodárskej štúdii a štúdii OECD/IEA/NEA, napr. rozdielu v predpokladanom faktore kapacity (85 % oproti 92 %) pre jadrové elektrárne a v dátumoch uvedenia do prevádzky (2020 oproti 2025).

⁽³⁵⁾ Vzhľadom na nedostatočné informácie a nedostatočnú jasnosť sa v rámci rozhodnutia o začatí konania neposudzovali odhady založené na tejto metodike. Preto nasledujúci prehľad obsahuje aj dokumenty pochádzajúce z obdobia pred rozhodnutím o začatí konania.

⁽³⁶⁾ LCOE v štúdii OECD/IEA/NEA sú 89,94 USD/MWh (pozri tabuľku 4.7), pričom nie je jasné, ako sa z danej hodnoty vyvodili hodnota 70 EUR/MWh na obrázku 3 hospodárskej štúdie a hodnota 50,5 – 57,4 EUR/MWh. Štúdia OECD/IEA/NEA 2015 je dostupná na stránke <https://www.oecd-neo.org/ndd/egc/2015/>.

⁽³⁷⁾ Pozri Aszodi, A., Boros I., a Kovacs, A., (2014) „A paksi atomerőmű bővítésének energiapolitikai, műszaki és gazdasági kérdései“, *Magyar Energetika*, máj 2014. Anglický preklad dokumentu s názvom Rozšírenie jadrovej elektrárne Paks II: energeticko-politické, technické a hospodárske hodnotenia bol predložený Komisii vo februári 2016. V tejto štúdii sú výpočty predložené v HUF a dospelo sa k priemerným LCOE vo výške 16,01 – 16,38 HUF/kWh počas životnosti projektu. Neboli uvedené žiadne podrobnosti prepočtu týchto hodnôt v HUF na rozpätie LCOE v EUR/MWh uvedené v odôvodnení 81.

⁽³⁸⁾ Pozri obrázok 15 hospodárskej štúdie.

⁽³⁹⁾ Pozri odsek 77 hospodárskej štúdie.

3.2. STANOVISKO MAĎARSKA K MOŽNEJ ZLUČITEĽNOSTI OPATRENIA S VNÚTORNÝM TRHOM

- (83) Hoci v odpovedi na rozhodnutie o začatí konania Maďarsko zdôraznilo, že opatrenie neobsahuje štátnu pomoc, predložilo aj pripomienky k obavám Komisie, pokiaľ ide o možnú zlučiteľnosť opatrenia s vnútorným trhom, vyjadreným v rozhodnutí o začatí konania pre prípad, že by Komisia dospela k záveru, že štátna pomoc tu naozaj existuje.

3.2.1. STANOVISKO K CIEĽU SPOLOČNÉHO ZÁUJMU

- (84) V odpovedi na rozhodnutie o začatí konania Maďarsko uviedlo niekoľko politických hľadísk, ktoré považovalo za dôležité pri vymedzovaní cieľa spoločného záujmu na základe týchto skutočností:

- a) energetická politika Maďarska;
- b) ciele zmluvy o Euratome ⁽⁴⁰⁾;
- c) nedostatky v budúcom inštalovanom výkone;
- d) diverzifikácia zdrojov energie;
- e) dekarbonizácia;
- f) vytváranie pracovných miest;
- g) cenová dostupnosť.

- (85) Maďarsko zdôraznilo, že na základe článku 194 ods. 2 ZFEÚ má každý členský štát zvrchované právo zvoliť si svoj energetický mix, pričom sa odvoláva na svoju národnú energetickú stratégiu do roku 2030 (pozri odôvodnenie 20), v ktorej sa ako strednodobá energetická stratégia krajiny uvádza smerovanie jadrové – uhoľné – obnoviteľné zdroje.
- (86) Maďarsko sa ďalej odvoláva na článok 2 písm. c) zmluvy o Euratome, v ktorom sa uvádza, že spoločenstvo Euratom umožní investovanie do základných zariadení nevyhnutných na rozvoj jadrovej energie v spoločenstve Euratom a zabezpečí vytváranie týchto zariadení. Maďarsko zdôrazňuje, že ustanovenia zmluvy o Euratome, ktoré sú záväzné pre každý signatársky členský štát, treba chápať ako spoločný cieľ Únie.
- (87) Maďarsko ďalej vysvetľuje, že prevádzkovateľ prenosovej sústavy do roku 2030 očakáva predpokladaný rast dopytu po elektrickej energii dosahujúci približne 4 %, najmä v dôsledku navrhovanej elektrifikácie dopravy, priemyslu a vykurovacích systémov v Maďarsku. V tej istej štúdii PPS sa konštatuje, že mnohé existujúce staršie uhoľné a plynové elektrárne v Maďarsku zastarávajú a do roku 2030 sa očakáva ich vyradenie z prevádzky. V štúdii sa ďalej zistilo, že v danom časovom rámci sa podľa očakávania uvedie do prevádzky len niekoľko nových inštalovaných výkonov. To povedie k predpokladanému 32 % poklesu existujúceho výkonu a Maďarsko tvrdí, že výstavba jadrovej elektrárne Paks II bude dobre cielenou odpoveďou na tento predpokladaný nedostatok v budúcej výrobnéj kapacite.
- (88) Maďarsko ďalej zdôrazňuje, že jeho závislosť od dovážaného plynu je vyššia než priemer EÚ-28. Viac ako 95 % plynu využívaného v Maďarsku sa dováža, najmä z Ruska. Maďarsko tvrdí, že bez jadrovej energie v energetickom mixe by sa jeho závislosť od ropy alebo plynu výrazne zvýšila. Nastalo by to najmä po vyradení existujúcich prevádzkovaných blokov jadrovej elektrárne Paks z prevádzky, keď by ďalšie doplnkové bloky na výrobu elektrickej energie museli používať tieto palivá na preklopenie budúceho nedostatku celkového národného inštalovaného výkonu, ako sa opisuje v odôvodnení 50. V dôsledku toho sa Maďarsko domnieva, že by opatrenie prispelo k rozmanitosti zdrojov paliva v energetickom mixe a bezpečnosti dodávok energie v krajine.
- (89) Maďarsko tvrdí, že projekt bude prispievať k cieľom Únie do roku 2020 týkajúcim sa znižovania emisií skleníkových plynov, keďže jadrové stiepenie sa považuje za nízkouhlíkový zdroj energie. Maďarské orgány tvrdia, že topografická a geografická poloha krajiny neumožňuje nasadiť veterné elektrárne na mori ani vodné elektrárne. Zvyšné možnosti výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov pozostávajú z veterných elektrární na pevnine, solárnej energie a biomasy, ale nasadzovanie takýchto technológií by nepostačovalo na pokrytie predpokladaného nedostatku v budúcom inštalovanom výkone uvedenom v odôvodnení 50, ak by sa nepredpokladala ďalšia výroba z jadrových zdrojov. V súlade s tým Maďarsko tvrdí, že projektom sa plní cieľ dekarbonizácie.

⁽⁴⁰⁾ Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom).

- (90) Maďarské orgány uvádzajú, že projekt (počas výstavby i po nej) povedie k významnej tvorbe pracovných miest. To je mimoriadne dôležité najmä vzhľadom na geografickú polohu jadrovej elektrárne Paks II, ktorá sa nachádza v regióne NUTS II, kde je HDP nižší ako 45 % priemeru EÚ na obyvateľa. Maďarsko sa teda domnieva, že vykonávaním projektu by sa sledoval cieľ rastu a významnej tvorby pracovných miest vo viacerých sektoroch.
- (91) Maďarsko napokon tvrdí, že investície do novej kapacity výroby energie z jadrových zdrojov sa priamo prejavajú v nižších cenách elektriny pre priemysel i spotrebiteľov, čo je v súlade s celoeurópskym cieľom cenovej dostupnosti služieb. Uvádza ďalej, že o zabezpečení cenovej dostupnosti svedčí aj fakt, že počas prevádzky sa jadrovej elektrárni Paks II nebude poskytovať žiadna podpora.

3.2.2. STANOVISKO K NEVYHNUTNOSTI OPATRENIA

- (92) Vzhľadom na prehlbujúci sa nedostatok vo výrobe, ktorému krajina čelí, Maďarsko vysvetľuje, že je potrebná značná suma investícií do výrobných kapacít, pričom množstvo takýchto požadovaných investícií je väčšie než projekty, ktoré sú v súčasnosti vo výstavbe alebo vo fáze vývoja.
- (93) Maďarsko si preto najalo firmu Nera Economic Consulting, aby zanalyzovala vývoj na trhoch s elektrickou energiou v Maďarsku a susedných krajinách a vypracovala primerané vymedzenie trhu pre projekt Paks II, keď sa uvedie do prevádzky (ďalej len „štúdia NERA“). Z tejto štúdie vyplýva, že na základe trhových podmienok v Maďarsku by vybudovanie nových blokov 5 a 6 v jadrovej elektrárni Paks II bolo z pohľadu obchodu lepšou voľbou než investovanie do iných druhov výroby energie, napríklad v porovnaní s podobnou kapacitou zabezpečenou plynovými turbínami s otvoreným cyklom (ďalej len „OCGT“) a plynovými turbínami v režime kombinovanej výroby (ďalej len „CCGT“). Maďarsko tak dospelo k záveru, že tu nie je žiaden protichodný prvok, ktorý by bol v rozpore s politickými cieľmi.

3.2.3. STANOVISKO K PRIMERANOSTI OPATRENIA

- (94) Maďarsko opakuje, že očakáva plné navrátenie investícií do jadrovej elektrárne Paks II v podobe zhodnotenia kapitálu, ako aj dividend.
- (95) Vo svojom liste z 28. júla 2016 Maďarsko znovu tvrdilo, že projekt nebude zahŕňať štátnu pomoc a že je v súlade so zásadou súkromného investora v trhovom hospodárstve, zároveň však poskytlo ďalšie informácie v reakcii na obavy uvedené v oddiele 3.3.6 rozhodnutia o začatí konania v súvislosti s primeranosťou, ak by Komisia dospela k záveru, že v oznámenom projekte sa poskytuje štátna pomoc.
- (96) V uvedenom liste Maďarsko uvádza, že podnik Paks II využije všetky zisky plynúce z činnosti blokov 5 a 6 jadrovej elektrárne Paks II len na tieto účely:
- a) projekt Paks II, ktorý je vymedzený ako vývoj, financovanie, výstavba, uvedenie do prevádzky, prevádzka a údržba, renovácia, nakladanie s odpadom a vyradenie z prevádzky dvoch nových jadrových blokov 5 a 6 s reaktormi VVER v jadrovej elektrárni Paks v Maďarsku. Zisky sa nepoužijú na financovanie investícií do činností, ktoré nepatria do rozsahu projektu vymedzeného vyššie;
 - b) vyplácanie zisku Maďarskej republike (napríklad formou dividend).
- (97) Maďarsko ďalej potvrdilo, že podnik Paks II nebude (opätovne) investovať do rozširovania vlastnej kapacity alebo životnosti jadrovej elektrárne Paks II ani do inštalácie ďalších výrobných kapacít okrem kapacít reaktorov 5 a 6 v jadrovej elektrárni Paks II. Ak by k takýmto investíciám došlo, Maďarsko ich oznámi Komisii, aby získalo samostatné schválenie štátnej pomoci.

3.2.4. STANOVISKO K VPLYVU OPATRENIA NA VNÚTORNÝ TRH

- (98) Maďarské orgány uviedli, že ak by sa vyskytol rušivý vplyv, bol by časovo obmedzený na obdobie, keď sa bude prekrývať vyradovanie existujúcich reaktorov z prevádzky v jadrovej elektrárni Paks a uvádzanie dvoch nových reaktorov do prevádzky v jadrovej elektrárni Paks II. Maďarsko považuje za primerané predpokladať, že životnosť jadrovej elektrárne Paks prekročí 50 rokov, a teda toto obdobie prekrývania by bolo veľmi krátke.

- (99) Maďarsko ďalej zastáva názor, že takéto obdobie prekryvania je potrebné a primerané, ak sa vezme do úvahy, že jadrová elektrárňa Paks II musí byť v prevádzke v čase, keď sa jadrová elektrárňa Paks bude blížiť ku koncu svojej predĺženej životnosti, a že pri vývoji a uvádzaní jadrovej elektrárne Paks II do prevádzky môže dôjsť k omeškaniam vzhľadom na technickú zložitosť, ktorá je typická pre uvádzanie novej jadrovej elektrárne do prevádzky, a vzhľadom na vonkajšie faktory, ktoré strany nedokážu ovládať (napr. zmena právnych predpisov, požiadaviek na bezpečnosť, regulačného prostredia). Maďarsko ďalej uviedlo, že niektoré bloky vybavené technológiou VVER generácie III a III+ čelili omeškaniam alebo sa tieto omeškaniá predpokladajú v porovnaní s plánovaným časom výstavby jadrovej elektrárne Paks II, ako sa uvádza v tabuľke 3.

Tabuľka 3

Kumulované omeškanie pri výstavbe blokov s technológiou VVER generácie III a III+

Miesto (krajina)	Omeškanie (roky)	Stav
Kudankulam – 1 (India)	+ 5,8	dokončené
Kudankulam – 2 (India)	+ 7,0	vo výstavbe
Novovoronež II. – 1 (Rusko)	+ 1,5	dokončené
Novovoronež II. – 2 (Rusko)	+ 2,5	vo výstavbe
Leningrad II. – 1 (Rusko)	+ 2,0	vo výstavbe
Leningrad II. – 2 (Rusko)	+ 2,5	vo výstavbe

Zdroj: Maďarské orgány.

- (100) Maďarsko navyše zdôrazňuje, že jadrovú elektrárňu Paks a dva nové reaktory jadrovej elektrárne Paks II vlastní a prevádzkujú dva samostatné subjekty, pričom spoločnosť MVM Group nie je žiadnym spôsobom prepojená s projektom Paks II ani s podnikom Paks II. Taktiež uvádza, že ak by sa malo uvažovať o koncentrácii medzi podnikom Paks II a spoločnosťou MVM Group, takáto koncentrácia by podliehala pravidlám na kontrolu fúzií.
- (101) Maďarsko tvrdí, že skutočnosť, že obe spoločnosti sú vlastníctvom štátu, automaticky nespochybňuje ich obchodnú autonómiu. Naopak, možno preukázať, že spoločnosti sú vzájomne nezávislé, ak má každá z nich nezávislé rozhodovacie právomoci.
- (102) Maďarsko trvá na tom, že spoločnosť MVM Group a podnik Paks II sú nezávislé a neprepojené, pričom vychádza z týchto skutočností:
- riadia ich rozdielne ministerstvá (spoločnosť MVM Group riadi ministerstvo národného rozvoja prostredníctvom spoločnosti Hungarian National Asset Management Inc. a podnik Paks II riadi úrad predsedu vlády);
 - správne rady týchto spoločností nemajú zdieľané ani spoločné riadenie;
 - existujú ochranné opatrenia, ktorými sa zabezpečuje, že medzi spoločnosťami sa nevymieňajú citlivé obchodné a dôverné informácie;
 - rozhodovacie právomoci spoločností sú samostatné a navzájom oddelené.
- (103) Maďarsko sa kriticky vyjadruje k zisteniam Komisie v rozhodnutí o začatí konania, pokiaľ ide o výpočet trhového podielu spoločnosti MVM Group na maďarskom trhu s dodávkami elektrickej energie. Maďarsko tvrdí, že trhový podiel nebol preskúmaný v porovnaní s inými výrobcami pôsobiacimi na maďarskom trhu a že trhový podiel spoločnosti MVM Group bol vypočítaný len vzhľadom na elektrickú energiu vyrobenú na domácom trhu bez zohľadnenia dovozu.
- (104) Na základe štúdie NERA Maďarsko vyhlasuje, že prípadné možné narušenia hospodárskej súťaže je nutné chápať v kontexte trhu, ktorý je širší než samotná Maďarská republika. V štúdii NERA sa pri posudzovaní trhu zohľadňujú tieto vstupné údaje:
- existujúce výrobné kapacity a technické spôsobilosti (napr. efektívnosť, počiatočné náklady);

- b) záväzok rozšírenia výrobnnej kapacity (napr. elektrární vo výstavbe a nové obnoviteľné zdroje energie);
 - c) záväzok ukončenia činnosti existujúcich blokov (napr. v dôsledku smernice o veľkých spaľovacích zariadeniach);
 - d) kapacity prepojavacieho vedenia;
 - e) palivo generátora, CO₂ a variabilné prevádzkové náklady a náklady na údržbu;
 - f) pevné prevádzkové náklady a náklady na údržbu, ktorým by sa zabránilo pri zastavení činnosti bloku;
 - g) náklady na nový vstup.
- (105) Argument, že posudzovaným trhom nemá byť len Maďarsko, ale aj širší trh, vychádza z toho, že dovoz elektrickej energie zo susedných krajín v roku 2014 tvoril 31,4 % maďarskej spotreby elektrickej energie. Maďarsko ďalej tvrdí, že táto vysoká miera energetického prepojenia so susednými krajinami sa ešte viac zvýši v dôsledku nových prepojavacích vedení, ktoré sa začnú prevádzkovať v rokoch 2016 až 2021 medzi Slovenskom (2 × 400 kV a 1 × 400 kV) a Slovinskom (1 × 400 kV). Vo svojom liste zo 16. januára 2017 Maďarsko uviedlo ďalšie podrobnosti o nadchádzajúcich projektoch cezhraničných prenosových vedení, podľa ktorých sa do roku 2029 postaví v spolupráci so Slovenskom ďalšie prepojavacie vedenie s kapacitou 2 × 400 kV a do roku 2030 v spolupráci s Rumunskom prepojavacie vedenie s kapacitou 1 × 400 kV. Očakávané celkové kapacity energetického prepojenia na dovoz a vývoz sú uvedené v tabuľkách 4 a 5.

Tabuľka 4

Prognózy inštalovaných výkonov energetického prepojenia na dovoz v Maďarsku podľa ENTSO pre elektrinu

	Austria	Slovakia	Romania	Croatia	Serbia	Ukraine (*)	Slovenia (**)	Total
2015	600	800	1 000	1 200	1 000	450	0	5 050
2016	720	1 040	1 080	1 360	920	450	400	5 970
2017	840	1 280	1 160	1 520	840	450	800	6 890
2018	960	1 520	1 240	1 680	760	450	1 200	7 810
2019	1 080	1 760	1 320	1 840	680	450	1 600	8 730
2020	1 200	2 000	1 400	2 000	600	450	2 000	9 650
2021	1 200	2 000	1 400	2 000	600	450	2 000	9 650
...								
2030	1 200	2 000	1 400	2 000	600	450	2 000	9 650

(*) No data provided in forecast

(**) Assumption: Slovenia starting from zero.

Zdroj: Štúdia NERA.

Tabuľka 5

Prognózy inštalovaných výkonov energetického prepojenia na vývoz v Maďarsku podľa ENTSO pre elektrinu

	Austria	Slovakia	Romania	Croatia	Serbia	Ukraine (*)	Slovenia (**)	Total
2015	600	800	1 000	1 200	1 000	450	0	5 050
2016	640	1 040	1 060	1 360	920	450	340	5 810
2017	680	1 280	1 120	1 520	840	450	680	6 570
2018	720	1 520	1 180	1 680	760	450	1 020	7 330
2019	760	1 760	1 240	1 840	680	450	1 360	8 090
2020	800	2 000	1 300	2 000	600	450	1 700	8 850
2021	800	2 000	1 300	2 000	600	450	1 700	8 850
...								
2030	800	2 000	1 300	2 000	600	450	1 700	8 850

(*) No data provided in forecast

(**) Assumption: Slovenia starting from zero.

Zdroj: Štúdia NERA.

- (106) V štúdii sa ďalej uvádza úspešné prepojenie trhu s dodávkami energie so Slovenskom, s Českou republikou a Rumunskom a odkazuje sa v nej na návrhy ENTSO pre elektrinu zverejnené v októbri 2015, v ktorých je Maďarsko vymedzené ako súčasť jedného regiónu strednej a východnej Európy s koordinovanými kapacitami s niekoľkými krajinami vrátane Rakúska, Nemecka a Poľska, s ktorými zatiaľ nemá dohody o prepojení⁽⁴¹⁾. Maďarsko tvrdí, že v porovnaní s inými členskými štátmi má Maďarsko v rámci Európskej únie už teraz vysoko integrovaný trh s elektrickou energiou, pričom kapacita energetického prepojenia predstavuje približne 75 % celkového inštalovaného výkonu výroby na domácom trhu. To je približne 8-krát viac ako cieľ EÚ pre členské štáty do roku 2020 a 5-krát viac ako cieľ EÚ pre členské štáty do roku 2030. Zastáva teda názor, že toto je dostatočný dôvod na zohľadnenie možných narušení hospodárskej súťaže v širších súvislostiach.
- (107) Pokiaľ ide o nasadzovanie nových technológií z hľadiska skutočného scenára aj pri neexistencii jadrovej elektrárne Paks II, v štúdii NERA sa ako vstupujúce technológie predpokladajú CCGT alebo OCGT, pričom sa predpokladá, že vstup a výstup iných technológií, ako napríklad technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje, uhlie a jadrovú energiu, je z hospodárskeho hľadiska nepravdepodobný pre tieto dôvody:
- súčasné a minulé rozhodnutia o vstupe elektrárne využívajúcej obnoviteľné zdroje energie v rozhodujúcej miere závisia od programov subvencií vlády a len menej od trhových cien. V súlade s tým nemožno prostredníctvom modelov simulujúcich trhové prostredie určiť, či by elektrárne využívajúca obnoviteľné zdroje energie v praxi vstúpila na trh alebo z neho odišla;
 - vzhľadom na problematiku zmeny klímy je inštalácia intenzívnych novopostavených uhoľných elektrární (spalujúcich čierne a hnedé uhlie) v EÚ teraz veľmi sporná, pričom mnoho projektov bolo napadnutých agentúrou alebo prostredníctvom súdnych konaní. Je preto nejasné, do akej miery sú projekty nových výstavieb v EÚ ešte realizovateľné.

⁽⁴¹⁾ ENTSO pre elektrinu (2015), Návrh všetkých PPS na regióny výpočtu kapacity v súlade s článkom 15 ods. 1 nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, 29. októbra 2015, strana 9, článok 9

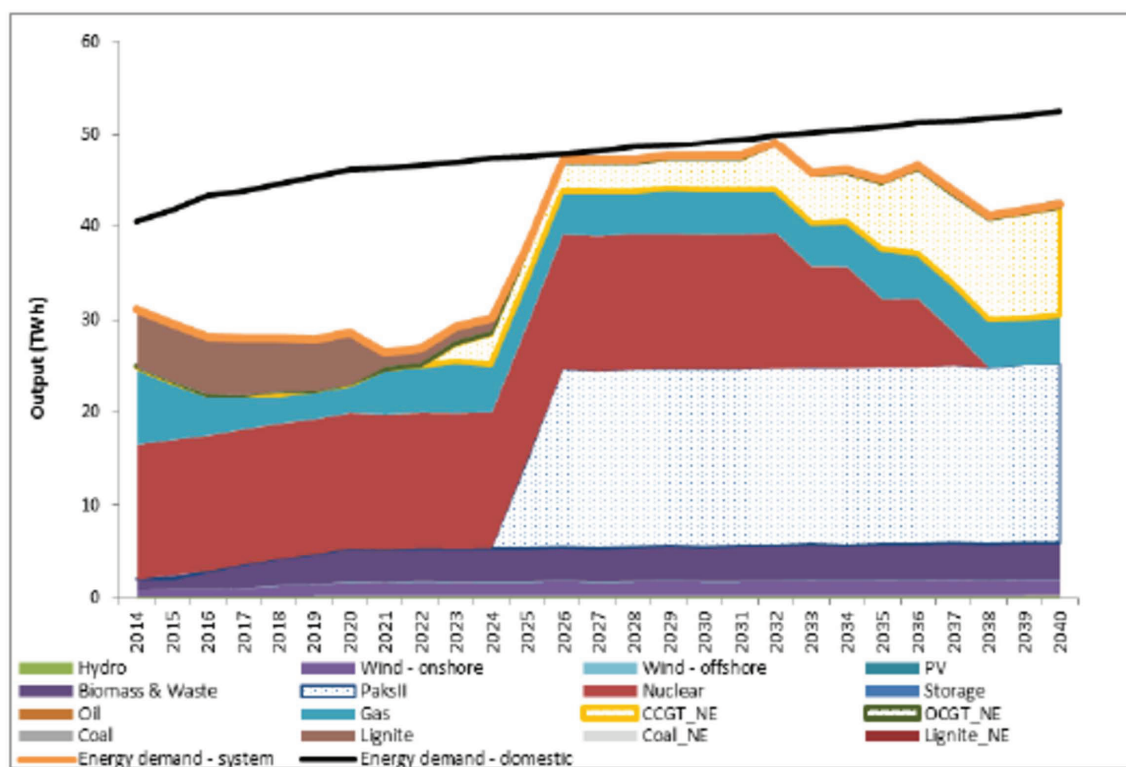
- c) Výstavba novej jadrovej elektrárne v EÚ závisí aj od energetickej stratégie, ktorá zahŕňa jadrovú energiu, a vyžaduje si významné vládne a regulačné prostredie pri plánovaní a v procese schvaľovania. Plánovanie a vývoj sú pri jadrovej elektrárni podstatne rozsiahlejšou činnosťou ako pri CCGT a OCGT spaľujúcich plyn a výsledky oveľa viac závisia od národných politík a regulačných právomocí. Preto možno predpokladať, že sa nepostavia žiadne nové jadrové elektrárne s výnimkou jadrových elektrární v krajinách, ktoré už majú energetické politiky otvorené voči používaniu jadrovej energie, a len v prípade aktívnych projektov, ktoré sú už vo výstavbe a/alebo ku ktorým sú už podpísané zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe.

(108) Zo štúdie NERA vyplýva, že pri skutočnom scenári (výstavba jadrovej elektrárne Paks II) možno vyvodiť tieto závery:

- a) do roku 2040 sa očakáva výrazný nárast dopytu po elektrickej energii v Maďarsku;
- b) dodávky v Maďarsku sú v súčasnosti nedostatočné a je potrebné dovážať značné množstvá elektrickej energie. Tento nedostatok sa v rokoch 2015 až 2025 ešte prehĺbi;
- c) hoci jadrová elektráreň Paks II začne prevádzku v roku 2025, Maďarsko zostane čistým dovozcom aj počas celého obdobia prekrývania prevádzky s blokmi jadrovej elektrárne Paks, ktoré sú v súčasnosti v prevádzke, a potom začne znovu čoraz viac závisieť od dovozu;
- d) na základe prognóz ENTSO pre elektrinu sa bude využívanie obnoviteľných zdrojov v Maďarsku počas úvodných rokov skutočného scenára rozširovať, pričom sa do roku 2020 dosiahne cieľ využívania obnoviteľných zdrojov v miere 10,9 % spotrebovanej elektrickej energie, ktorý Maďarsko prijalo vo svojom národnom pláne energie z obnoviteľných zdrojov.

Obrázok 7

Predpokladaný objem výroby podľa technológie a národný dopyt do roku 2040 (skutočný scenár)

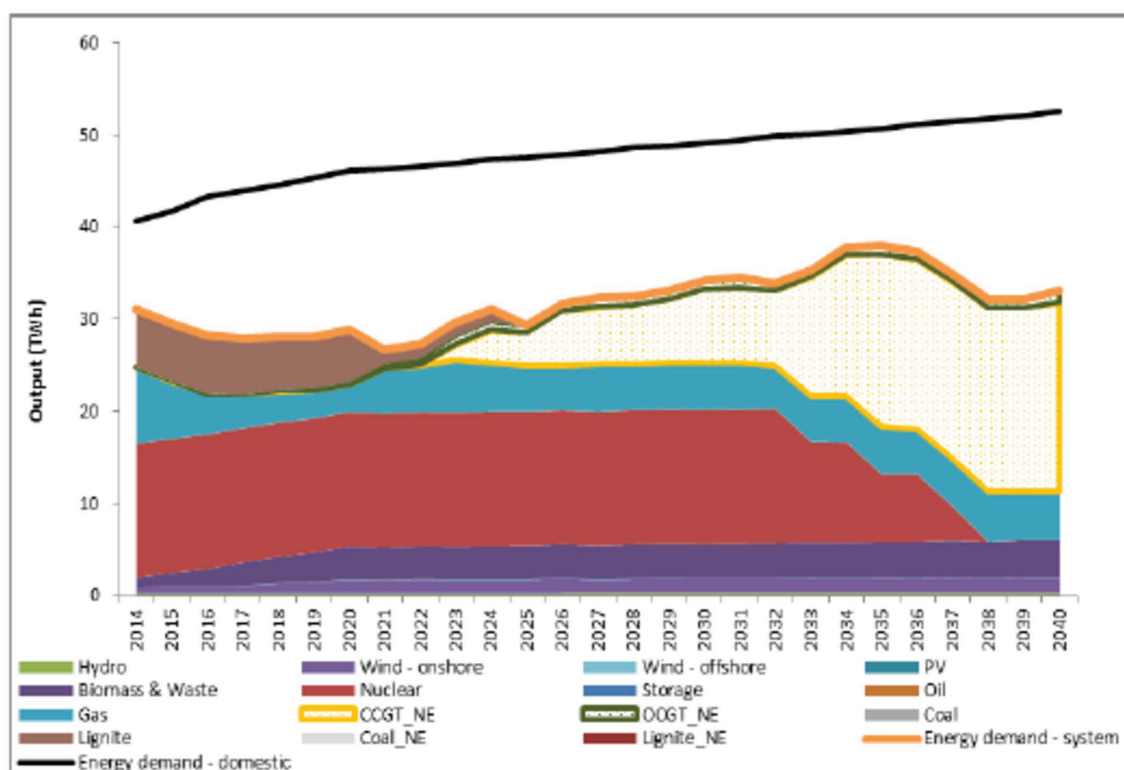

Zdroj: Štúdia NERA.

- (109) Ako sa vysvetľuje v odôvodnení 93, v štúdii NERA sa opakovane uvádza, že ak by sa jadrová elektráreň Paks II nepostavila, podobná kapacita by sa zabezpečila prostredníctvom OCGT a CCGT, ktoré sú v maďarských trhových podmienkach z obchodného hľadiska v porovnaní s inými druhmi investícií do výroby energie výhodnejšie. Zo štúdie NERA vyplýva, že pri kontrafaktuálnom scenári využitia plynu by Maďarsko napriek nahradeniu väčšiny kapacity elektrárne Paks II v krajine novou plynovou kapacitou aj naďalej bolo počas celého modelovaného obdobia výrazne závislé od dovozu elektrickej energie (pozri obrázok 8).

Obrázok 8

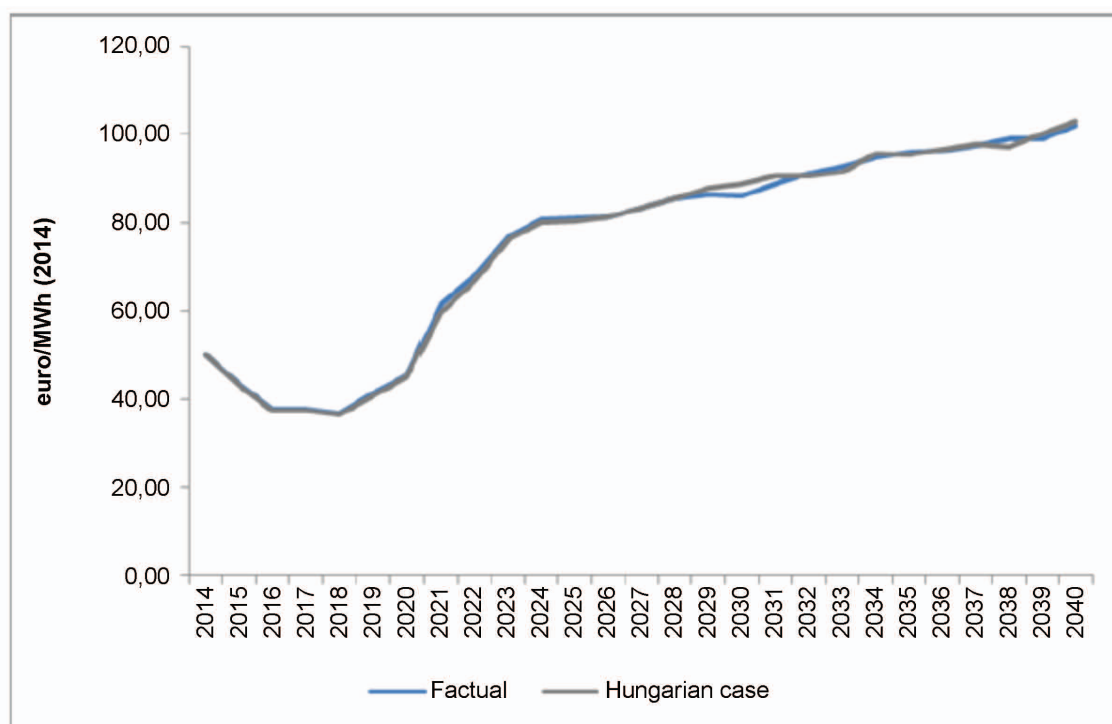
Predpokladaný objem výroby podľa technológie a národný dopyt do roku 2040 (kontrafaktuálny scenár)

Zdroj: Štúdia NERA.

- (110) Maďarsko navyše trvá na tom, že vzhľadom na silné zblížovanie medzi trhovými cenami v susedných krajinách a v Maďarsku konkurenti pravdepodobne dokážu zaistiť svoje riziká prostredníctvom obchodovania s elektrickou energiou na susedných trhoch bez toho, aby museli priamo obchodovať s maďarskou elektrickou energiou. Maďarsko na základe modelovania v štúdii NERA tvrdí, že cena elektrickej energie základného odberu na regionálnom trhu by zostala rovnaká aj v prípade kontrafaktuálneho scenára (pozri obrázok 9).

Obrázok 9

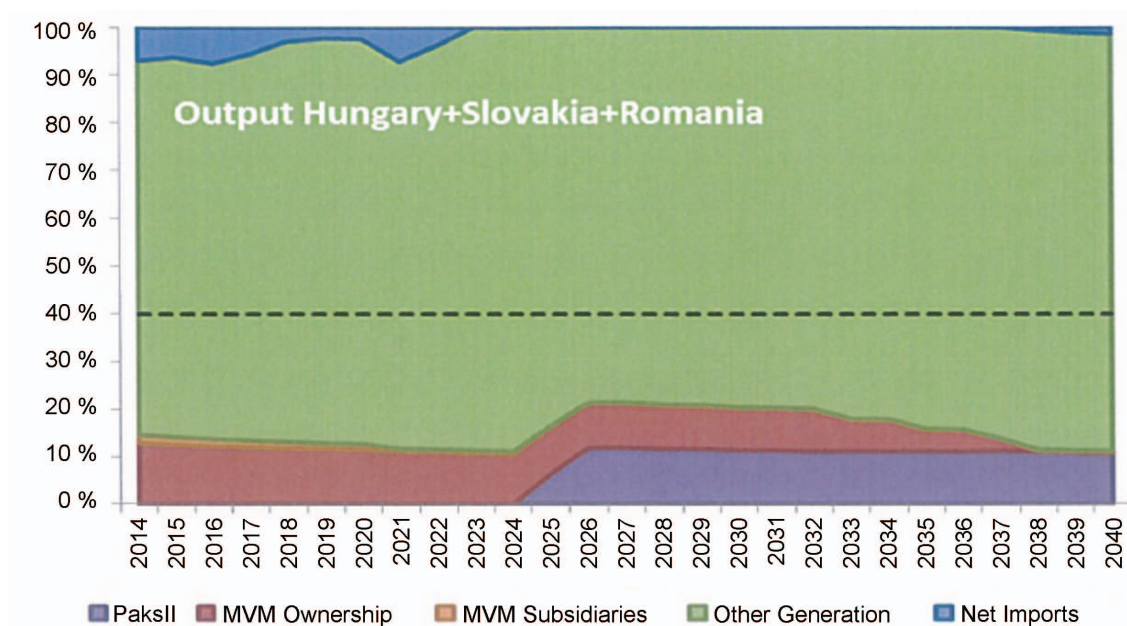
Rozdiel medzi maďarskými cenami základného odberu v prípade skutočného a kontrafaktuálneho scenára

Zdroj: Štúdiá NERA.

- (111) Maďarsko zdôrazňuje, že možný vplyv jadrovej elektrárne Paks II posudzovalo v širších trhových súvislostiach. Na základe štúdie NERA tvrdí, že keďže je Slovensko najmenším zo susedných trhov, s ktorým je Maďarsko v súčasnosti prepojené, možný vplyv jadrovej elektrárne Paks II by bol najcitlivejší v tejto krajine. Tvrdí, že trhovú prítomnosť podniku Paks II na tomto prepojenom trhu by do roku 2040 zostala približne na úrovni 20 %.
- (112) V štúdii NERA sa zvažuje aj možný širší prepojený trh (Maďarsko + Slovensko + Rumunsko), keďže ide o bezprostredne susediace trhy, s ktorými je Maďarsko v súčasnosti prepojené. Na základe toho Maďarsko tvrdí, že dokonca aj spojené trhové podiely spoločnosti MVM Group a podniku Paks II (v rozsahu 10 až 20 %) na prepojenom trhu Maďarska + Slovenska + Rumunska by boli hlboko pod hranicou označujúcou možnosť dominantného postavenia (pozri obrázok 10).

Obrázok 10

**Spojené trhové podiely spoločnosti MVM Group a podniku Paks II podľa výroby (MWh) na trhoch
Maďarska + Slovenska + Rumunska**

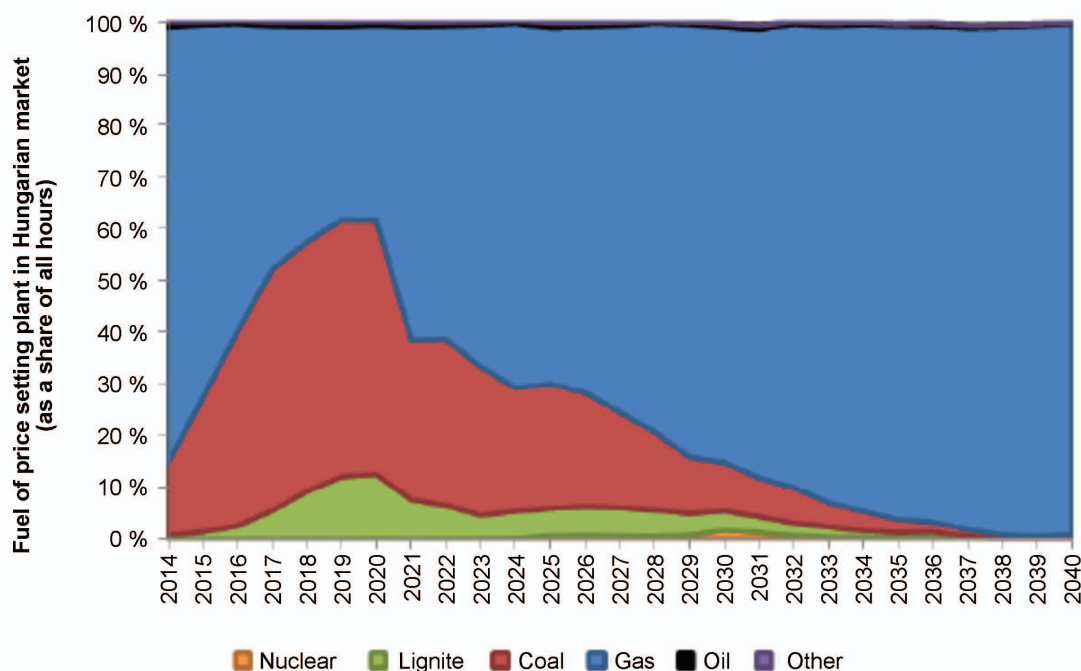

Zdroj: Štúdia NERA.

- (113) Maďarsko ďalej poukazuje na to, že v lete aj v zime by technológiou určujúcou ceny boli uhoľné elektrárne (spaľujúce hnedé a čierne uhlie) s vyššími hraničnými nákladmi než Paks II, čo znamená, že podnik Paks II by mal zostať v pozícii subjektu prijímajúceho ceny (nie stanovujúceho ceny) dokonca aj v období prekrývajúcej sa prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II, keď pravdepodobnosť toho, že by jadrová energia bola technológiou určujúcou cenu, zostane výrazne pod 5 % všetkých hodín (pozri obrázok 11).

Obrázok 11

Palivo určujúce cenu na maďarskom trhu s energiou

Zdroj: Štúdiá NERA.

- (114) Maďarsko ďalej v rozpore so zisteniami Komisie podľa odôvodnenia 144 rozhodnutia o začatí konania uvádza, že jadrová elektrárňa Paks II nespôsobí žiadne riziko likvidity na veľkoobchodnom trhu prostredníctvom obmedzenia počtu ponúk na dodávky. Trvá na tom, že nová elektrárňa ako samostatná výrobná jednotka posilní likviditu a rozmanitosť výrobných dodávok. Maďarsko ďalej poznamenáva, že jadrová elektrárňa Paks II v súčasnosti nemá základňu zákazníkov, aby mohla energiu predávať priamo bez obchodovania na trhu.
- (115) Maďarsko vychádza z mnohých argumentov, ktoré predložilo Spojené kráľovstvo vo veci Hinkley Point C⁽⁴²⁾ o možnom narušení hospodárskej súťaže, a uvádza, že by sa vzťahovali aj na jadrovú elektrárňu Paks II. Ide o tieto argumenty:
- a) v dôsledku opatrenia by bol príjemca naďalej vystavený trhovým silám, pričom by získal stimuly na konkurovanie na veľkoobchodnom trhu s elektrickou energiou. Maďarsko trvá na tomto argumente a dodáva, že by podniku Paks II neposkytovalo žiadnu prevádzkovú podporu vo forme (finančnej) rozdielovej zmluvy;
 - b) opatrenie by nemalo závažný vplyv na toky prepojovacích vedení a na stimuly pre investície do prepojovacích vedení so susednými krajinami. Maďarsko opakuje, že maďarský trh s elektrickou energiou už je dobre prepojeným trhom a vo fáze vývoja sú štyri projekty energetického prepojenia;
 - c) Opatrenie by nemalo vplyv na cenové rozdiely medzi Maďarskom a susednými trhmi, ktoré sú momentálne prepojené prostredníctvom prepojovacích vedení.
- (116) Maďarsko vo svojom liste z 28. júla 2016 navyše poskytlo ďalšie informácie v reakcii na obavy uvedené Komisiou v oddiele 3.3.7 rozhodnutia o začatí konania, pokiaľ ide o celkové vyváženie prípadného rušivého vplyvu opatrenia na vnútorný trh, ak by Komisia zistila, že opatrenie predstavuje štátnu pomoc.

⁽⁴²⁾ Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/658 z 8. októbra 2014 o opatrení pomoci SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), ktorú Spojené kráľovstvo zamýšľa zaviesť na podporu pre jadrovú elektrárňu Hinkley Point C (Ú. v. EÚ L 109, 28.4.2015, s. 44).

- (117) Vo svojom liste Maďarsko uvádza, že podnik Paks II, jeho nástupcovia a prepojené podniky budú právne a štrukturálne úplne oddelené, budú podliehať nezávislým rozhodovacím právomociam v zmysle článkov 52 a 53 oznámenia o právomoci pri fúziách⁽⁴³⁾ a budú sa viesť, riadiť a prevádzkovať nezávisle od spoločnosti MVM Group a všetkých jej prevádzok, nástupcov a prepojených podnikov, ako aj od ďalších štátom kontrolovaných spoločností pôsobiach v oblasti výroby, veľkoobchodného alebo maloobchodného predaja elektriny, a bez akéhokoľvek prepojenia na ne.
- (118) Pokiaľ ide o predaj elektrickej energie z jadrovej elektrárne Paks II, Maďarsko navyše v tom istom liste preukázalo, že pokiaľ ide o stratégiu obchodovania s objemom energie vyrobeným v jadrovej elektrárni Paks II, bude to nezávislá obchodná stratégia zameraná na optimalizáciu zisku, ktorá sa vykonáva prostredníctvom obchodných zmlúv uzatváraných na základe ponúk zúčtovaných na transparentnej obchodnej platforme alebo na burze Maďarsko ďalej tvrdí, že stratégia obchodovania s objemom energie vyrobeným v jadrovej elektrárni Paks II (bez vlastnej spotreby elektrárne Paks II) bude vypracovaná takto:
- a) úroveň 1: podnik Paks II bude predávať aspoň 30 % svojho celkového objemu vyrobenej elektriny na dennom, vnútrodenom a futuritnom trhu maďarskej energetickej burzy (HUPX). Iné podobné burzy s elektrickou energiou je možné využiť na základe dohody alebo súhlasu útvarov Komisie, ktorý sa udelí alebo zamietne do dvoch týždňov od žiadosti maďarských orgánov;
- b) úroveň 2: zvyšok celkového objemu elektriny vyrobenej v jadrovej elektrárni Paks II bude podnik Paks II predávať pri dodržaní objektívnych, transparentných a nediskriminačných podmienok prostredníctvom aukcií. Podmienky takýchto aukcií určí maďarský energetický regulačný orgán a budú podobné podmienkam aukcií určeným pre spoločnosť MVM Partner (rozhodnutie 741/2011 maďarského regulačného orgánu). Maďarsko potvrdilo, že maďarský energetický regulačný orgán dohliada aj na vykonávanie takýchto aukcií. Maďarsko ďalej potvrdilo, že aukčné platformy pre úroveň 2 bude prevádzkovať podnik Paks II, a zabezpečí sa, aby ponuky boli rovnako dostupné pre všetkých licencovaných alebo registrovaných obchodníkov pri rovnakých trhových podmienkach. Maďarsko sa zaviazalo, že zúčtovací systém na zúčtovanie ponúk bude overiteľný a transparentný a na konečné použitie nakúpenej elektriny sa nebudú stanovovať žiadne obmedzenia.

3.3. ĎALŠIE PRIPOMIENKY MAĎARSKA V ODPOVEDI NA ROZHODNUTIE O ZAČATÍ KONANIA

- (119) Maďarsko uvádza, že v rozsahu, v akom projekt patrí do rozsahu pôsobnosti Zmluvy o Euratome (napr. článok 41 a príloha II, články 52 až 66 a článok 103), sa maďarská vláda domnieva, že ZFEÚ, a najmä pravidlá štátnej pomoci v článkoch 107 a 108 ZFEÚ, sa naň nevzťahujú. Tvrdí, že Zmluva o Euratome je *lex specialis* voči ZFEÚ. Platí teda, že ak by bolo vykonávanie právomocí podľa Zmluvy o Euratome ohrozené vykonávaním právomocí podľa ZFEÚ, prednosť majú ustanovenia Zmluvy o Euratome. Pri tomto tvrdení sa Maďarsko opiera o rozhodnutie Komisie vo veci Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH⁽⁴⁴⁾.
- (120) Maďarsko konštatuje, že hoci sa v Zmluve o Euratome nestanovuje osobitná skupina pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci, z jej článku 6 písm. d) a článku 70 je zjavné, že neplatí žiaden všeobecný zákaz štátnej pomoci a v osobitných prípadoch sa podporujú subvencie členských štátov.
- (121) Maďarsko zdôrazňuje, že financovanie projektu v jadrovom priemysle by malo patriť pod oznamovaciu povinnosť v zmysle článku 43 Zmluvy o Euratome. Ďalej tvrdí, že podľa nariadenia Komisie (ES) č. 1209/2000⁽⁴⁵⁾ by mal v prípade nového projektu daný členský štát poskytnúť údaje o spôsoboch financovania. Maďarsko tvrdí, že poskytlo všetky potrebné informácie podľa článkov 41 a 43 Zmluvy o Euratome, a keďže Zásobovacia agentúra Euratomu v apríli 2015 schválila dohodu o dodávkach paliva⁽⁴⁶⁾, Maďarsko je presvedčené, že Komisia by teraz nemala vyhlásiť, že financovanie projektu by mohlo byť nezákonné.

⁽⁴³⁾ Konsolidované oznámenie Komisie o právomoci podľa nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Ú. v. EÚ C 95, 16.4.2008, s. 1).

⁽⁴⁴⁾ Rozhodnutie Komisie z 21. februára 1994 o postupe pri uplatňovaní článku 53 druhého odseku Zmluvy o Euratome (Ú. v. ES L 122, 17.5.1994, s. 30), bod 22.

⁽⁴⁵⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 1209/2000 z 8. júna 2000 o podávaní oznámení podľa článku 41 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. ES L 138, 9.6.2000, s. 12).

⁽⁴⁶⁾ Pozri odôvodnenie 13 písm. c).

- (122) Maďarsko prirovnáva Zmluvu o Euratome k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele, pričom vychádza z toho, že obe tieto zmluvy majú odvetvový charakter. Tvrdí, že Zmluva o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele obsahuje rozsiahlejšie základy štátnej pomoci, ktoré sa v praxi zosúladiť s článkom 107 ZFEÚ prostredníctvom článku 67 a článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. Maďarsko uvádza, že uplatňovaním pravidiel štátnej pomoci stanovených v ZFEÚ by Komisia nesprávne vykladala regulačný cieľ tvorcov Zmluvy o Euratome, ktorá neobsahuje žiadne konkrétne ustanovenia o štátnej pomoci.
- (123) Maďarsko ďalej poznamenáva, že žiadne kapitálové investície do výstavby jadrovej elektrárne v Únii neboli nikdy predmetom prešetrovania Komisie v súvislosti so štátnou pomocou (týka sa to aj jadrovej elektrárne vo Flamanville alebo Hanhikivi). Maďarsko zastáva názor, že investície do elektrárne Hinkley Point C boli predmetom kontroly v súvislosti so štátnou pomocou len preto, že na rozdiel od iných investícií v Európe mali osobitné finančné charakteristiky [ako napríklad štátna úverová záruka a finančná (rozdielová) zmluva].

4. PRIPOMIENKY ZAJINTERESOVANÝCH STRÁN

4.1. PRIPOMIENKY K EXISTENCII POMOCI

- (124) Pripomienky, ktoré dostala Komisia od nasledujúcich tretích strán, obsahovali kvantitatívne informácie a analýzu v súvislosti s existenciou opatrení:

- list od maďarského poslanca Európskeho parlamentu Benedeka Jávara (ďalej len „Jávorov list“),
- list od organizácie Green Peace (ďalej len „list od GP“) vrátane štúdie vypracovanej jej ekonomickými poradcami, spoločnosťou Candole Partners (ďalej len „štúdia Candole“) ⁽⁴⁷⁾,
- list od organizácie EnergiaKlub (ďalej len „list od EnergiaKlub“) vrátane štúdie vypracovanej Balázsom Felsmannom (ďalej len „Felsmannova štúdia“) ⁽⁴⁸⁾.

Jávorov list

- (125) Jávorov list sa sústreďuje na náklady vlastníka, čo sú náklady, ktoré nie sú zahrnuté v zmluve o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe (pozri oddiel 2.5.2 tohto rozhodnutia), a tvrdí, že tieto náklady sú možno výrazne podhodnotené. V liste uvádza konkrétne toto:
- a) Keďže bola zmluva o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe uzatvorená na základe „návrhu Leningradskej“ ⁽⁴⁹⁾, je primerané na domnievať, že budú potrebné ďalšie investície do bezpečnostného systému, ktoré by mohli dosiahnuť minimálne 1 miliardu EUR.
 - b) Systém priameho chladenia sladkou vodou nestačí na ochladenie vody v prípade súbežnej prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II počas horúcich letných dní. Predstavovalo by to nadmernú záťaž pre životné prostredie a vyžadovalo by si to investície do efektívnejšieho systému chladenia prostredníctvom chladiacej veže, ktorý je približne o 40 % drahší ako systém priameho chladenia.
 - c) Suma, ktorá sa má vložiť do Ústredného jadrového fondu, pravdepodobne nepostačí na skladovanie jadrového odpadu a vyradenie z prevádzky. Prechodné skladovanie by konkrétne stálo minimálne 150 miliónov EUR, konečné uloženie jadrového odpadu 1,54 miliardy EUR a vyradenie z prevádzky 1,734 miliardy EUR.
 - d) Inovácia siete potrebná na začlenenie nových blokov jadrovej elektrárne vrátane investícií do 400 kV káblového systému a dodatočných káblov 120 kV vysokého napätia by mohla stáť až 1,6 miliardy EUR.
 - e) Investície potrebné na dodržanie aktuálne platných sieťových nariadení, a to v podobe prečerpávacej vodnej elektrárne aj ďalších výrobných jednotiek poskytujúcich bezpečnostné rezervy, ktoré majú byť podľa zákona rovnaké ako najväčšia jednotka na výrobu elektriny v krajine, by stáli 1,2 miliardy EUR.

⁽⁴⁷⁾ Pozri Candole Partners – jadrová elektráreň Paks II, Posúdenie hospodárskej realizovateľnosti, február 2016, dostupné na stránke <http://www.greenpeace.org/hungary/Global/hungary/kampanyok/atomenergia/paks2/NPP%20Paks%20II%20Candole.pdf>.

⁽⁴⁸⁾ Pozri Felsmann Balázs: Működhet-e Paks II állami támogatások nélkül? Az erőműtársaság vállalatgazdasági közéletésben, dostupné na stránke https://energiaklub.hu/sites/default/files/paks2_allami_tamogatatas_2015jun.pdf.

⁽⁴⁹⁾ Opis jadrovej elektrárne Leningradskej možno nájsť na stránke: http://atomproekt.com/en/activity/generation/vver/leningr_npp/, text dostupný 24. februára 2017.

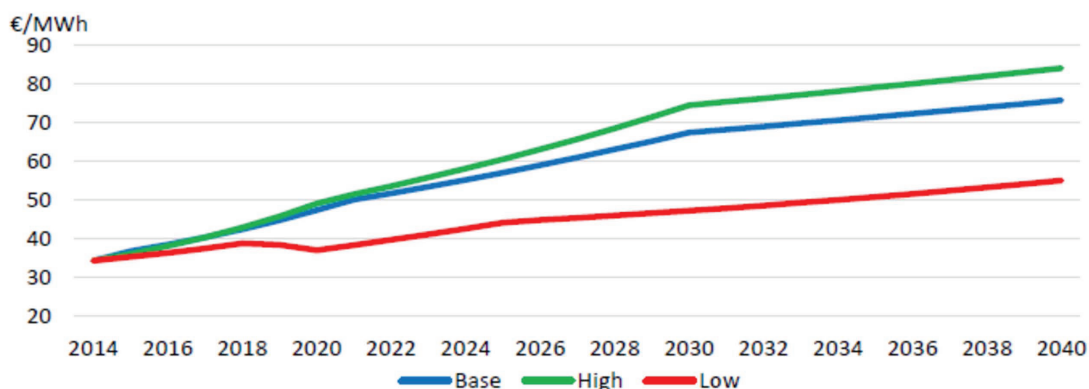
- f) Straty zo zníženia prevádzky jednej z dvoch susedných jadrových elektrární z dôvodu zabezpečenia rovnováhy systému by mohli predstavovať celkovú finančnú stratu vo výške približne 1,2 miliardy EUR.
- g) Rôzne dane a poplatky nezahrnuté v zmluve o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe by sa mohli napočítať až na sumu ďalších 1,8 miliardy EUR.
- (126) V liste sa tvrdí, že nákladové položky uvedené v odôvodnení (125) by sa mali pripočítať k nákladom projektu, čím by sa výrazne znížila IRR projektu. Taktiež sa v ňom poukazuje na to, že omeškania a kratšia životnosť elektrárne by ďalej znížili IRR projektu.

Štúdia Candole

- (127) V štúdii Candole sa používajú predpoklady a informácie obsiahnuté v hospodárskej štúdii a zameriava sa na životnosť projektu Paks II. Argumentuje sa tu najmä tým, že prognózy cien používané v hospodárskej štúdii môžu byť príliš optimistické a že realističnejšie prognózy cien by mali za následok stratovosť projektu, a to dokonca aj vtedy, ak by sa prijali prevádzkové predpoklady hospodárskej štúdie.
- (128) Na ilustráciu tejto myšlienky bola v rámci štúdie Candole vypracovaná vlastná dlhodobá prognóza cien elektrickej energie. Predpokladajú sa v nej konkrétne budúce dlhodobé ceny elektrickej energie pri využití prognóz cien uhlia, ropy a plynu zo správy Medzinárodnej agentúry pre energiu z roku 2015 s názvom Svetový energetický výhľad (ďalej len „IEA WEO 2015“), pričom sa vypočítavajú hraničné náklady na výrobu pre rôzne druhy generátorov⁽⁵⁰⁾. Okrem toho táto štúdia obsahuje samostatné prognózy pre rôzne budúce scenáre zvažované v správe IEA WEO 2015, t. j. i) „scenár nových politík“ zodpovedajúci politikám a vykonávacím opatreniam ovplyvňujúcim trhy s energiou, ktoré boli prijaté niekoľko mesiacov pred zverejnením správy IEA WEO 2015, spolu s príslušnými vyhlásenými politickými zámermi; ii) „scenár aktuálnych politík“ zodpovedajúci politikám schváleným niekoľko mesiacov pred zverejnením štúdie Candole a iii) „scenár s nízkymi cenami ropy“, v ktorom sa preskúmajú následky trvalých nižších cien (v dôsledku nižších cien ropy) na energetický systém⁽⁵¹⁾. V nasledujúcom grafe sú zobrazené odvodené dlhodobé prognózy cien elektriny pre jednotlivé tri scenáre.

Obrázok 12

Krivky dlhodobých prognóz cien elektriny (EUR/MWh)

Zdroj: Candole Partners.

- (129) Z obrázka vyplýva, že v aktuálnom politickom scenári sa počíta s mierne vyššími budúcimi cenami elektriny, zatiaľ čo v scenári s nízkymi cenami ropy sa predpokladajú podstatne nižšie budúce ceny elektriny ako v ústrednom novom politickom scenári, teda v tom, ktorý sa používal v listoch Maďarska.

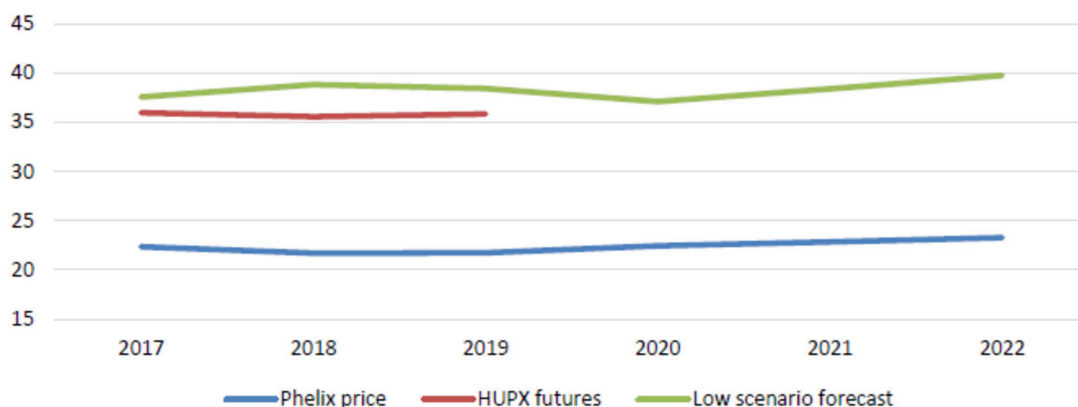
⁽⁵⁰⁾ Pozri správu IEA WEO 2015 na stránke <http://www.worldenergyoutlook.org/weo2015/>.

⁽⁵¹⁾ V správe IEA WEO 2015 sa zvažuje aj štvrtý scenár, tzv. „scenár 450“, kde sa načrtáva cesta k dosiahnutiu klimatického cieľa 2 °C, ktorý možno dosiahnuť prostredníctvom technológií, ktoré budú čoskoro dostupné aj komerčne.

- (130) Okrem prognóz na obrázku 12 sa v štúdií Candole porovnáva aj dlhodobá prognóza cien elektriny podľa scenára s nízkymi cenami ropy podľa správy IEA WEO 2015 s obchodovanými futuritami (k februáru 2016) na nemeckej a maďarskej burze s elektrickou energiou. Tieto krivky sú uvedené na obrázku 13.

Obrázok 13

Krivky dlhodobých prognóz cien elektriny (EUR/MWh)

Zdroj: Candole Partners.

- (131) Z grafu vyplýva, že do roku 2022, dokedy možno obchodovať s nemecko-rakúskymi futuritami, sú ceny v nemeckých futuritách pod úrovňou prognózy cien v scenári s nízkymi cenami ropy podľa správy IEA WEO 2015. To isté platí pre futurity z maďarskej burzy, s ktorými možno obchodovať do roku 2019 ⁽⁵²⁾.
- (132) Na základe týchto faktov sa v štúdií Candole konštatuje, že pri dlhodobých prognózach cien elektrickej energie podľa hospodárskej štúdie by bol projekt Paks II stratový, a to aj vtedy, ak by sa prijali prevádzkové predpoklady hospodárskej štúdie ⁽⁵³⁾.

List od EnergiaKlub

- (133) V liste od EnergiaKlub sa identifikujú možné nedostatky rozhodnutia Komisie o začatí konania, ako aj problematické body hospodárskej štúdie Maďarska. Taktiež sa tu poukazuje na niektoré riziká, ktorým by projekt čelil. Obsahuje aj Felsmannovu štúdiu ako kvantitatívnu analýzu životnosti jadrovej elektrárne Paks II. V štúdií sa vypočítava čistá súčasná hodnota projektu Paks II s využitím prevádzkových nákladov súčasnej jadrovej elektrárne Paks, pričom záver je, že vo väčšine zvažovaných scenárov by bol projekt stratový.
- (134) V súvislosti s rozhodnutím o začatí konania sa v liste od EnergiaKlub uvádza, že niektoré nákladové položky sa v posúdení predloženom v rozhodnutí o začatí konania vynechali alebo sa nezohľadnili v plnej miere. Uvádza sa tu napríklad, že nie je jasné, v akej miere suma v zmluve o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe zahŕňala možné dodatočné náklady na jadrovú bezpečnosť, náklady na vybudovanie siete potrebnej na zapojenie dvoch nových reaktorov jadrovej elektrárne Paks II do systému alebo vybudovanie primeraného systému chladenia. V liste sa ďalej spochybňuje presné zohľadnenie nákladov na predbežné štúdie, povolenia a oznámenia.

⁽⁵²⁾ Predpokladá sa, že rozdiely medzi nemeckými a maďarskými cenami futurít pochádzajú z nedokonalého prepojenia trhov.

⁽⁵³⁾ Štúdia Candole obsahuje aj ďalší oddiel, v ktorom sa porovnávajú náklady na jadrovú elektrárňu Paks II a prevádzkové náklady európskych tlakovodných reaktorov odhadované francúzskym Dvorom auditorov (2002), ktoré boli zverejnené v publikácii Bocard, N., *The Costs of Nuclear Electricity: France after Fukushima*, dostupnej na stránke http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2353305.

- (135) V liste sa okrem toho tvrdí, že údaje o nákladoch vo výške 2,1 – 2,7 EUR/MWh súvisiacich s odpadom a vyradovaním z prevádzky môžu byť podhodnotené, pretože v prípade súčasnej jadrovej elektrárne Paks majú tieto náklady výšku 4,5 EUR/MWh. Navyše sa tu zdôrazňuje aj negatívny vplyv projektu na štátny rozpočet v budúcnosti, ktorý bude podľa uvedeného podania v rozpore so štatistickým účtovným systémom a s pravidlom Únie o zvyšovaní dlhu⁽⁵⁴⁾. Napokon sa v liste zdôrazňuje riziko korupcie, ktoré vyplýva najmä z veľkosti projektu a informačnej výhody dodávateľa a vlastníka⁽⁵⁵⁾.
- (136) Pokiaľ ide o hospodársku štúdiu vypracovanú Maďarskom, v liste sa spochybňuje vysoký faktor zaťaženia (92 %), ktorý sa použil vo výpočtoch, a to najmä počas súčasnej prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II, počas období nízkeho dopytu, ako aj platnosť prognóz cien použitých v štúdiu.
- (137) V súvislosti s rôznymi druhmi rizika v projekte sa v liste od EnegiaKlub zdôrazňuje možný vplyv oneskorení v projekte a prekročení stanovených nákladov, ako aj potreba ďalšej podpory štátu počas životnosti projektu.
- (138) Otázky spochybňujúce životaschopnosť projektu Paks II sú v liste od EnergiaKlub podložené odkazom na Felsmannovu štúdiu. V tejto štúdiu je vypočítaná čistá súčasná hodnota projektu Paks II na základe prevádzkových nákladov súčasnej jadrovej elektrárne Paks (so zahrnutím rozsiahlej opravy elektrárne v polovici životnosti) a s použitím viacerých alternatívnych údajov (t. j. 75 %, 85 % a 92 %) o miere využitia so zohľadnením určitých prognóz cien elektriny vychádzajúcich z verejne dostupných medzinárodných zdrojov (napr. úrad USA pre energetické informácie a národná sústava Spojeného kráľovstva). V štúdiu sa dospelo k záveru, že vo väčšine preskúmaných scenárov bude projekt stratový, čo naznačuje existenciu štátnej pomoci.

Rakúska vláda

- (139) Rakúsko tvrdí, že vzhľadom na všetky súvisiace náklady, ktoré je potrebné zohľadniť v zmysle zásady „znečisťovateľ platí“, nie je výstavba a prevádzka jadrových elektrární zisková. Rakúsko sa domnieva, že investícia Maďarska do jadrovej elektrárne Paks II nie je v súlade so zásadou súkromného investora v trhovom hospodárstve. Podľa tvrdenia Rakúska nič nenasvedčuje tomu, že hospodárske štúdie, ktoré Maďarsko predložilo Komisii, boli vypracované s náležitou starostlivosťou, ani tomu, že náklady zohľadnené vo výpočtoch zahŕňajú všetky možné náklady v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“.
- (140) Rakúsko ďalej tvrdí, že sú splnené aj zvyšné podmienky existencie štátnej pomoci.

Ďalšie predložené argumenty týkajúce sa existencie pomoci

- (141) Podnik Paks II tvrdil, že v rozhodnutí o začatí konania sa postupovalo nesprávne, keď sa použila jedna krivka prognózy cien, najmä pri zohľadnení dlhého časového obdobia projektu. V niektorých ďalších pripomienkach ďalej poznamenáva, že Komisia postupuje nesprávne, keď na zdôvodnenie prevádzkových nákladov a nákladov na údržbu nových blokov 5 a 6 generácie III+ používa prevádzkové náklady a náklady na údržbu súčasnej jadrovej elektrárne Paks. Podnik Paks II navyše zdôrazňuje, že pôvodné investičné rozhodnutie sa uskutočnilo v čase podpisu zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe, ale že tento záväzok sa prijal len vzhľadom na výdavky vo fáze vývoja, pretože konečný záväzok podniku Paks II vzhľadom na výdavky v období výstavby sa prijme v stanovenom čase v budúcnosti. Podnik Paks II uvádza, že v prípade rozličných hospodárskych výsledkov projektu z dôvodu zmien na vonkajších trhoch sa podnik až do uvedeného momentu v budúcnosti môže rozhodnúť v projekte nepokračovať, aj keď táto možnosť je pomerne nepravdepodobná. Podnik Paks II ďalej odkazuje na správu, ktorú pre maďarskú vládu vypracovala spoločnosť Rothschild & Co (ďalej len „štúdia Rothschild“) ⁽⁵⁶⁾, z ktorej vyplýva záver, že rozpätie IRR by mohlo dosiahnuť 12 %, čo je výrazne vyššia hodnota než rozpätie 6,7 – 9 % uvádzané Komisiou v rozhodnutí o začatí konania. Podnik Paks II napokon poznamenáva, že rozpätia WACC a IRR, ktoré vypočítala Komisia, sa prekrývajú, a preto možno očakávať, že projekt priniesie primerané zisky.

⁽⁵⁴⁾ Uvádza sa to v dokumente Romhányi, B., *A Paks II beruházási költségvetés-politikai következményei* dostupnom na stránke https://energiaklub.hu/sites/default/files/a_paks_ii_beruhazasi_koltseghetes-politikai_kovetkezmenei.pdf.

⁽⁵⁵⁾ Uvádza sa to v štúdiu Fazekas, M. et al, *The Corruption Risks of Nuclear Power Plants: What Can We Expect in Case of Paks2?* dostupnej na stránke http://www.pakskontroll.hu/sites/default/files/documents/corruption_risks_paks2.pdf.

⁽⁵⁶⁾ <http://www.kormany.hu/download/a/84/90000/2015%20Economic%20analysis%20of%20Paks%20II.pdf>.

- (142) Skupina Enersense tvrdí, že vzorec na výpočet WACC, ktorý použila Komisia, nie je presný, pretože Komisia pri jeho určení zohľadnila príliš konzervatívne faktory. Skupina sa domnieva, že primerané náklady na dlh, ktoré by sa mali použiť v rámci prvku WACC pri posúdení zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve, predstavujú 4,5 % pred zdanením alebo 3,6 % po zdanení s menšími plánovanými úpravami po určitom čase. Ako tvrdí, keďže ruský dodávateľ poskytuje približne 80 % financovania zmluvnej ceny, návratnosť investícií by mala vychádzať z finančnej páky vo výške 80 % s cieľom zohľadniť zdroj finančných prostriedkov investície podobne ako v prípade iných jadrových elektrární. Skupina Enersense tvrdí, že ak sa predpokladajú náklady na vlastný kapitál vo výške 11 % a náklady na dlh vo výške 3,6 % po zdanení a uplatní sa zníženie o 80 % na základe finančnej páky, výška WACC by mala byť 5,1 %. Okrem toho tvrdí, že v prípade uplatnenia zníženia na základe 65 % finančnej páky by sa uvedená hodnota zvýšila na 6,2 %. Na záver poznamenáva, že návratnosť investícií by sa výrazne zlepšila výberom nákladov na dlh a faktoru finančnej páky na základe trhu.
- (143) Zainteresované strany predložili ďalšie tvrdenia, podľa ktorých sa WACC významne znížia po pripojení elektrárne do siete, zatiaľ čo hodnota podniku sa zvýši. Elektrárne alebo jej časti by sa preto mohli predať za cenu porovnateľnú s inými jadrovými elektrárnami, ktoré sú v súčasnosti v prevádzke. Podľa predložených tvrdení výpočty Komisie v rozhodnutí o začatí konania túto investičnú flexibilitu neodrážajú.
- (144) Komisia ďalej dostala pripomienky týkajúce sa dôležitosti úplného posúdenia a zahrnutia implicitných nákladov na vylúčenie jadrových technológií z národného energetického mixu v kontexte významných zmien v existujúcom portfóliu kapacít výroby elektriny. Podľa uvedených pripomienok je popri modeloch návratnosti investícií alebo diskontovaného peňažného toku dôležité zohľadniť skutočnosť, že projekt Paks II predstavuje významnú investíciu do existujúceho sektora, čo pridáva skutočnú hodnotu a nejde len o príležitosť investície do portfólia či o krátkodobú špekuláciu. Podľa týchto tvrdení by sa vo výpočtoch Komisie týkajúcich sa životaschopnosti projektu mali zohľadniť aj uvedené skutočnosti.
- (145) Vo viacerých pripomienkach sa odkazuje na záver uvedený v štúdií Rothschild, že projekt môže byť životaschopný výlučne na základe trhových podmienok, dokonca aj keď je založený na veľmi pesimistických predpokladoch. Niektoré zainteresované strany ďalej tvrdia, že kľúčové predpoklady týkajúce sa budúcich cien elektriny sú pomerne mierne a že podľa očakávaní majú tieto ceny po roku 2025 narásť. Na uvedenom základe by podnik Paks II nezískal výhodu.
- (146) Podľa niektorých pripomienok skutočnosť, že sa projekt vykonáva na kľúč na základe zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe, je predpokladom, na základe ktorého by projekt bol atraktívny pre každého investora v trhovom hospodárstve, a preto by aj investície Maďarska boli založené na trhových podmienkach.

4.2. POZNÁMKY O MOŽNEJ ZLUČITEĽNOSTI OPATRENIA S VNÚTORNÝM TRHOM

4.2.1. POZNÁMKY TÝKAJÚCE SA CIEĽA SPOLOČNÉHO ZÁJMU

- (147) Rakúsko, IG Windkraft, Oekostorm AG a ďalšie zainteresované strany tvrdia, že subvencovanie výstavby a prevádzky nových jadrových elektrární sa podľa zásad uvedených v článku 107 ods. 3 ZFEÚ nepovažuje za zlučiteľné s vnútorným trhom. Jadrová energia nie je nová, inovatívna ani udržateľná technológia vo výrobe elektriny, ktorá by mohla prispieť k dosiahnutiu cieľa Únie zvýšiť podiel výroby elektriny pomocou technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje. Projekt by preto nemal získať dočasnú podporu, kým nedosiahne trhovú vyspelosť.
- (148) Rakúsko tvrdí, že v článku 2 písm. c) a článku 40 Zmluvy o Euratome sa neumožňuje, aby sa podpora nových investícií v oblasti jadrovej energie považovala za cieľ spoločného záujmu, pretože zo Zmluvy o Euratome nemožno vyložiť žiadny spoločný záujem v zmysle článku 107 ods. 3 ZFEÚ. Tento cieľ by okrem toho bol v rozpore s ďalšími cieľmi Únie podľa ZFEÚ, konkrétne so zásadou predbežnej opatrnosti podľa článku 191 a zásadou udržateľnosti v súlade s programom Horizont 2020 ⁽⁵⁷⁾.
- (149) Podľa viacerých listov by projekt prispel k celoeurópskym cieľom zavádzania jadrových zariadení, ako aj k jadrovému výskumu, čo sa uznáva aj v Zmluve o Euratome.
- (150) V mnohých pripomienkach sa tvrdí, že Komisia by mala za spoločný cieľ Únie, ktorý je zdôvodnením danej investície, uznať skutočnosť, že jadrová energia by poskytla zdroj čistej nízkouhlíkovej energie.

⁽⁵⁷⁾ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>.

- (151) V niektorých pripomienkach sa odkazuje na článok 194 ods. 2 ZFEÚ, v ktorom sa členským štátom povoľuje určiť si svoj mix výroby energie. V pripomienkach sa uvádza, že plánovaný mix výroby energie Maďarska je súčasťou jeho národnej energetickej stratégie a pridrža sa smerovania „jadrové – uhoľné – ekologické“ zdroje. Vzhľadom na uvedené skutočnosti by investície mohli byť opodstatnené.
- (152) Komisia ďalej dostala pripomienky, v ktorých sa uvádza, že jadrová energia poskytuje skutočne dlhodobý, bezpečný a spoľahlivý zdroj energie v mixe výroby energie v Únii. V uvedených pripomienkach sa uvádzalo, že elektrina vyrobená z jadrových zdrojov, najmä na úrovniach vysokej kapacity (v rozmedzí od 85 do 90 %), by mohla významne prispieť k dlhodobej bezpečnosti dodávok energie. Ďalšie zainteresované strany uviedli, že vzhľadom na výrazný nedostatok v budúcom inštalovanom výkone, ktorý má podľa očakávaní nastať do roku 2030, keďže existujúce bloky jadrovej elektrárne Paks sa majú vyradovať z prevádzky, a vzhľadom na závislosť od dovozu elektriny by projekt mohol predstavovať ideálnu možnosť na zabezpečenie bezpečnosti dodávok energie v Maďarsku a zníženie závislosti od palív.
- (153) Komisia dostala pripomienky, v ktorých sa tvrdí, že dokončením projektu by sa prispelo k rastu v regióne, najmä z pohľadu vytvorenia pracovných miest. V niektorých pripomienkach sa navyše zdôrazňuje existencia významnej príležitosti pre spoločnosti akejkoľvek veľkosti v Únii podieľať sa na dokončení projektu, čím by sa podporil obchodný dodávateľský reťazec. V uvedených pripomienkach sa uvádza, že tento predpokladaný rast je spoločným záujmom, ktorým možno odôvodniť dokončenie projektu.

4.2.2. POZNÁMKY TÝKAJÚCE SA VHODNOSTI OPATRENIA

- (154) Spoločnosť IG Windkraft a organizácia Energiaklub tvrdia, že opatrenie je vzhľadom na výdavky spojené s projektom neprimerané v porovnaní s možnými alternatívami zameranými na riešenie nedostatku vo výrobe elektriny v budúcom inštalovanom výkone. Podobná výška subvencií by mohla vytvoriť oveľa väčšie množstvo elektriny, keby sa investovala do iných zdrojov elektriny, napríklad do technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje.

4.2.3. POZNÁMKY TÝKAJÚCE SA NEVYHNUTNOSTI OPATRENIA A STIMULAČNÉHO ÚČINKU

- (155) Rakúsko tvrdí, že pri posúdení toho, či môže alebo nemôže existovať zlyhanie trhu, t. j. trhu s jadrovou energiou v Maďarsku, Komisia nesprávne určila relevantný trh. Rakúsko tvrdí, že správny relevantný trh by mal byť liberalizovaný vnútorný trh s elektrinou Únie. Rakúsko ďalej tvrdí, že nedochádza k zlyhaniu trhu, pokiaľ ide o výrobu a dodávku elektriny na vnútornom trhu s elektrinou. Naopak, ceny elektriny by klesali čiastočne z dôvodu dostatočných výrobných kapacít. Maďarsko je navyše dobre prepojené so sieťami susedných členských štátov.
- (156) Rakúsko a spoločnosť IG Windkraft tvrdia, že ak by Maďarsko čelilo problému s bezpečnosťou dodávok energie, jadrové elektrárne by neboli vhodným prostriedkom na riešenie tohto problému. Tvrdia, že vhodnejšie by mohli byť flexibilnejšie a lacnejšie zdroje energie v malých, decentralizovaných jednotkách, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu. Rakúsko ďalej tvrdí, že jadrové elektrárne sú z dôvodu požiadaviek na chladenie citlivé na vlny horúčav a že členské štáty sú takmer 100 % závislé od dovážanej uránovej rudy.
- (157) Tretie strany ďalej tvrdili, že výstavbu nových výrobných kapacít v sektore výroby elektriny by zabezpečil samotný trh. Skutočnosť, že Maďarsko je závislé od dovozu elektriny, nepredstavuje zlyhanie trhu a predovšetkým nie také, ktoré by sa riešilo novou jadrovou elektrárnou. Z predložených pripomienok vyplýva, že dovoz lacnejšej elektriny z ostatných členských štátov je prirodzený a prijateľný vplyv fungujúceho trhu, a nie zlyhania trhu. Naznačuje to jednoducho schopnosť kupovať komodity za najnižšiu trhovú cenu. Podľa prijatých pripomienok sa ceny energií určujú na základe mnohých faktorov vrátane cien komodít, dodávok a dopytu. Pokles cien elektriny by predovšetkým v Európe bol reakciou na výrobu vyplývajúcu z dlhodobej nadmernej kapacity. Keďže by sa to mohlo považovať za reakciu účinne fungujúceho trhu, nedá sa tvrdiť, že pokles trhových cien energií v dôsledku dovozu by predstavoval zlyhanie trhu ako odôvodnenie výstavby novej jadrovej kapacity.
- (158) Podľa prijatých pripomienok by Maďarsko aj v prípade zlyhania trhu v sektore výroby elektriny malo transparentným a nediskriminačným spôsobom zvážiť viaceré možnosti.

- (159) V ďalších pripomienkach sa uvádza, že aj keď sa dobre vie o výzvach spojených s investíciami do výroby jadrovej energie, a to aj v súvislosti s rozsiahlymi počiatočnými kapitálovými investíciami, ako aj o potrebe podpory verejnosti a politickej podpory, uznaním týchto ťažkostí nemožno dospieť k tvrdeniu, že rozvoj v oblasti jadrovej energie je spojený so zlyhaním trhu. V uvedených pripomienkach sa zdôrazňuje, že aj keď Komisia v prípade elektrárne Hinkley Point C dospela k záveru o existencii zlyhania trhu, nemalo by sa predpokladať, že všetky investície v oblasti jadrovej energie možno realizovať výlučne so systémami subvencií alebo že existujú dôvody predpokladať vznik všeobecného zlyhania trhu s jadrovou energiou.

4.2.4. POZNÁMKY TÝKAJÚCE SA PRIMERANOSTI OPATRENIA

- (160) Rakúsko uviedlo, že štátna pomoc sa musí vždy obmedzovať na minimálnu sumu, ktorá je potrebná. V tomto prípade, keďže výstavba navrhovaného projektu sa vykonáva bez výzvy na predkladanie ponúk, nedá sa určiť, či celkové náklady na projekt budú obmedzené na minimálnu sumu, ktorá je potrebná.
- (161) Energiaklub tvrdí, že maďarské orgány nepreskúmali minimálnu úroveň finančnej podpory, na základe ktorej by bol projekt uskutočniteľný. Snahou maďarských orgánov namiesto toho bolo financovať celý projekt, čo je možnosť zahŕňajúca aj prevádzkové náklady. Energiaklub ďalej zdôrazňuje, že podľa výpočtov poskytnutých Maďarskom by štátna pomoc nebola obmedzená len na realizáciu investície, ale bola by aj udelená na účely prevádzky projektu, čím by sa podniku Paks II mohla poskytnúť nadmerná úhrada.

4.2.5. POZNÁMKY TÝKAJÚCE SA VPLYVU OPATRENIA NA VNÚTORNÝ TRH

- (162) Rakúsko tvrdí, že štátna pomoc poskytnutá na technológiu, ktorá na liberalizovanom vnútornom trhu s elektrinou sama osebe nie je zisková, vedie k nadmernému narušeniu hospodárskej súťaže. Navyše by to mohlo brániť novým, udržateľným a nákladovo efektívnejším účastníkom trhu vo vstupe na trh alebo by to mohlo takýchto účastníkov trhu z trhu vytlačiť. Rakúsko tvrdí, že jadrové elektrárne sa zavádzajú s cieľom pokryť vysokú kapacitu základného odberu a že táto kapacita sa uprednostňuje v prípade pripojenia do siete, pretože jadrové elektrárne môžu svoju kapacitu meniť iba v malej miere. Zatiaľ čo majú vysoké náklady na výstavbu a vyradovanie z prevádzky, ich prevádzkové náklady sú nízke, vďaka čomu ich možno zapojiť sa do rebríčka ponukových cien.
- (163) Rakúske orgány a spoločnosť IG Windkraft tvrdia, že vzhľadom na zvýšenie koncentrácie na trhu vznikne výstavbou nových jadrových elektrární pre prevádzkovateľov jadrových elektrární v lokalite elektrárne Paks významná trhová sila a že to môže viesť k zneužívaniu dominantného postavenia podľa článku 102 ZFEÚ.
- (164) Spoločnosť MVM Group a podnik Paks II tvrdia, že keď spoločnosť MVM Group predala štátu 100 % akcií podniku Paks II, tieto dve spoločnosti sa stali navzájom úplne nezávislými. Zdôrazňujú, že spoločnosť MVM Group nemá priamu ani žiadnu inú kontrolu nad riadením a prevádzkou podniku Paks II. Zdôrazňujú ďalej, že spoločnosť MVM Group a podnik Paks II sú ako akíkoľvek iní konkurenti dve samostatné spoločnosti zaoberajúce sa výrobou elektriny a nie je dôvod predpokladať existenciu akejkoľvek koordinácie alebo činností ani sa domnievať, že tieto dve spoločnosti sú spojené. Spoločnosť MVM Group navyše tvrdí, že súčasťou jej vlastnej stratégie sú možné investície, ktorými by v budúcnosti mohla podniku Paks II konkurovať.
- (165) Podnik Paks II tvrdí, že zámerom projektu je zabezpečiť náhradnú kapacitu za súčasné štyri bloky jadrovej elektrárne Paks. Vyradenie súčasných blokov sa očakáva v polovici 30. rokov 21. storočia, zatiaľ čo prevádzka nových blokov 5 a 6 (projekt Paks II) by sa spustila najskeôr v polovici 20. rokov 21. storočia. Podnik Paks II tvrdí, že vzhľadom na uvedenú skutočnosť sú hodnotenie podielu na trhu a tvrdenia o dominantnom postavení neopodstatnené a nemožno ich v súčasnosti vziať do úvahy.
- (166) Niekoľko zainteresovaných strán zdôraznilo, že vzhľadom na vysokú mieru dovozu elektriny v Maďarsku a na veľmi dobrú úroveň prepojenia tejto krajiny so susednými štátmi, trh s energiou, ktorý sa má preskúmať, presahuje územie jedného štátu, pokiaľ tu pôsobí viacero medzinárodných konkurentov.
- (167) Niektoré zainteresované strany priamo tvrdia, že projekt by mohol mať vplyv na regionálne trhy s elektrickou energiou a oslabiť ich, napríklad v prípade Nemecka, v ktorom by cena za ročný základný odber podľa očakávaní mohla klesnúť o 0,6 % do roku 2025, o 1,1 % do roku 2030 a o 1,2 % do roku 2040. Niektoré zainteresované strany na druhej strane tvrdia, že zariadenia v Nemecku využívajúce obnoviteľné zdroje by zaznamenali nižší zisk v dôsledku spustenia nových reaktorov v elektrárni Paks II a že by sa zvýšilo zaťaženie daňovníkov s cieľom financovať schémy pomoci určené na obnoviteľné zdroje v Nemecku, zatiaľ čo dodávatelia tradične vyrábanej elektrickej energie by do roku 2030 mohli zaznamenať úsporu až vo výške 1,02 %.

4.3. ĎALŠIE POZNÁMKY PREDLOŽENÉ ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI

- (168) Vo viacerých pripomienkach sa zdôrazňuje, že v Maďarsku neboli zverejnené všetky podrobné informácie o projekte. Ďalej sa v týchto pripomienkach poukazuje na to, že rozhodnutie o jadrovej elektrárni Paks II nie je po technickej stránke odôvodnené, pretože sa nevykonali žiadne prípravné preskúmania týkajúce sa otázky, ako by bezpečnosť dodávok energie mohli podporiť investície rovnakého rozsahu do opatrení energetickej efektívnosti a do energií z obnoviteľných zdrojov. Zainteresované strany, ktoré uvedené pripomienky predložili, preto tvrdia, že vzhľadom na nedostatočné zapojenie širokej verejnosti a odborníkov by sa v projekte nemalo pokračovať.
- (169) V niektorých stanoviskách sa poukazuje na možné nebezpečenstvo jadrových elektrární. V niektorých pripomienkach sú vyjadrené obavy v súvislosti so schopnosťou Maďarska a podniku Paks II vysporiadať sa s udalosťami týkajúcimi sa jadrovej bezpečnosti vrátane bezpečného ukladania jadrového odpadu.
- (170) V ďalších pripomienkach sa zdôrazňuje, že neprebehol postup verejného obstarávania pri výbere spoločnosti realizujúcej výstavbu nových blokov na výrobu elektriny, čo by podľa uvedených pripomienok mohlo byť v rozpore s ustanoveniami práva Únie. Okrem toho poslanec Európskeho parlamentu Jávor tvrdí, že údajné porušenie pravidiel verejného obstarávania Únie je s opatrením späté a úzko prepojené, keďže sa domnieva, že Rusko by Maďarsku neposkytlo úver na projekt Paks II bez toho, aby si pre Rosatom zabezpečilo investíciu, ktorá obchádza pravidlá verejného obstarávania Únie. Usudzuje, že posúdenie toho, či využitie ruského úveru predstavuje nezákonnú štátnu pomoc, by malo byť spojené s preskúmaním vyhýbania sa pravidlám verejného obstarávania, keďže obe sú úzko prepojené a ich následky by mali byť posudzované spoločne.
- (171) Vo viacerých pripomienkach sa namieta proti skutočnosti, že projekt sa uskutočňuje z ruského úveru. To by podľa nich mohlo viesť k podpore palivovej a finančnej závislosti, čo by bolo v rozpore so stratégiou energetickej bezpečnosti EÚ, keďže účastníci na trhu Únie by mali obmedzené možnosti na vytvorenie energetickej siete a infraštruktúry v celej Únii.
- (172) Niektoré zainteresované strany vyhlasujú, že keď sa Maďarsko rozhodlo, že do budúcnosti potrebuje nové kapacity výroby elektriny, malo postupovať podľa článku 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES⁽⁵⁸⁾. V tomto prípade neprebehol postup verejného obstarávania ani iné zodpovedajúce postupy z hľadiska transparentnosti a nediskriminácie týkajúce sa akejkoľvek novej kapacity. A preto sa podľa ich názoru môže investíciou do jadrovej elektrárne Paks II porušovať právo Únie.
- (173) Niektoré strany tvrdia, že štátnu pomoc nie je vhodné používať v prípadoch, keď dovoľuje znečisťovateľovi zbaviť sa povinnosti platiť náklady na znečistenie, ktoré spôsobil, v duchu usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia⁽⁵⁹⁾.

4.4. ODPOVEĎ MAĎARSKA NA PRIPOMIENKY PREDLOŽENÉ ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI

- (174) Maďarsko predložilo svoju odpoveď na pripomienky tretích strán k rozhodnutiu o začatí konania vo veci štátnej pomoci (ďalej len „odpoveď na pripomienky tretích strán“) 8. apríla 2016.
- (175) Maďarsko dôrazne nesúhlasí najmä s pripomienkami predloženými rakúskou vládou, organizáciami Greenpeace Energy, Energiaklub a poslancom Európskeho parlamentu Benedekom Jávorom, v ktorých viaceré tretie strany tvrdili, že do analýzy vypracovanej Maďarskom neboli zahrnuté náklady týkajúce sa predpisov o bezpečnosti a životnom prostredí, dlhového financovania, poistenia, bezpečnosti, ukladania odpadu, vyradenia z prevádzky, pripojení do prenosových sietí a investícií do obnovenia, a tvrdí, že tieto strany boli zle informované a ich tvrdenia sú nepodložené.
- (176) V odpovedi sú zahrnuté aj podrobné protiargumenty na pripomienky predložené poslancom EP Benedekom Jávorom. Maďarsko predovšetkým zdôrazňuje, že:
- náklady na všetky potrebné investície do bezpečnosti sú zahrnuté v zmluve o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe,
 - výber systému priameho chladenia je podporovaný v rámci posudzovania vplyvov projektu na životné prostredie,

⁽⁵⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady, 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽⁵⁹⁾ Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia (Ú. v. EÚ C 82, 1.4.2008, s. 1).

- náklady týkajúce sa nakladania s odpadom a vyradenia z prevádzky boli vyčíslené Agentúrou pre nakladanie s rádioaktívnym odpadom na základe zákona CXVI z roku 1996 o atómovej energii,
 - náklady týkajúce sa pripojenia jadrovej elektrárne Paks II k sieti sú zahrnuté vo finančnej analýze projektu,
 - prevádzka jadrovej elektrárne Paks NPP ani jadrovej elektrárne Paks II nebude obmedzená v časoch nízkeho dopytu, keďže jadrová elektráreň Paks II by mala nahradiť staršie existujúce výrobné kapacity, ktoré budú postupne vyradené z činnosti,
 - keďže ide o modernú technológiu generácie III+, možno s istotou predpokladať, že miera využitia v priebehu životnosti jadrovej elektrárne Paks II bude relatívne vysoká (viac než 90 %),
 - šesťdesiatročné obdobie prevádzky je všeobecne medzinárodne uznávané, keďže ide o štandardný predpoklad aj pre elektrárne staršej generácie III,
 - projekt má neutrálnu DPH a keďže veľkú časť služieb poskytnú dodávatelia so sídlom v EÚ, predpoklad/výpočet cla je nesprávny.
- (177) Maďarsko tvrdí, že vykonalo rozsiahlu analýzu citlivosti s cieľom posúdiť vplyv predpokladaných hodnôt a premenných, ako sú životnosť elektrárne, prevádzkové náklady a náklady na údržbu, náklady na nakladanie s odpadom a vyradenie z prevádzky, faktor zaťaženia, makroekonomické faktory ako devízový kurz a inflácia, rozličné scenáre trhovej ceny, oneskorenia atď., na daný prípad a výsledky tejto analýzy citlivosti úplne podporujú závery, že toto opatrenie by nepredstavovalo štátu pomoc.
- (178) Pokiaľ ide o pripomienky týkajúce sa možnej zlučiteľnosti opatrenia, Maďarsko zopakovalo niekoľko už predložených argumentov v súvislosti so slobodným výberom a s diverzifikáciou mixu výroby energie, potrebou náhradnej kapacity, elimináciou emisií uhlíka, vytváraním pracovných miest, cenovou dostupnosťou a uvádzaným multiplikačným účinkom.
- (179) Maďarsko tvrdí, že argument rakúskej vlády, že cieľ Zmluvy o Euratome týkajúci sa „rozvoja jadrovej energie v Spoločenstve“ „už bol dosiahnutý a nemôže byť použitý na podporu spoločného záujmu v zmysle článku 107 ods. 3 ZFEÚ z dôvodu, že v Európe už bolo vybudovaných viacero atómových elektrární“, je chybný. Podľa Maďarska si rakúska vláda pletie cieľ rozvoja výroby jadrovej energie s koncepciou technológie, o ktorej sa nedá povedať, že sa nezmenila. Maďarsko tvrdí, že Zmluva o Euratome je naďalej súčasťou ústavného usporiadania Únie a nikdy nebola zrušená. Na záver Maďarsko zdôrazňuje, že Rakúsko a organizácia Greenpeace nepredložili žiadnu judikatúru, na základe ktorej by sa mohlo tvrdiť, že ciele týkajúce sa záležitostí spoločného záujmu sú nevyhnutne konečné a časovo obmedzené.
- (180) V súvislosti s diverzifikáciou mixu výroby energie Maďarsko vyvracia tvrdenia Rakúska a Rakúskej asociácie pre veternú energiu týkajúce sa závislosti celej Únie od uránu a zdôrazňuje, že existuje veľká rôznorodosť a dostupnosť uránu z dôležitých nevyťažných zdrojov. Ďalej tvrdí, že samotný fakt, že zdroj je vyčerpatelný, neznamená, že jeho využitie nie je udržateľné, a odvoláva sa na pripomienky, ktoré predložila ekonómka v oblasti energetiky Loreta Stankeviciuteová v mene Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) ⁽⁶⁰⁾, podľa ktorej „podľa viacerých ukazovateľov udržateľnosti je jadrová energia lepšia“.
- (181) Maďarsko zdôrazňuje, že niektoré predložené argumenty týkajúce sa potreby eliminácie emisií uhlíka prostredníctvom využitia jadrových zdrojov energie sú opodstatnené, keďže technológie využívajúce obnoviteľné zdroje majú vyššie náklady a výroba energie pomocou nich je prerušovaná. Ďalej tvrdí, že pevné subvencované sadzby pre obnoviteľné zdroje sú v rozpore s umožnením uplatnenia podmienok voľného trhu, a cituje organizáciu Greenpeace, ktorá tvrdila, že dohody o pevnej nákupnej cene elektriny by boli menej výhodné v prípade scenárov s nižšími trhovými cenami, aj keď podnik Paks II neplánuje týmto spôsobom predávať svoju elektrinu.
- (182) Maďarsko uvádza niekoľko zdrojov, podľa ktorých toto opatrenie nebude predstavovať neprimerané narušenie hospodárskej súťaže, a zdôrazňuje, že Komisia nemala pochybnosti v súvislosti so zlučiteľnosťou opatrenia s vnútorným trhom (ako tvrdila organizácia Greenpeace), ale skôr v súvislosti s otázkou existencie pomoci.

⁽⁶⁰⁾ <https://www.oecd-neo.org/ndd/climate-change/cop21/presentations/stankeviciute.pdf>.

- (183) V rovnakej otázke (možné narušenie hospodárskej súťaže) Maďarsko vyvracia argumenty predložené organizáciou Greenpeace, podľa ktorej by sa tým zaviedla pevná sadzba (podobná ako v prípade elektrárne Hinkley Point C) v snahe dlhodobo podporovať prevádzku jadrovej elektrárne Paks II.
- (184) Maďarsko namieta proti pripomienkam, podľa ktorých by tento projekt vytlačil investície do energie z obnoviteľných zdrojov v Maďarsku a susedných štátoch. Tvrdí, že v národnej energetickej stratégii sú popri jadrovej energii zahrnuté aj obnoviteľné zdroje a že nedostatok inštalovaného výkonu v budúcnosti nemožno odstrániť iba pomocou jadrovej energie. Z tohto dôvodu ďalšie jadrové kapacity neohrozia rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov. Maďarsko poukazuje na fakt, že v analýze trhu vypracovanej spoločnosťou Energy Brainpool, ktorá je súčasťou listu organizácie Greenpeace, sa predpokladá využívanie energie z obnoviteľných zdrojov spoločne s národným cieľom Maďarska v oblasti využívania energie z obnoviteľných zdrojov.
- (185) Maďarsko potvrdzuje stanovisko predložené spoločnosťou MVM Group, že spoločnosť MVM Group a podnik Paks II neplánujú fúziu, a preto nenastane koncentrácia na trhu. Ďalej potvrdzuje stanovisko spoločnosti MVM Group, že obchodná stratégia spoločnosti MVM Group zahŕňa potenciálne investície, ktoré by v budúcnosti mohli konkurovať podniku Paks II.
- (186) Maďarsko potvrdzuje aj stanovisko, že trh, ktorý sa má posudzovať, by nemal zahŕňať iba Maďarsko, ale mal by sa chápať v širšom zmysle, keďže na ňom existuje vysoká úroveň prepojení. V tomto zmysle by bol vplyv opatrenia zanedbateľný. Maďarsko spochybňuje aj metodiku použitú v analýze, ktorú vypracovala spoločnosť Energy Brainpool v mene organizácie Greenpeace v súvislosti s možným vplyvom projektu na regionálne trhy s elektrickou energiou, ako je Nemecko. Tvrdí, že v použitom postupe sa vplyv projektu posudzuje výlučne v kontexte domáceho trhu bez zohľadnenia úlohy, ktorú zohráva dovoz energie do Maďarska, a na základe nepriameho predpokladu, že vplyv na nemecký trh s elektrickou energiou by bol rovnaký ako vplyv na maďarský trh, sa v ňom vyvodzuje záver týkajúci sa Nemecka. Maďarsko ďalej vyhlasuje, že analýza má nedostatky, keďže sa v nej berie do úvahy existujúca úroveň kapacity energetického prepojenia, ale zároveň sa v nej ignorujú ďalšie energetické prepojenia, ktoré tvoria časť cieľov Únie.
- (187) V súvislosti s pripomienkami k otázkam bezpečnosti Maďarsko tvrdí, že krajina disponuje značnými vedomosťami a odbornosťou, keďže sa v nej už nachádzajú štyri jadrové elektrárne. Ďalej poukazuje na fakt, že Maďarský úrad pre atómovú energiu (ktorý vydáva licencie pre jadrové zariadenia) je už dobre oboznámený s technológiou VVER a vypracoval dvojročný interný program odbornej prípravy na prácu s touto technológiou. Do programu sú zapojení členovia regulačného orgánu, ktorí majú značné príslušné akademické aj praktické skúsenosti a ktorí zabezpečia odbornú prípravu a rozvoj nových zamestnancov prostredníctvom úloh a povinností, ktoré budú títo zamestnanci vykonávať ako súčasť regulačného orgánu.
- (188) Okrem toho Maďarsko zdôrazňuje, že úrad životného prostredia a regulačný orgán sú od seba nezávislé, čo zaručuje spoľahlivý a objektívny rámec bezpečnosti. Maďarsko ďalej poukazuje na skutočnosť, že príslušné technické požiadavky projektu týkajúce sa jadrovej bezpečnosti boli vypracované na základe maďarských právnych predpisov, dokumentu European utility requirements (požiadavky na zariadenia v Európe), bezpečnostných odporúčaní MAAE a Združenia západoeurópskych regulačných orgánov v oblasti jadrovej energie, ako aj na základe získaných poznatkov z havárie vo Fukušime.
- (189) V odpovedi na pripomienky týkajúce sa zdanlivého nedostatku transparentnosti počas prípravy projektu Maďarsko vysvetlilo, že vzhľadom na rozhodovací proces Parlamentu bola transparentnosť dodržaná. V rámci parlamentného procesu sa zabezpečilo, že všetky zainteresované strany a orgány vrátane Komisie mali prístup ku všetkým relevantným informáciám. Počas procesu boli zverejnené všetky nezávislé znalecké posudky vrátane hospodárskych analýz projektu, a všetky materiály týkajúce sa posudzovania vplyvov na životné prostredie boli sprístupnené v niekoľkých jazykoch.
- (190) Maďarsko odkazuje aj na verejné konzultácie, ktoré od 17. marca do 4. mája 2015 uskutočnil vládny komisár zodpovedný za projekt a ktoré sa zaoberali možnými vplyvmi na životné prostredie v prípade vybudovania a prevádzky jadrovej elektrárne Paks II. Maďarsko ďalej informovalo o projekte všetky susedné krajiny (členské štáty EÚ aj štáty mimo EÚ) a vo viacerých krajinách uskutočnilo deväť verejných konzultácií týkajúcich sa projektu.

- (191) V súvislosti s pripomienkami, v ktorých sa uvádza, že dokončením projektu sa porušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ⁽⁶¹⁾ a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ⁽⁶²⁾, maďarské orgány objasňujú, že medzivládna dohoda a dohody o vykonávaní nepatria do rozsahu pôsobnosti ZFEÚ a smerníc 2014/24/EÚ a 2014/25/EÚ. Okrem toho dodávajú, že aj tam, kde je možné aplikovať ZFEÚ, sa na medzivládnu dohodu a dohody o vykonávaní vzťahuje osobitná výnimka týkajúca sa medzinárodných dohôd, ako sa stanovuje v článku 22 smernice 2014/25/EÚ, alebo technická výnimka stanovená v článku 50 písm. c) uvedenej smernice, a preto by mali byť vyňaté z uplatňovania pravidiel verejného obstarávania Únie. Maďarsko vysvetľuje, že v medzivládnej dohode sú jasne stanovené postupy na uzatváranie dohôd o vykonávaní vrátane osobitných požiadaviek na určenie spoločností a uzavretie subdodávateľských zmlúv.
- (192) Maďarsko ďalej odmieta pripomienky, podľa ktorých porušuje článok 8 smernice 2009/72/ES. Maďarsko tvrdí, že táto smernica sa na projekt nevzťahuje, pretože ten patrí výlučne do rozsahu pôsobnosti Zmluvy o Euratome, ktorá má prednosť pred pravidlami uvedenými v ZFEÚ a ďalšími sekundárnymi právnymi predpismi, ktoré z nej vyplývajú. Maďarské orgány ďalej zdôrazňujú, že podľa nich by sa nemali uplatňovať ustanovenia smernice 2009/72/ES týkajúce sa verejného obstarávania v súvislosti s kapacitou, keďže s projektom nie je spojená štátna pomoc.
- (193) Maďarsko sa na záver odvoláva na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie⁽⁶³⁾, podľa ktorej sa existencia alebo neexistencia porušenia práva Únie nemôže brať do úvahy v prípade vyšetrovania štátnej pomoci. Z toho dôvodu sa Maďarsko domnieva, že akékoľvek možné porušenie smernice o elektrickej energii by malo byť preskúmané mimo rozsahu formálneho vyšetrovania štátnej pomoci. Maďarsko sa ďalej odvoláva na rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci vo veci Hinkley Point C, v ktorom sa uvádza, že namiesto osobitých verejných obstarávaní je možné použiť rovnocenné postupy z hľadiska transparentnosti a nediskriminácie v zmysle článku 8 smernice 2009/72/ES. Maďarsko tvrdí, že uzatvorenie subdodávateľských zmlúv by sa uskutočnilo v súlade so zásadami nediskriminácie a transparentnosti.

4.5. DOPLŇUJÚCE PRIPOMIENKY PREDLOŽENÉ MAĎARSKOM V ODPOVEDI NA PRIPOMIENKY PODANÉ KOMISII

- (194) Maďarsko vo svojej odpovedi na pripomienky podané Komisii tvrdí, že v samotnom oznámení Komisie o jadrovom objasňujúcom programe (PINC)⁽⁶⁴⁾ sa uvádza, že na zabezpečenie bezpečnej budúcnosti dodávky energie v celej únii je potrebné v rokoch 2015 až 2050 investovať miliardy eur (odhadom 650 až 760 miliárd eur) do jadrovej energie.

5. POSÚDENIE OPATRENIA

5.1. EXISTENCIA POMOCI

- (195) Opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ak spĺňa štyri kumulatívne podmienky. Po prvé, opatrenie musí byť financované štátom alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé, opatrenie musí poskytnúť príjemcovi výhodu. Po tretie, opatrenie musí zvýhodňovať niektoré podniky alebo ekonomické činnosti (t. j. musí existovať stupeň selektivity). A po štvrté, musí existovať možnosť, že opatrenie ovplyvní obchod medzi členskými štátmi a naruší hospodársku súťaž na vnútornom trhu.
- (196) V oddiele 3.1 rozhodnutia o začatí konania Komisia dospela k predbežným zisteniam, že opatrením sa podniku Paks II môže poskytnúť hospodárska výhoda, že opatrenie by predstavovalo štátnu pomoc, keďže sa poskytuje zo štátnych prostriedkov pripísateľných Maďarskej republike a že opatrenie by bolo selektívne a mohlo by ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a narušiť súťaž na vnútornom trhu. Komisia nenašla počas formálneho vyšetrovacieho konania v uvedených prípadoch žiadny dôvod na zmenu svojho hodnotenia.

⁽⁶¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽⁶²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

⁽⁶³⁾ T-289/03 BUPA, bod 313.

⁽⁶⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0177&from=en>.

5.1.1. HOSPODÁRSKA VÝHODA

- (197) Komisia posúdila, či by sa opatrením podniku Paks II poskytla hospodárska výhoda vzhľadom na to, že by vlastnil a prevádzkoval dva nové bloky jadrovej elektrárne plne financované Maďarskou republikou. Komisia ďalej posúdila, či by bolo možné vylúčiť existenciu hospodárskej výhody týkajúcej sa podniku Paks II v prípade, že by investícia Maďarskej republiky bola trhovú investíciu odôvodnená zámerom dosiahnuť zisk.
- (198) Komisia vo svojom hodnotení súhlasí s Maďarskom, že na posúdenie toho, či by určitá investícia mohla byť trhovú, je potrebné použiť test zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve. V tomto teste sa posudzuje, či by trhovú investor investoval do projektu za rovnakých podmienok ako verejný investor v čase, keď bolo prijaté rozhodnutie o investícii (pozri aj odôvodnenia (53) a (54)).
- (199) V tomto teste je možné dokázať existenciu hospodárskej výhody a tým pádom aj štátnej pomoci, ak je očakávaná IRR investície nižšia ako trhovú referenčná hodnota WACC pre ten istý projekt, keďže rozumne uvažujúci súkromný investor by za takýchto podmienok neinvestoval.
- (200) V rámci analýzy podľa zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve sa vyžaduje, aby dôkazy použité na určenie odhadovaných hodnôt IRR a WACC pochádzali z toho istého obdobia ako investičné rozhodnutie, aby bolo možné reprodukovať informácie, ktoré mal v tom čase investor k dispozícii. Komisia vypracovala časový harmonogram rozhodovacieho procesu v súvislosti s projektom Paks II, aby zistila, ktoré informácie boli a mohli byť investorom k dispozícii v čase prijatia rozhodnutia pokračovať v projekte ⁽⁶⁵⁾.
- (201) K dátumu tohto rozhodnutia podnik Paks II ešte stále neodvolateľne nezačal stavebné práce na dvoch nových reaktoroch ⁽⁶⁶⁾ [...]. Komisia sa preto domnieva, že údaje dostupné vo februári 2017 (ďalej len „údaje z roku 2017“) by mohli byť najrelevantnejšie na posúdenie zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve a mohli by byť považované za základný scenár.
- (202) Rokovania o jadrovej elektrárni Paks II sa ale začali viac ako dva roky predtým. Na overenie spoľahlivosti výsledkov testu zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve Komisia vykonala samostatné posúdenie týkajúce sa dátumu pôvodného investičného rozhodnutia, t. j. dátumu podpisu zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe 9. decembra 2014 (ďalej len „údaje z roku 2014“). Komisia objasňuje, že výsledky rovnakej analýzy, ale vzhľadom na skoršie obdobie, t. j. dátum pôvodnej investície, sú v súlade s výsledkami získanými použitím údajov z roku 2017.
- (203) V snahe posúdiť, či bola dodržaná zásada súkromného investora v trhovom hospodárstve, Komisia odhadla teoretickú hodnotu WACC investície s podobným rizikovým profilom, ako má podnik Paks II. Komisia následne porovnala tieto odhadované trhové WACC s WACC projektu, a to najprv podľa základného scenára s použitím údajov z roku 2017 a potom, na overenie spoľahlivosti, s použitím údajov z roku 2014, ktoré boli relevantné pre pôvodné investičné rozhodnutie.

5.1.1.1. *Posúdenie WACC zo strany Komisie*

- (204) Komisia použila na odhad WACC dve metodiky, ktoré použilo Maďarsko, t. j. štandardný prístup zdola nahor, v ktorom sa vypočítajú teoretické WACC odhadom všetkých ich zložiek, a porovnávaciu analýzu vychádzajúcu z referenčných hodnôt, ktoré môžu byť relevantné a porovnateľné s podnikom Paks II. Napriek použitiu rovnakých metodík Komisia dospela k iným výsledkom ako Maďarsko, pretože spochybnila hodnoty určitých parametrov a referenčné údaje, ktoré použilo Maďarsko, a vyvrátila ich platnosť. Ostatné parametre a referenčné hodnoty boli prijaté a zohľadnené v takej hodnote, ako navrhlo Maďarsko. Komisia vo svojom posúdení predloží podporné dôkazy v súvislosti s každou hodnotou, ktorá sa líši od hodnoty predloženej Maďarskom.
- (205) V oboch metodikách použitých v posúdení vykonanom Komisiou sa ako východiskové podklady použili údaje z roku 2017 a na kontrolu spoľahlivosti sa použili údaje z roku 2014.
- (206) Komisia vzhľadom na pomerne vysokú mieru neistoty obsiahnutú vo finančných odhadoch predkladá rozpätie teoretických trhových referenčných WACC, ktoré by sa malo použiť v teste zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve.

⁽⁶⁵⁾ Maďarsko vo svojich pripomienkach nevypracovalo časový harmonogram a použilo dostupné údaje z rôznych období, pričom niekedy postupovalo nekonzistentne. Hoci sa Maďarsko vo svojich pripomienkach zameralo na investičné rozhodnutie z decembra 2014, vo svojom druhom objasňujúcom liste použilo aj údaje o trhovej rizikovej prírážke z júla 2015.

⁽⁶⁶⁾ V zmluve o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe sa stanovuje, že vývoj nových reaktorov je rozdelený do dvoch fáz, pričom prvá spočíva výlučne v [...] a druhá v [...].

- (207) Komisia v rámci oboch metodík použila rovnakú cieľovú hodnotu prostredníctvom životnej priemernej finančnej páky vo výške 40 % až 50 % navrhnutú Maďarskom v štúdiu o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve a hospodárskej štúdiu ako hodnotu, ktorá je v súlade so spoľahlivými referenčnými hodnotami. Na účely tohto rozhodnutia je referenciou na finančnú páku pomer medzi dlhom a celkovým kapitálom projektu. Komisia ďalej prijala sadzbu dane z príjmu právnických osôb v Maďarsku vo výške 19 %.
- (208) Skôr ako Komisia predložila svoje posúdenie, poukázala na tieto nedostatky týkajúce sa konečnej referenčnej hodnoty WACC predloženej Maďarskom:
- a) Rozpätia vyplývajúce z dvoch metodík navrhnutých Maďarskom nie sú úplne konzistentné. Interval [5,9 % – 8,4 %] vyplývajúci z referenčného porovnania v hospodárskej štúdiu je širší ako interval [6,2 % – 7,0 %] vyplývajúci z použitia prístupu zdola nahor v rovnakej štúdiu, a to aj z pohľadu oveľa vyšších hodnôt. Maďarsko nepreukázalo, prečo by najpresnejšia podmnožina WACC mala byť obmedzená na rozpätie [6,2 % – 7,0 %], ktoré sa prekrýva len s dolnou časťou referenčného intervalu.
 - b) Hodnoty rôznych premenných v porovnávacej analýze Maďarska zahrnuté do štúdie o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve a hospodárskej štúdie sa navyše nezhodujú s príslušnými hodnotami premenných v rámci prístupu zdola nahor použitými v rovnakých štúdiách⁽⁶⁷⁾.
 - c) Pokiaľ ide o prístup zdola nahor, Komisia vyvracia predovšetkým tri z parametrov použitých Maďarskom, a to trhovú rizikovú prirážku (equity rate premium), bezrizikovú sadzbu (risk free premium) a dlhovú prirážku (debt premium). Po prvé, neexistuje odôvodnenie, prečo je historická výkonnosť akciového trhu za obdobie desiatich rokov (použitá v štúdiu o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve aj v hospodárskej štúdiu) primeranou referenčnou hodnotou pre trhovú rizikovú prirážku v Maďarsku. Dôvody, pre ktoré sa nemá použiť historická riziková prirážka, sa vzťahujú na trhovú správanie po kríze v roku 2008, ktoré sa nezhodovalo s trhovým správaním v obdobiach pred krízou⁽⁶⁸⁾. Po druhé, bezriziková sadzba, ktorú Maďarsko predložilo v druhom objasňujúcom liste (pred vydaním rozhodnutia o začatí konania), sa porovnáva s 15-ročnými výnosmi Maďarska zo štátnych dlhopisov denominovanými v maďarských forintoch vo výške 3,8 %, ktoré boli platné v období od novembra do decembra 2014. Komisia sa však domnieva, že vzhľadom na vysokú variabilitu výnosov maďarských štátnych dlhopisov je rozumnejšie vypočítať priemerné výnosy na základe údajov o mesačných výnosoch dostupných počas celého kalendárneho roka predchádzajúceho investičnému rozhodnutiu. Po tretie, Maďarsko použilo ako proxy za dlhovú prirážku podniku Paks II obchodnú referenčnú úrokovú sadzbu (Commercial Interest Reference Rates – CIRR) OECD v eurách na projekt s 18-ročnou splatnosťou. Ako však Maďarsko uvádza v štúdiu o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve, obchodná referenčná úroková sadzba OECD sa počíta podľa pravidiel vzťahujúcich sa na použitie vývozných úverov a pomoci v oblasti obchodu pri financovaní projektov jadrovej energie. Aspekt vývozných úverov týkajúci sa možnej štátnej pomoci môže skresliť trhovú referenčnú dlhovú prirážku.
 - d) Nakoniec Maďarsko sa podrobne nevenovalo spoľahlivosti odhadov. Doplnujúce riziko v prípade jadrových elektrární nie je zreteľne započítané v odhadoch ani použité v príslušnej analýze citlivosti. Je to dôležité, pretože výroba jadrovej energie môže v porovnaní s inými technológiami výroby elektriny zahŕňať rôzne druhy možných veľkých rizík⁽⁶⁹⁾⁽⁷⁰⁾.

⁽⁶⁷⁾ V porovnávacích analýzach, ktoré Maďarsko zahrnulo do uvedených štúdií, sa napríklad trhovú riziková prirážka odhaduje na 9,0 % v porovnaní s odhadovanou trhovou rizikovou prirážkou vo výške 4,0 % uvedenou v rámci metodiky zdola nahor, ktorá je zahrnutá v tých istých štúdiách.

⁽⁶⁸⁾ Pozri Damodaran, A., *Equity risk premium (ERP): Determinants, estimation and implications – The 2016 Edition* (2016), časť Estimation Approaches – Historical Premiums, s. 29 – 34, dostupné na stránke http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2742186. Tieto pochybnosti navyše podľa všetkého podporuje historický index maďarskej burzy cenných papierov so záverečnou cenou 24 561,80 z 2. mája 2006 a záverečnou cenou 26 869,01 z 2. mája 2016 (údaje stiahnuté zo stránky https://www.bet.hu/oldalak/piac_most).

⁽⁶⁹⁾ Podľa Moodyho štúdie (2009) so sebou oznámenie amerických spoločností vyrábajúcich elektrinu o projekte výstavby jadrovej elektrárne prináša priemerné zníženie klasifikácie o štyri triedy. Na druhej strane, Damodaran vo svojich databázach odhaduje, že rozdiel štyroch tried v úverovom ratingu, napr. A3 a Ba1, sa prejaví ako celková trhovú riziková prirážka vo výške 2,0 % (Damodaranova databáza, hodnoty podľa verzie z júla 2016).

⁽⁷⁰⁾ Výška tohto rizika je v prípade podniku Paks II znížená vzhľadom na obmedzené vystavenie riziku spojenému s výstavbou.

Prvá metodika – prístup zdola nahor

- (209) V rámci metodiky zdola nahor sa používajú štandardné vzorce na výpočet WACC (ktoré použilo aj Maďarsko) a vytvorí sa odhad ich parametrov:

$$WACC = \frac{D}{D+E} (1 - t) R_d + \frac{E}{D+E} R_e$$

keď D a E označujú hodnoty dlhu (debt) a vlastného kapitálu (equity), R_d a R_e označujú náklady na dlh a vlastný kapitál a t je sadzba dane z príjmu právnických osôb, ktorá má v Maďarsku výšku 19 %. Tento vzorec vychádza z očakávaných hodnôt ich parametrov. R_d a R_e sú náklady na dlh a vlastný kapitál v čase vykonania investičného rozhodnutia, a nie historické náklady.

- (210) Na druhej strane, náklady na dlh sa určia pomocou tohto vzorca (ktorý použilo aj Maďarsko):

$$R_d = R_f + (R_d - R_f)$$

keď R_f označuje bezrizikovú sadzbu na trhu a $(R_d - R_f)$ označuje prirážku za cenné papiere na trhu.

- (211) Na druhej strane, náklady na vlastný kapitál sa určia pomocou štandardného vzorca CAPM (ktorý použilo aj Maďarsko) ⁽⁷¹⁾:

$$R_e = R_f + \beta \times (E(R_m) - R_f)$$

, keď R_f označuje bezrizikovú sadzbu na trhu, označuje rizikovú prirážku za vlastný kapitál a β (beta) je miera idiosynkratického, nediverzifikovateľného rizika projektu.

- (212) Komisia súhlasí s týmito hodnotami parametrov použitými na výpočet WACC:

- Ako proxy za bezrizikovú sadzbu Komisia použila úrokovú sadzbu 15-ročných maďarských štátnych dlhopisov denominovaných v maďarských forintoch, pretože ide o dlhopis s najdlhším trvaním, aký emitovala maďarská vláda. Volatilita mesačnej úrokovej sadzby bola v období prijatia pôvodného investičného rozhodnutia v rámci rozhodnutia o podniku Paks II veľmi vysoká. Výber hodnoty, ktorá zodpovedá iba jednému mesiacu, preto môže viesť k nedostatočne spoľahlivému výsledku. Nebol by reprezentatívny z pohľadu reálnej situácie a zložitosti takého rozsiahleho rozhodnutia, pri ktorom sa investori snažia získať komplexný súbor informácií. Komisia preto použila priemernú hodnotu za 12 kalendárnych mesiacov predchádzajúcich predmetnému momentu, čo je v protiklade s postupom Maďarska, ktoré vybralo úrokovú sadzbu v mesiaci, ktorý bezprostredne predchádzal investičnému rozhodnutiu ⁽⁷²⁾.
- Z dôvodov vysvetlených v odôvodnení 208c) týkajúcom sa nevhodnosti historických rizikových prirážok za vlastný kapitál, ktoré použilo Maďarsko, Komisia vypočítala trhovú rizikovú prirážku ako aritmetický priemer rizikových prirážok za vlastný kapitál z dvoch zdrojov, ktoré sú vo finančnom a v obchodnom svete vo všeobecnosti uznávané.
- Hlavným zdrojom údajov je celosvetová databáza trhových rizikových prirážok, ktorú vytvoril profesor Aswath Damodaran z New York University (ďalej len „Damodaranova databáza rizikových prirážok“) ⁽⁷³⁾.

⁽⁷¹⁾ CAPM je skratka pre model oceňovania kapitálových aktív (Capital Asset Pricing Model), čo je štandardný finančný model na odhad očakávaného výnosu z aktív, pozri <http://www.investopedia.com/terms/c/capm.asp>.

⁽⁷²⁾ Komisia preskúmala aj sadzby štátnych dlhopisov denominovaných v eurách a amerických dolároch, tieto štátne dlhopisy mali však kratšie trvanie a posledný dátum emisie bol máj 2011 v prípade dlhopisov denominovaných v eurách a marec 2014 v prípade dlhopisov denominovaných v amerických dolároch. V čase, keď dochádza k takej variabilite sadzby štátnych dlhopisov, sa Komisia rozhodla nezahrnúť tieto dlhopisy do analýzy. Ich zahrnutím by sa navyše zvýšila odhadovaná hodnota WACC, preto predstavuje ich vylúčenie z analýzy konzervatívne rozhodnutie.

⁽⁷³⁾ Údaje relevantné pre december 2014 sú uvedené pod označením Risk Premiums for Other Markets (Rizikové prirážky na iných trhoch) > 1/14 na webovej stránke http://people.stern.nyu.edu/adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html. Údaje relevantné pre február 2017 sú uvedené pod označením Risk Premiums for Other Markets (Rizikové prirážky na iných trhoch) > Download (Stiahnuť) na webovej stránke http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datacurrent.html. Damodaranove databázy sa vo finančnej praxi často používajú a často sa na ne odkazuje.

— Druhou databázou je databáza rizikových prirážok profesora Fernandez z IESE Business School univerzity v Navarre ⁽⁷⁴⁾.

Zistenia sú zhrnuté v tabuľke 6 ďalej.

Tabuľka 6

Trhová riziková prirážka – Maďarsko

	december 2014	február 2017
Trhová riziková prirážka – Damodaran	8,84	8,05
Trhová riziková prirážka – Fernandez	8,30	8,10
Priemerná trhová riziková prirážka	8,57	8,08

— Na vypočítanie odhadu hodnoty beta Komisia vzala hodnotu návrhu, ktorú Maďarsko predložilo v liste týkajúcom sa zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve, t. j. hodnotu 0,92 ⁽⁷⁵⁾.

— Náklady na dlh pred zdanením sú maďarská bezriziková sadzba (priemerná hodnota za 12 kalendárnych mesiacov predchádzajúcich predmetnému momentu) plus komerčná dlhová riziková prirážka nad rámec štátnych dlhopisov vo výške 2,26 %, čo predstavuje meradlo dlhovej rizikovej prirážky krajiny ⁽⁷⁶⁾.

— Finančná páka projektu sa predpokladala v dvoch hodnotách, 50 % a 40 %, ako uviedlo Maďarsko v štúdiu o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve aj v hospodárskej štúdiu.

(213) V tabuľke 7 sú zhrnuté vstupné údaje pre WACC uvedené v odôvodnení 212 a odvodené rozpätia WACC. Pre každé časové obdobie relevantné pre posúdenie sa použil samostatný stĺpec.

Tabuľka 7

Výpočet WACC pri prístupe zdola nahor

VSTUPNÉ ÚDAJE	december 2014	február 2017
Bezriziková sadzba – Maďarsko	5,30 %	3,45 %
Trhová riziková prirážka – Maďarsko	8,57 %	8,08 %

⁽⁷⁴⁾ Údaje z roku 2014 sú uvedené v dokumente Fernandez, P., Linares P., a Acin, I. F., *Market Risk Premium used in 88 countries in 2014: a survey with 8,228 answers*, 20. júna 2014, k dispozícii na stránke <http://www.valuewalk.com/wp-content/uploads/2015/07/SSRN-id2450452.pdf>. Údaje z roku 2016 sú uvedené v dokumente Fernandez, P., Ortiz, A., a Acin, I. F., *Market Risk Premium used in 71 countries in 2016: a survey with 6,932 answers*, 9. mája 2016, k dispozícii na stránke https://papers.ssrn.com/sol3/papers2.cfm?abstract_id=2776636&download=yes.

⁽⁷⁵⁾ Všetky ostatné hodnoty beta predložené Maďarskom v štúdiu o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve a následnom druhom obhajujúcom liste, ako aj hodnoty beta zodpovedajúce príslušným sektorom verejných služieb, obnoviteľných zdrojov a výroby elektriny v Damodaranovej databáze sú vyššie ako 1. Použitie hodnoty 0,92 ako hodnoty beta preto predstavuje konzervatívny výber, keďže sa tak dospeje k nižšej hodnote WACC než v prípade použitia ostatných, vyšších hodnôt beta.

⁽⁷⁶⁾ V prvom prípade pozri <http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok>, v postupnosti „XI. Deviza, penz es tokepiac“ > „Allampapir piaci referenciahozamok“, a v druhom prípade pozri https://www.quandl.com/data/WORLDBANK/HUN_FR_INR_RISK-Hungary-Risk-premium-on-lending-lending-rate-minus-treasury-bill-rate. Pokiaľ ide o poslednú uvedenú hodnotu, vzhľadom na menšie rozmery maďarského trhu so štátnymi dlhopismi sa odporúča postupovať opatrne. Údaje sa týkajú obdobia do 31. decembra 2014. Údaje za novšie obdobia nie sú k dispozícii.

VSTUPNÉ ÚDAJE	december 2014	február 2017
Hodnota beta	0,92	0,92
Rentabilita vlastného kapitálu	13,19 %	10,88 %
Komerčná riziková prirážka za dlh presahujúca výnosy z maďarských štátnych dlhopisov	2,26 %	2,26 %
Výnosy z dlhu pred zdanením	7,56 %	5,71 %
Sadzba dane z príjmu právnických osôb	19 %	19 %
Výnosy z dlhu po zdanení	6,12 %	4,63 %
Finančná páka (D/(D + E)) – scenár I	50 %	50 %
Finančná páka (D/(D + E)) – scenár II	40 %	40 %
WACC s finančnou pákou I	9,66 %	7,75 %
WACC s finančnou pákou II	10,36 %	8,38 %
Rozpätie WACC	9,66 % – 10,36 %	7,75 % – 8,38 %

- (214) Z prvkov WACC uvedených v tabuľke 7 vyplýva rozpätie WACC [9,66 % – 10,36 %] v decembri 2014 a [7,75 % – 8,38 %] vo februári 2017⁽⁷⁷⁾. Je však potrebné poznamenať, že jediný sektorovo špecifický vstupný údaj v uvedených výpočtoch je hodnota beta odvetvia (0,92). V dôsledku toho je nepravdepodobné, že by zahŕňala prirážku v plnej výške spojenú s vyšším rizikom prítomným v projektoch jadrovej energie (pozri poznámku pod čiarou č. 68), a preto by sa mala považovať za dolnú medzu skutočného rizika.

Druhá metodika – referenčné porovnávanie

- (215) Komisia súhlasí s Maďarskom, že alternatívnym prístupom na získanie relevantného rozpätia trhových WACC môže byť porovnanie s referenčnými hodnotami, ktoré sú porovnateľné s projektom Paks II. Z dôvodov uvedených v odôvodnení a) však Komisia nepovažovala referenčné hodnoty a rozpätia predložené maďarskými orgánmi za dostatočne spoľahlivé. Komisia preto vypracovala vlastnú porovnávaciu analýzu, v ktorej sa odvodzujú referenčné WACC špecifické pre daný sektor a krajinu na základe Damodaranovej databázy⁽⁷⁸⁾ (⁷⁹) pomocou údajov z roku 2017 aj údajov z roku 2014.

⁽⁷⁷⁾ Tieto hodnoty sú vyššie ako hodnoty odvodené Maďarskom, najmä preto, že Komisia použila vyššiu bezrizikovú sadzbu a vyššiu trhovú rizikovú prirážku (výber hodnôt použitý Maďarskom sa spochybňuje v odôvodnení 208).

⁽⁷⁸⁾ Hodnoty WACC špecifické pre danú krajinu, ktoré sa vzťahujú na december 2014, sú uvedené v časti „Data“ (Údaje) > „Archived data“ (Archivované údaje) > „Cost of capital by industry“ (Náklady na kapitál podľa odvetvia) > „Europe“ (Európa) > „1/14“ na stránke <http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>. Hodnoty WACC špecifické pre danú krajinu, ktoré sa vzťahujú na február 2017, sú uvedené v časti „Data“ (Údaje) > „Current data“ (Aktuálne údaje) > „Cost of capital by industry“ (Náklady na kapitál podľa odvetvia) > „Europe“ (Európa) na stránke <http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>. Informácie o rizikovej prirážke sú uvedené v poznámke pod čiarou č. 72. Ďalej je potrebné poznamenať, že táto databáza tvorí súčasť globálnej databázy a obsahuje európske krajiny [označené ako Western Europe (západná Európa)]. Krajiny sú však usporiadané do ďalších podskupín a Maďarsko patrí do podskupiny s názvom Developed Europe (rozvinutá Európa) – pozri pracovný hárok Europe (Európa) alebo Industries sorted global (priemyselné odvetvia – celosvetovo) v súbore programu Excel <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/indname.xls>.

⁽⁷⁹⁾ V druhom objasňujúcom liste (k dodatku 2 k uvedenému listu) Maďarsko taktiež vypracovalo stručnú porovnávaciu analýzu vychádzajúcu z údajov Damodaranovej databázy. Táto analýza však nie je relevantná, pretože vychádza z neskorších informácií, ktorými sa odôvodňuje investičné rozhodnutie vykonané v roku 2014.

(216) V tomto prístupe sa konkrétne postupuje podľa týchto troch krokov (hodnoty ku všetkým trom krokom sú vypočítané samostatne pre december 2014 a február 2017):

- a) V prvom kroku sa použije Damodaranova databáza WACC na úrovni priemyselných odvetví v západnej Európe na získanie nákladov a vlastného kapitálu v odvetviach, o ktorých možno tvrdiť, že predstavujú vhodné proxy za odvetvie výroby elektriny z jadrovej energie ⁽⁸⁰⁾.

Použité proxy za priemyselné odvetvie výroby elektriny z jadrovej energie zahŕňajú odvetvia Zelená elektrina a obnoviteľné zdroje, Výroba elektriny a Verejné služby (všeobecné) v prípade databázy za rok 2017 a odvetvia Výroba elektriny a Verejné služby (všeobecné) v prípade databázy za rok 2014 ⁽⁸¹⁾. Všetky hodnoty nákladov na dlh a vlastný kapitál vypočítané na základe uvedených odvetví možno považovať za konzervatívne odhady pre jadrovú elektrárňu Paks z dvoch dôvodov. Po prvé, v Damodaranovej databáze sa nerozlišuje medzi regulovanými a neregulovanými segmentmi v uvedených odvetviach. Jadrová elektrárň Paks II patrí do neregulovaného segmentu, čo znamená vyššie riziko, a teda vyššie náklady na dlh a vlastný kapitál než v prípade regulovaných podnikov v tom istom odvetví. Po druhé, jadrové elektrárne sú vzhľadom na svoj veľký rozsah a veľkosť rizikovejšie než priemerné spoločnosti zaoberajúce sa výrobou elektriny alebo poskytovaním verejných služieb ⁽⁸²⁾.

V tabuľke 8 sa uvádzajú náklady na dlh a vlastný kapitál pred zdanením prevzaté priamo z Damodaranovej databázy WACC v západnej Európe, ako aj hodnoty beta na úrovni odvetvia ⁽⁸³⁾. Tabuľka ďalej obsahuje prierezovú priemernú hodnotu za tieto odvetvia ⁽⁸⁴⁾.

Tabuľka 8

Náklady na dlh (pred zdanením) a vlastný kapitál na úrovni odvetvia v západnej Európe

Rok	Náklady	Zelená elektrina a obnoviteľné zdroje	Výroba elektriny	Verejné služby (všeobecné)	Výroba elektriny a verejné služby (priemer)
2014	Dlh	—	5,90 %	5,40 %	5,65 %
	Vlastný kapitál	—	9,92 %	9,84 %	9,88 %
	β	—	1,09	1,08	
2017	Dlh	4,41 %	3,96 %	3,96 %	4,11 %
	Vlastný kapitál	9,31 %	9,82 %	9,82 %	9,65 %
	β	1,01	1,08	1,08	

⁽⁸⁰⁾ Údaje v týchto tabuľkách sú upravené uplatnením maďarskej dane z príjmu právnických osôb vo výške 19 % na dlh.

⁽⁸¹⁾ Údaje o odvetví zelenej energie a obnoviteľných zdrojov neboli v prípade databázy za rok 2014 dostupné. V roku 2016 malo toto odvetvie vyššie WACC, než je priemerná hodnota ostatných dvoch zohľadnených odvetví, čo naznačuje, že jeho zahrnutím by sa odhad WACC za rok 2014 zvýšil, ak by údaje boli k dispozícii.

⁽⁸²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 68.

⁽⁸³⁾ Údaje v tejto tabuľke vychádzajú z hodnôt beta prevzatých z Damodaranovej databázy WACC na úrovni odvetvia.

⁽⁸⁴⁾ V tomto prípade sa použil jednoduchý priemer, a nie vážený priemer vychádzajúci z počtu podnikov zahrnutých v každom odvetví, pretože pozornosť je upriamená na náhradné odvetvia, a nie na náhradné podniky. Zohľadnenie váženého priemeru by nezavázilo, pokiaľ ide o rok 2016, zatiaľ čo v prípade roku 2014 by viedlo k mierne vyšším hodnotám, čo by následne znamenalo vyššie hodnoty WACC. Výber jednoduchého priemeru namiesto váženého priemeru preto v tomto kontexte predstavuje konzervatívny výber.

- b) V druhom kroku sa použije Damodaranova databáza rizikových prirážok na výpočet priemerných rizikových prirážok za dlh a vlastný kapitál, ktoré Maďarsko vyžaduje, v porovnaní s ostatnými západoeurópskymi štátmi, ktoré patria do podskupiny Rozvinutá Európa (pozri poznámku pod čiarou č. 77), ako sa uvádza v tabuľke 9, ktorá obsahuje spoločnosti vykonávajúce činnosť v odvetviach zohľadnených v tabuľke 8 a ktoré sú zahrnuté v databáze WACC na úrovni odvetvia ⁽⁸⁵⁾. To sa pripočíta k výške nákladov na dlh a vlastný kapitál uvedených v prvom kroku v písm. a).

Tabuľka 9

Rizikové prirážky v Maďarsku

(%)

Rok	Riziková prirážka	Rozvinutá Európa	Maďarsko	Rozdiel
2014	Riziková prirážka v krajine (dlhopisy)	0,99	2,56	1,57
	Riziková prirážka v krajine (vlastný kapitál)	1,48	3,84	2,36
2017	Riziková prirážka v krajine (dlhopisy)	1,06	1,92	0,86
	Riziková prirážka v krajine (vlastný kapitál)	1,30	2,36	1,06

- c) V treťom kroku sa príslušný rozdiel rizikových prirážok pre Maďarsko určený v druhom kroku v písm. b) pripočíta k nákladom na dlh a vlastný kapitál vypočítaným v prvom kroku v písm. a), čím sa získajú náklady na dlh a vlastný kapitál pre Maďarsko ⁽⁸⁶⁾. Následne sa odvodí WACC pre dané dve úrovne finančnej páky predložené maďarskými orgánmi. Výsledky sú zhrnuté v tabuľke 10.

Tabuľka 10

Náklady na dlh, vlastný kapitál a WACC (*) v Maďarsku

(%)

Rok	Náklady	D/ (D + E)	Zelená elektrina a obnoviteľné zdroje	Výroba elektriny	Verejné služby (všeobecné)	Výroba elektriny a verejné služby (priemer)
2014	Dlh pred zdanením			7,47	6,97	7,22
	Dlh po zdanení			6,05	5,65	5,85
	Vlastný kapitál			12,50	12,40	12,45
	WACC	50		9,28	9,02	9,15
	WACC	40		9,92	9,70	9,81

⁽⁸⁵⁾ Základným prvkom, z ktorého odhad vyplýva, je, že Damodaran vymedzuje trhovú rizikovú prirážku v určitom štáte ako súčet splatnej rizikovej prirážky a dodatočnej rizikovej prirážky v danom štáte na základe rozpätia zlyhania v štáte a so zvýšením (o 1,5 v roku 2014 a o 1,39 v roku 2016) vyjadrujúcim vyššie riziko vlastného kapitálu na trhu. Podrobnejšie informácie sú uvedené na pracovnom hárku Explanation and FAQ (Vysvetlenie a časté otázky) Damodaranovej databázy rizikových prirážok za vlastný kapitál podľa štátov, ktorá je k dispozícii na stránke <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctryprem.xls>.

⁽⁸⁶⁾ Upozorňujeme, že dodatočnú trhovú rizikovú prirážku pre Maďarsko vypočítanú v bode ii) je potrebné vynásobiť hodnotami beta uvedenými v tabuľke 8, aby bola zahrnutá v nákladoch na vlastný kapitál odvodených v bode iii).

(%)

Rok	Náklady	D/ (D + E)	Zelená elektrina a obnoviteľné zdroje	Výroba elektriny	Verejné služby (všeobecné)	Výroba elektriny a verejné služby (priemer)
2017	Dlh pred zdanením		5,27	4,82	4,82	4,97
	Dlh po zdanení		4,27	3,91	3,91	4,03
	Vlastný kapitál		10,38	10,97	10,97	10,77
	WACC	50	7,32	7,44	7,44	7,40
	WACC	40	7,93	8,15	8,14	8,07

(*) Vo vzorci WACC sú použité náklady na dlh po zdanení.

- (217) V tejto metodike sa navrhujú WACC projektu Paks II v rozpätí od 9,15 % do 9,81 % k dátumu pôvodného investičného rozhodnutia v decembri 2014 a v rozpätí od 7,40 % do 8,07 % k februáru 2017. Toto rozpätie vychádza z hodnôt finančnej páky od 40 % do 50 % stanovených v štúdiu o zásade súkromného investora v trhovom hospodárstve. Je potrebné poznamenať aj to, že v prípade údajov za rok 2014, ktoré sa týkajú zelenej elektriny a elektriny z obnoviteľných zdrojov, sa pravdepodobne bude musieť nižšia hranica 9,15 % hodnoty WACC na rok 2014 upraviť smerom nahor. Obe rozpätia sa zvýšia aj po explicitnom zahrnutí dodatočnej rizikovej prirážky v prípade jadrových elektrární (pozri poznámku pod čiarou č. 68).

Záver týkajúci sa WACC

- (218) Obe metodiky na odhad referenčnej trhovej hodnoty WACC viedli k prekrývajúcim sa intervalom. Celkové hodnoty na rok 2017 sú v priemere nižšie než na rok 2014 a zohľadňuje sa v nich najmä trhové hodnotenie maďarskej bezrizikovej sadzby. Príslušné intervaly sú zhrnuté v tabuľke 11.

Tabuľka 11

Súhrn WACC

(%)

	december 2014	február 2017
Prístup zdola nahor	9,66 – 10,36	7,75 – 8,38
Prístup referenčného porovnávania	9,15 – 9,81	7,40 – 8,07
Celkové rozpätie	9,15 – 10,36	7,40 – 8,38
Stredová hodnota	9,76	7,89

- (219) V tabuľke 11 sa uvádzajú hodnoty WACC v rozpätí od 9,15 % do 10,36 % za pôvodné investičné rozhodnutie z decembra 2014 a údaje v rozpätí od 7,40 % do 8,38 % za február 2017. Všetky tieto hodnoty WACC by sa mali považovať za konzervatívne, pretože neobsahujú potenciálnu rizikovú prirážku, ktorá sa vyžaduje pre projekty jadrových elektrární⁽⁸⁷⁾.

⁽⁸⁷⁾ Ak sú dostupné údaje za rok 2014, ktoré sa týkajú zelenej elektriny a elektriny z obnoviteľných zdrojov, pravdepodobne sa okrem toho bude musieť smerom nahor upraviť nižšia hranica 9,15 % na rok 2014.

5.1.1.2. Posúdenie vnútornej miery návratnosti projektu uskutočnené Komisiou

- (220) Pri posudzovaní IRR Komisia použila finančný model predložený Maďarskom. Konkrétne Komisia pre zvažovaný ústredný scenár prijala metodiku použitú vo finančnom modeli, ako aj vstupy modelu okrem prognózy cien elektriny. Komisia však poznamenáva nasledujúce:
- a) hodnota IRR je veľmi citlivá na výber prognózy cien na výpočet. Keby sa napríklad na odvodenie prognózy cien agentúry IEA na rok 2014, ktoré vychádzajú z eura (a vychádzali z prognostických údajov uvedených správe IEA WEO 2014), použil výmenný kurz EUR/USD z novembra 2014 ⁽⁸⁸⁾, a nie výmenný kurz z októbra 2015 (voľba maďarskej vlády), IRR projektu by klesla o viac než 0,8 %. V tomto prípade sa vyžaduje opätovné posúdenie prognózy cien, ktorá má slúžiť ako základ na výpočet IRR projektu.
 - b) Hodnota IRR je citlivá aj na i) faktor zaťaženia (alebo využitie kapacity) blokov jadrovej elektrárne; ii) rôzne položky nákladov súvisiace s projektom, ako sú náklady vlastníka počas obdobia výstavby alebo následné náklady na prevádzku a údržbu počas obdobia prevádzky, a na iii) možné oneskorenia výstavby. Vplyv zmien v týchto faktoroch je potrebné dôkladne posúdiť v analýze citlivosti, ktorá bude obsahovať overenie spoľahlivosti hlavných výsledkov, t. j. až za úrovňou niektorých malých odchýlok, ktoré skúmalo Maďarsko vo finančnom modeli.
- (221) S cieľom dosiahnuť presnejšie odhady IRR projektu, ako aj sprievodnej analýzy citlivosti a overenia spoľahlivosti Komisia spresnila určité prvky použité na vypracovanie odhadu IRR. Konkrétne Komisia zrevidovala a doplnila prognózy cien predložené Maďarskom. Okrem hodnôt nákladov a faktora zaťaženia navrhnutých Maďarskom v ústrednom scenári finančného modelu Komisia použila aj informácie predložené zainteresovanými stranami, aby sa dosiahla vyššia presnosť výsledkov. A nakoniec Komisia vykonala dôkladnú kontrolu citlivosti výsledkov tým, že simulovala zmeny vo všetkých relevantných parametroch modelu.
- (222) Podobne ako v prípade hodnôt WACC aj relevantné rozpätia IRR sa vypočítali na základe informácií dostupných vo februári 2017 (údaje z roku 2017) aj informácií z obdobia pôvodného investičného rozhodnutia z 9. decembra 2014 (údaje z roku 2014).

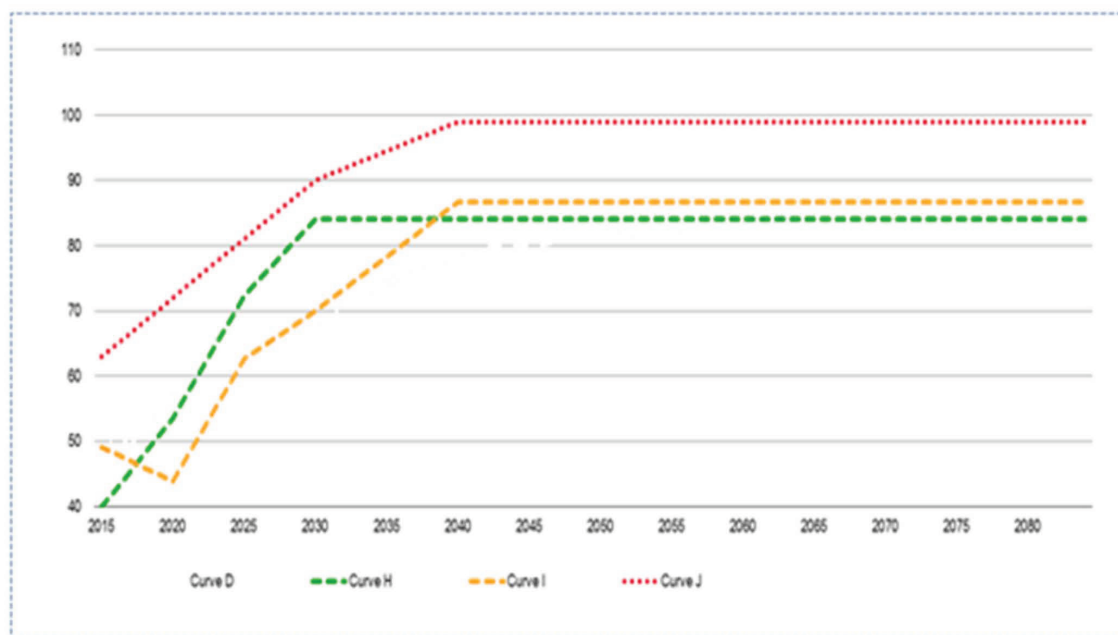
Prognózy cien

- (223) Východiskové body posúdenia prognóz cien, ktoré uskutočnila Komisia, tvorili krivky prognóz cien uvedené na obrázku 16 v hospodárskej štúdii predloženej Maďarskom a prognózy cien uvedené v správe IEA WEO 2014, ktoré použila Komisia v rozhodnutí o začatí konania. S cieľom pokryť celé očakávané obdobie prevádzky blokov Paks II Komisia tieto grafy rozšírila tak, aby obsahovali iba údaje týkajúce sa obdobia do roku 2030 a 2040, čím sa predpokladané ceny zachovali na stabilnej úrovni hodnôt pri ukončení prevádzky (t. j. v rokoch 2030 a 2040). Tieto prognózy cien sa uvádzajú na obrázku 14.

⁽⁸⁸⁾ Dátum uverejnenia prognózy cien IEA na rok 2014.

Obrázok 14

Krivky dlhodobých prognóz cien elektriny (v EUR/MWh) ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Krivka D sa považuje za dôvernú informáciu/obchodné tajomstvo.
Zdroj: Hospodárska štúdia a finančný model (pozri odôvodnenie 69).

- (224) Krivku D na obrázku 14 použila Komisia v rozhodnutí o začatí konania na výpočet IRR projektu. Krivka H predstavuje prognózu z trhovej štúdie BMWi (nemeckého ministerstva hospodárstva) z roku 2014, krivka I predstavuje prognózu z referenčného scenára BMWi z roku 2014, krivka J predstavuje prognózu cien elektriny zo správy IEA WEO 2014, ktoré boli prevedené z údajov v USD na údaje v EUR na základe približného priemerného výmenného kurzu EUR/USD zo septembra 2015 vo výške 0,9 ⁽⁸⁹⁾. Výpočty IRR predložené Maďarskom v zásade vychádzali z týchto kriviek H, I a J.
- (225) Komisia vykonala nasledujúce úpravy kriviek uvedených na obrázku 14. Krivka J bola opravená podľa priemerného výmenného kurzu EUR/USD dostupného v čase uverejnenia prognóz vypracovaných na základe USD uvedených v správe IEA WEO 2014 vydané v novembri 2014. V tom čase bol priemerný výmenný kurz EUR/USD za predchádzajúce tri mesiace 0,79. Takto upravená bola aj krivka L na obrázku 15 ⁽⁹⁰⁾.

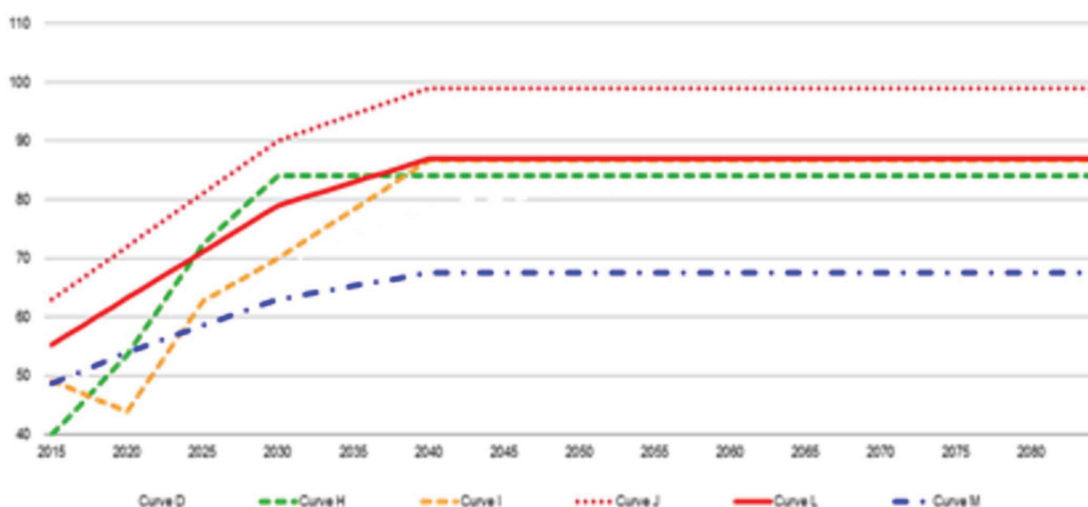
⁽⁸⁹⁾ Maďarská vláda neposkytla žiadne podrobnosti o použitých výmenných kurzoch. Použitú hodnotu 0,9 možno odvodiť z finančného modelu. Priemerný mesačný výmenný kurz v septembri 2015 bol 0,89. Táto hodnota výmenného kurzu EUR/USD bola (spolu s ostatnými hodnotami použitými v tomto dokumente) bola prevzatá zo stránky webového sídla ECB http://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?sessionId=B13D3D3075AF28A4265A4DF53BE1ABC0?SERIES_KEY=120.EXR.D.USD.EUR.SP00.A&start=01-07-2014&end=15-11-2016&trans=MF&submitOptions.x=46&submitOptions.y=5.

⁽⁹⁰⁾ V dôsledku výrazných odchýlok výmenného kurzu EUR/USD Komisia vybrala priemerný výmenný kurz za tri mesiace predchádzajúce pôvodnému investičnému rozhodnutiu z 9. decembra 2014, počas ktorých sa uverejnila aj správa IEA WEO 2014. Alternatívne je možné použiť aj priemerné ročné výmenné kurzy. Priemerný ročný výmenný kurz pred decembrom 2014 je 0,75, čo by znamenalo mierne nižšiu hodnotu IRR ak by sa namiesto konzervatívneho výberu použitého v tejto analýze vybral priemerný trojmesačný výmenný kurz.

- (226) Okrem toho Komisia s cieľom odhadnúť presnú IRR za február 2017 zmapovala prognózy cien uvedené v správe Medzinárodnej agentúry pre energiu s názvom Svetový energetický výhľad na rok 2016 (ďalej len IEA WEO 2016), ktorá bola uverejnená 16. novembra 2016 ⁽⁹¹⁾. Keďže pôvodné údaje boli v USD, Komisia použila na získanie údajov v EUR trojmesačný (od polovice augusta 2016 do polovice novembra 2016) priemerný výmenný kurz EUR/USD vo výške 0,9, ktorý platil v čase uverejnenia publikácie ⁽⁹²⁾ ⁽⁹³⁾. Túto prognózu cien predstavuje krivka M na obrázku 15.

Obrázok 15

Krivky dlhodobých prognóz cien elektriny (v EUR/MWh) ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Krivka D sa považuje za dôvernú informáciu/obchodné tajomstvo.

Zdroj: Hospodárska štúdia a finančný model (pozri odôvodnenie 69) a výpočty Komisie.

- (227) Z týchto údajov vyplývajú dve hlavné informácie. Po prvé, po uplatnení správneho výmenného kurzu na prevod hodnôt v USD na hodnoty v EUR sa prognóza cien pre Európu uvedená v správe IEA WEO 2014 zníži približne o 12 % (krivka L sa nachádza pod krivkou J). Po druhé, prognóza cien uvedená v správe IEA WEO uverejnenej v novembri 2016 je v priemere o niečo viac než 20 % nižšia než prognóza cien uverejnená v tej istej publikácii o dva roky skôr (krivka L a krivka M). To je možné pripísať klesajúcim cenám elektriny v rokoch 2014 a 2016 a požadovaným úpravám prognóz ⁽⁹⁴⁾. Pri všetkých posúdeniach, pri ktorých sa využili prognózy cien za rok 2016, a pri všetkých súvisiacich výpočtoch IRR by sa mal tento pokles príslušne zohľadniť, aby sa premietol do krivky M na obrázku 15 ⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹¹⁾ Pozri <http://www.worldenergyoutlook.org/publications/weo-2016/>.

⁽⁹²⁾ Pozri údaje o veľkoobchodných cenách elektriny v tabuľke 6.13 na strane 267 výhľadu správy IEA WEO 2016.

⁽⁹³⁾ Príslušný priemerný ročný výmenný kurz je v tomto prípade 0,89, a preto predstavuje výber trojmesačného priemerného výmenného kurzu konzervatívny výber použitý v tejto analýze.

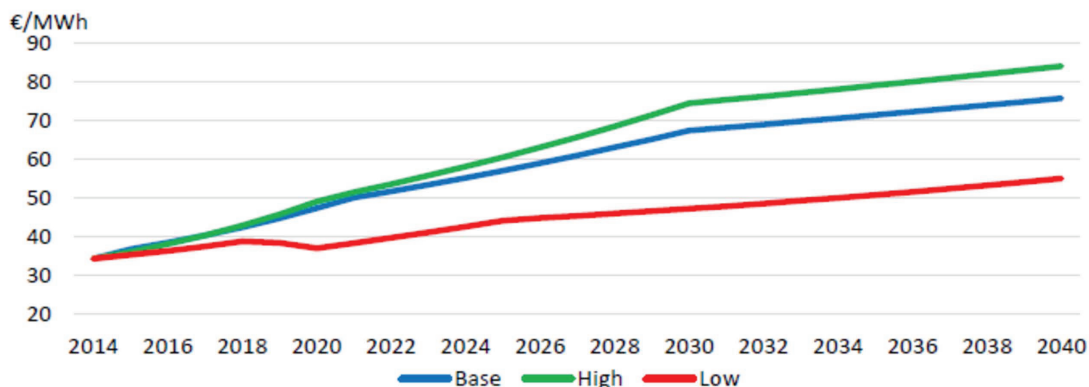
⁽⁹⁴⁾ Podobné úpravy prognóz cien elektriny smerom nadol v rokoch 2014 až 2015 vykonala aj národná sústava Spojeného kráľovstva – pozri napríklad stranu 46 dokumentu Budúce energetické scenáre Spojeného kráľovstva z roku 2014 vypracovaného národnou sústavou Spojeného kráľovstva, ktorý je k dispozícii na stránke <http://www2.nationalgrid.com/UK/Industry-information/Future-of-Energy/FES/Documents-archive/>, a stranu 36 dokumentu Budúce energetické scenáre Spojeného kráľovstva z roku 2015 vypracovaného národnou sústavou Spojeného kráľovstva, ktorý je k dispozícii na stránke <http://www2.nationalgrid.com/UK/Industry-information/Future-of-Energy/FES/Documents-archive/>, s uvedeným priemerným poklesom predpokladaných cien elektriny o 12 % za predpokladané obdobie 2016 až 2035. V prípade údajov BMWi sa takéto porovnanie nezistilo.

⁽⁹⁵⁾ Vo svojej kvantitatívnej analýze Komisia prijíma predpoklady vypracované Maďarskom, ktoré sa týkajú rastu cien elektriny do roku 2040 a ich následnej stabilizácie. Toto je konzervatívny výber. Okrem toho je možné vypracovať scenáre prognóz cien tak, aby sa vo veľkoobchodných cenách elektriny explicitnejšie zohľadňovala veľká miera zavádzania energií z obnoviteľných zdrojov, pričom nízke ceny, ako sa v súčasnosti ukazuje, by predstavovali normu so zriedkavými vysokými cenami, ktoré závisia od počasia. V takomto scenári by boli budúce ceny takmer na úrovni súčasných cien, čo by znamenalo nižšiu návratnosť investícií než v prípade, ktorý sa zvažuje v ďalších oddieloch.

- (228) V súvislosti s prognózami cien uvedenými v správe IEA WEO je potrebné poznamenať, že vychádzali z hodnotenia „scenáru nových politík“⁽⁹⁶⁾. Komplexné posúdenie by malo obsahovať aj ďalšie scenáre, ktoré sa zvažovali v správe IEA WEO, ako napríklad „scenár aktuálnych politík“ a „scenár s nízkymi cenami ropy“ zo štúdie Candole vypracovanej v súvislosti s prognózami cien uvedenými v správe IEA WEO 2015⁽⁹⁷⁾. Je to dôležité, pretože od výberu možnosti politiky závisí vývoj prognóz cien zobrazený na obrázku 12 a reprodukováný na obrázku 16.

Obrázok 16

Krivky dlhodobých prognóz cien elektriny (EUR/MWh)

Zdroj: Candole Partners.

- (229) Krivky so základnými, vysokými a nízkymi cenami na obrázku 16 zodpovedajú scenáru nových politík, scenáru aktuálnych politík a scenáru politík nízkych cien ropy v správe IEA WEO 2015 (pozri aj odôvodnenie 128). Z obrázku 16 vyplýva, že v scenári aktuálnych politík sa v budúcnosti predpokladajú o niečo vyššie ceny elektriny než v scenári nových politík, zatiaľ čo v scenári s nízkymi cenami ropy sa v budúcnosti predpokladajú podstatne nižšie ceny elektriny než v scenári nových politík (predpokladané ceny vypracované v roku 2015). Toto sa musí zohľadniť pri komplexnej analýze citlivosti na výpočet IRR projektu Paks II⁽⁹⁸⁾.
- (230) Okrem toho, ak sa má dosiahnuť presný výklad a posúdenie údajov o dlhodobých prognózach cien, ktoré pripravili rôzne inštitúcie, tieto údaje by mali byť previazané s budúcimi zmluvnými cenami elektriny na burzách s elektrickou energiou, aj keď sa zmluvné ceny týkajú oveľa kratšieho časového horizontu, ako je zobrazený na obrázku 12. Z cenových kriviek na obrázku 13, na ktorých sa porovnávajú budúce nemecké a maďarské zmluvné ceny s najnižšími prognózami cien zo správy IEA WEO (zodpovedajúcimi scenáru s nízkymi cenami ropy), vyplýva, že aj tie najnovšie prognózy cien zo správy IEA WEO 2015 môžu byť príliš optimistické, keďže sa v nich môžu budúce ceny elektriny nadhodnocovať. Túto skutočnosť je potrebné zohľadniť aj pri určovaní IRR projektu Paks II, ako aj pri akýchkoľvek ďalších podporných analýzach citlivosti.

Faktor zaťaženia, rôzne položky nákladov a oneskorenia

- (231) Vzhľadom na svoju veľkosť, zložitosť stavebných prác a dlhobojnej prevádzky panuje v prípade jadrových elektrární vždy neistota, pokiaľ ide o, okrem iného, faktor zaťaženia, čas výstavby a rôzne položky nákladov. To má veľký vplyv na IRR projektu.

⁽⁹⁶⁾ Vymedzenie scenára nových politík pozri v odôvodnení 128.

⁽⁹⁷⁾ Pozri odôvodnenie 128 a poznámku pod čiarou č. 53: V scenári aktuálnych politík sa zohľadňujú iba politiky schválené niekoľko mesiacov pred uverejnením publikácie. V scenári 450 sa opisuje cesta k dosiahnutiu klimatického cieľa 2 °C, ktorý možno dosiahnuť prostredníctvom technológií, ktoré budú v krátkom čase komerčne dostupné. A nakoniec, v scenári s nízkymi cenami ropy sa skúmajú dôsledky udržateľných nízkych cien (vychádzajúcich z nižších cien ropy) na energetickú sústavu.

⁽⁹⁸⁾ Komisia neuskutočnila takúto komplexnú kvantitatívnu analýzu z dôvodu nedostatku vysokokvalitných relevantných údajov. Napriek tomu z cenovej krivky zodpovedajúcej scenáru s nízkymi cenami ropy vyplýva podstatne nižšia IRR než z cenovej krivky zodpovedajúcej scenáru nových politík.

- (232) Náročnosť posudzovania takýchto neistôt spočíva v tom, že Paks II je jadrová elektráreň typu Generation III+ a zatiaľ nie je žiadna taká v prevádzke⁽⁹⁹⁾. Každé referenčné porovnávanie je preto hypotetické. Technologické rozdiely medzi jadrovými elektrárnami typu Generation III a Generation III+ sú dosť veľké nato, aby bolo možné tvrdiť, že neistoty uvedené v odôvodnení (231) sa netýkajú jadrovej elektrárne Paks II.

Faktor zaťaženia

- (233) Odhady IRR, ktoré poskytla maďarská vláda, vychádzajú z predpokladu priemerného faktora zaťaženia [90 – 95] % (*) pre Paks II. Ide o oveľa vyšší údaj než 72 % priemerný ročný faktor zaťaženia pre všetky jadrové elektrárne na svete, ako sa zdôraznilo v správe Svetový jadrový priemysel – správa o stave za rok 2015 (WNISR2015)⁽¹⁰⁰⁾. V časti správy IEA WEO 2014 s názvom Výhľad pre jadrovú energiu sa uvádza, že „[v] rokoch 1980 až 2010 sa priemerný globálny kapacitný faktor pre reaktory zvýšil z 56 % na 79 %. Je to výsledok lepšieho riadenia, vďaka ktorému sa významne skrátili obdobia výpadkov z dôvodu plánovanej údržby a dopĺňovania paliva. Najvýkonnejšie reaktory dosahujú kapacitné faktory približne na úrovni 95 %. Starnúce elektrárne však takéto vysoké úrovne dosahujú len ťažko, keďže sa vyžadujú častejšie inšpekcie a testovanie súčastí.“⁽¹⁰¹⁾
- (234) Je potrebné poznamenať, že takéto údaje o vysokej úrovni zaťaženia môžu byť ľahko ohrozené nehodami počas životnosti elektrárne. Nehoda z roku 2003 v bloku 2 jadrovej elektrárne Paks napríklad spôsobila zníženie priemerného faktora zaťaženia na obdobie rokov 1990 – 2015 o takmer päť percentuálnych bodov, z 85,3 % na 80,7 %.
- (235) Ďalšou výzvou pre dva nové reaktory elektrárne Paks II v oblasti udržania faktora zaťaženia na úrovni vyššej než 90 % je to, že ich prevádzka sa predpokladá v rovnakom čase ako prevádzka niektorých blokov jadrovej elektrárne Paks. Environmentálny vplyv tesnej blízkosti dvoch jadrových elektrární na Dunaji si počas horúcich letných dní môže vyžadovať zníženie výroby jednej z nich. Keďže sa predpokladá, že dva nové reaktory elektrárne Paks II budú neustále v prevádzke s vysokým faktorom zaťaženia, bude to mať za následok zníženie výroby a príjmov pre jadrovú elektráreň Paks, čo sú hospodárske náklady, ktoré treba zohľadniť pri hodnotení hospodárskej životaschopnosti projektu Paks II.

Náklady

- (236) Počas životnosti dlhodobého projektu sa môžu náklady podstatne líšiť od predpokladaných dlhodobých hodnôt uvedených v pôvodnom podnikateľskom pláne projektu. Zvyčajne je to preto, že do podnikateľského plánu nie sú začlenené všetky relevantné položky nákladov alebo sú predpoklady či odhady nákladov príliš optimistické.
- (237) Vzhľadom na zložitosť týchto projektov sú skutočné náklady na výstavbu jadrových elektrární často oveľa vyššie, než sa predpokladá. Náklady na výstavbu jadrových elektrární AREVA EPR Generation III+ vo Francúzsku a Fínsku boli napríklad takmer trojnásobné oproti pôvodným nákladom uvedeným v zmluve o dielo na dodanie stavebných prác⁽¹⁰²⁾. Náklady na reaktory Westinghouse AP1000 zostavované v Číne a USA sa tiež výrazne zvýšili, a to približne o 20 % alebo viac, a náklady na jadrovú elektráreň Rosatom AES-2006 v Bielorusku sa zvýšili oproti pôvodným nákladom na výstavbu takmer dvojnásobne⁽¹⁰³⁾.
- (238) Hoci by vlastníka mali pred zvýšením nákladov na výstavbu v zásade chrániť zmluvy o dodávke na kľúč s pevnou cenou, často nepokrývajú všetky náklady na nové reaktory. Náklady vlastníka, ako napríklad náklady na získanie potrebných povolení, náklady na pripojenie do sústavy, náklady na nakladanie s odpadom a vyradovanie

⁽⁹⁹⁾ Pozri oddiel 2.3.

(*) Faktor zaťaženia je považovaný za obchodné tajomstvo a je nahrádzaný širším rozpätím faktora zaťaženia.

⁽¹⁰⁰⁾ Pozri s. 25 WNISR2015.

⁽¹⁰¹⁾ Pozri s. 350 správy IEA WEO 2014.

⁽¹⁰²⁾ Pozri <http://www.world-nuclear-news.org/NN-Flamanville-EPR-timetable-and-costs-revised-0309154.html> a http://www.theecologist.org/News/news_analysis/2859924/finland_cancels_olkiluoto_4_nuclear_reactor_is_the_epr_finished.html.

⁽¹⁰³⁾ Pozri s. 66 WNISR2015.

z prevádzky a environmentálne náklady teda nie sú pevné a môžu sa zvýšiť. Dodávateľ sa preto môže rozhodnúť, že od istej výšky nebude dodatočné náklady absorbovať, a môže tvrdiť, že zvýšenie nákladov vyplýva zo zmien požadovaných vlastníkom. Takýto spor sa môže skončiť rozhodcovským konaním a skončiť na súde, čím sa náklady súvisiace s investíciou ešte zvýšia.

- (239) Podnikateľský plán pre jadrovú elektrárňu Paks II podľa všetkého obsahuje aj určité predpokladané náklady, ktoré možno považovať za optimistické. Z predloženej dokumentácie zainteresovaných strán vyplýva, že predbežné údaje môžu byť príliš optimistické v týchto položkách:

- Chladenie jadrovej elektrárne: vo finančnom modeli sa predpokladá systém chladenia vodou, ktorý podporuje Maďarsko, nie nákladnejší systém chladenia pomocou chladiacej veže, ktorý je potrebný podľa poslanca Jávor; v štúdiu o hodnotení environmentálneho vplyvu (EIAS) projektu sa neuvádza podrobná kvantitatívna analýza nákladov a prínosov týchto dvoch systémov. Počas súbežnej prevádzky oboch elektrární môže byť potrebné nainštalovať aj chladiacu vežu⁽¹⁰⁴⁾.
- Pripojenie do sústavy: finančný model obsahuje celkový údaj [43 000 – 51 000] (*) mil. HUF alebo [124 – 155] mil. (*) EUR, čo je menej ako údaj 1,6 miliardy EUR, ktorý predložil poslanec Jávor; ani jedna strana nepredložila podrobné informácie o tom, ako sa tieto údaje vypočítali.
- Náklady na rezervu: finančný model neobsahuje položku, ktorá by bola priradená k nákladom na vplyv jadrovej elektrárne Paks II na maďarskú elektrizačnú sústavu, napríklad k požiadavkám na dodatočné rezervy; poslanec Jávor tvrdí, že dodatočné rezervy sú podľa zákona povinné z dôvodu veľkosti jednotlivých blokov Paks II.
- Náklady na poistenie: poistenie pokrývajúce veľké havárie, ktoré môžu spôsobiť jadrové elektrárne, teda nadprojektové havárie, by mohlo stať viac než [15 000 – 20 000] (*) mil. HUF alebo [45 – 60] (*) mil. EUR, ako je uvedené vo finančnom modeli⁽¹⁰⁵⁾.
- Náklady na údržbu: počas obdobia životnosti jadrovej elektrárne sa neočakávajú žiadne väčšie náklady na renováciu; náklady na renováciu môžu byť potrebné v dôsledku predčasného starnutia niektorých prvkov jadrovej elektrárne alebo v dôsledku incidentov alebo nehôd, ku ktorým dôjde počas obdobia životnosti jadrovej elektrárne⁽¹⁰⁶⁾.

- (240) Komisia poznamenáva, že každá odchýlka v dôsledku záležitostí uvedených v odôvodnení 239 od údajov, ktoré poskytlo Maďarsko, ako sa uvádza v podnikateľskom pláne podniku Paks II (a vo finančnom modeli), by viedla k zníženiu hodnoty IRR projektu⁽¹⁰⁷⁾.

Možné oneskorenia

- (241) Výstavba jadrových elektrární je náchylná na oneskorenia, čo predlžuje trvanie výstavby⁽¹⁰⁸⁾. Hlavné dôvody oneskorení pri výstavbe súvisia s konštrukčnými problémami, nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily, so stratou odbornosti, s problémami s dodávateľským reťazcom, so nekvalitným plánovaním a s problémami, ktoré sú prvé svojho druhu⁽¹⁰⁹⁾⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ Pozri oddiel 6.3 EIAS na stránke <http://www.mvmpaks2.hu/hu/Dokumentumtarolo/Simplified%20public%20summary.pdf>.

(*) Údaje vo finančnom modeli sa považujú za obchodné tajomstvo a nahrádzajú sa širšími rozpätiami.

⁽¹⁰⁵⁾ Náklady na nadprojektové havárie môžu ľahko prekročiť 100 miliárd EUR a potenciálne môžu dosiahnuť hodnoty v rozsahu stoviek alebo dokonca tisícov miliárd eur (pozri s. 20 – 24 dokumentu The true costs of nuclear power od Wiener Umwelt Anwaltshaft a Österreichische Ökologie Institute, k dispozícii na stránke: <http://wua-wien.at/images/stories/publikationen/true-costs-nuclear-power.pdf>). Pri výskyte nadprojektových havárií raz za každých 25 rokov (1986 Černobyľ a 2011 Fukušima) a takmer 400 jadrových reaktoroch v prevádzke na celom svete je pravdepodobnosť $2 \times (1/400) = 0,5 \%$, že sa nadprojektová havária stane na jednom z dvoch reaktorov Paks II v priebehu prvých 25 rokov prevádzky. Náklady na poistné krytie za takúto škodu sú zvyčajne oveľa vyššie než očakávaná hodnota škody spojenej s takouto haváriou, t. j. vyššie než $0,5 \% \times 100$ miliárd EUR = 500 miliónov EUR (pri konzervatívnejšom odhade hodnoty škody spôsobenej nadprojektovou haváriou, ktorá sa skutočne deje).

⁽¹⁰⁶⁾ Felshmannova štúdia stanovuje takúto väčšiu renováciu pre Paks I. Maďarská vláda vylučuje potrebu podobných renovácií pre Paks II, hoci dôvody tohto vylúčenia nie sú jasné.

⁽¹⁰⁷⁾ Komisia nevykonala podrobnú kvantitatívnu analýzu vplyvu takýchto odchýlok z dôvodu nedostatku vysokokvalitných a relevantných údajov. Namiesto toho sa použili niektoré informácie uvedené v odôvodnení 239 na podnietenie analýzy citlivosti, ktorá je základom určenia IRR projektu (pozri odôvodnenia 245 a 246 v ďalšej časti).

⁽¹⁰⁸⁾ Pozri stranu 33 správy WNISR2015.

⁽¹⁰⁹⁾ Pozri stranu 58 – 60 správy WNISR2015.

⁽¹¹⁰⁾ V správe IEA WEO 2014 sa takisto uvádza, že výstavba zariadení, ktoré sú prvé svojho druhu, môže trvať oveľa dlhšie a môže predstavovať oveľa vyššie náklady než v prípade osvedčenejších zariadení, a to v dôsledku nedostatku skúseností a poznatkov – pozri stranu 366.

- (242) Pokiaľ ide o oneskorenia v období výstavby, prvé dve jadrové elektrárne generácie III+, ktoré sa skutočne postavili a uviedli do prevádzky, elektrárne Olkiluoto-3 vo Fínsku (začiatok výstavby: 2005) a elektrárne vo Flamanville vo Francúzsku (začiatok výstavby: 2007), mali každá problémy súvisiace s oneskorením trvajúcim viac ako päť rokov⁽¹¹¹⁾. Obe elektrárne sú modely Areva EPR.
- (243) Oneskorenia sa zaznamenali aj pri štyroch projektoch generácie III+ AES-2006 spoločnosti Rosatom v Rusku, ktorých výstavba sa začala medzi rokmi 2008 a 2010, ako sa uvádza v tabuľke 3 v odôvodnení 99. Výstavba jedného z dvoch blokov V-491 (konštrukcia Paks II) v elektrárni Leningrad fázy II v Petrohrade (ktorej uvedenie do prevádzky sa pôvodne plánovalo na október 2013) bola napríklad prerušená, keď sa 17. júla 2011 zrútila oceľová konštrukcia pre ochranný kryt⁽¹¹²⁾, a tak sa jej uvedenie do prevádzky očakáva v polovici roku 2017. Druhý blok mal byť uvedený do prevádzky do roku 2016 a v súčasnosti sa jeho spustenie plánuje až v roku 2018⁽¹¹³⁾. Výstavba ďalšieho bloku v meste Neman v Kaliningrade bola v roku 2013 pozastavená⁽¹¹⁴⁾.
- (244) V konečnom dôsledku z nedávnej histórie výstavby elektrární generácie III+ vyplýva, že oneskorenia počas výstavby nie sú ničím výnimočným⁽¹¹⁵⁾. To má zas vplyv na IRR. Tento vplyv možno do určitej miery zmierniť len zavedením platieb náhrady škody za určitých okolností.

Výpočet IRR

- (245) Komisia použila finančný model predložený Maďarskom na výpočet rozpätí pre príslušné hodnoty IRR na december 2014 a február 2017. Komisia podnikla najmä tieto kroky:
- opierala sa o údaje zahrnuté vo finančnom modeli od maďarskej vlády, ktorý použila ako východiskový bod,
 - aktualizovala krivky prognózy cien vo finančnom modeli v súlade s postupmi opísanými v pododdielke o prognóze cien (pozri odôvodnenia 223 – 230) – krivky prognózy cien H, I a L sa použili na výpočet IRR na december 2014 a krivka prognózy cien M sa použila na výpočet IRR na február 2017,
 - vypracovala analýzu citlivosti na základe metódy Monte Carlo s cieľom získať relevantné rozpätia hodnôt IRR zodpovedajúce dvom časovým bodom, a to decembru 2014 a februáru 2017⁽¹¹⁶⁾.
- (246) Analýza citlivosti na základe metódy Monte Carlo sa použila na odhad odchýlok IRR od jej strednej hodnoty po malých zmenách hodnôt rôznych vstupných údajov modelu. Z hodnôt, ktoré zadalo Maďarsko, sa predpokladali tieto odchýlky:
- malé symetrické odchýlky pre budúcu infláciu, výmenný kurz, prevádzkové náklady, náklady na palivo, kapitálové výdavky na údržbu, náklady na nakladanie s odpadom a vyradovanie, očakávanú životnosť a použitú krivku prognózy cien⁽¹¹⁷⁾,

⁽¹¹¹⁾ Informácie o oneskoreniach týkajúcich sa elektrárne Olkiluoto-3 sú uvedené na stránke <http://www.world-nuclear-news.org/C-Olkiluoto-EPR-supplier-revises-compensation-claim-1002164.html>. Informácie o oneskoreniach týkajúcich sa elektrárne vo Flamanville sú uvedené na stránke <http://www.world-nuclear-news.org/NN-Flamanville-EPR-timetable-and-costs-revised-0309154.html>.

⁽¹¹²⁾ Pozri s. 64 správy WNISR2015.

⁽¹¹³⁾ Pozri <http://www.world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-o-s/russia-nuclear-power.aspx>.

⁽¹¹⁴⁾ Pozri s. 63 správy WNISR2015, ako aj články v tlači <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2013-06-12/russia-freezes-construction-nuclear-power-plant-kaliningrad> a <http://www.bsrw.org/nuclear-plants/kaliningrad/>.

⁽¹¹⁵⁾ Maďarsko vlastne taktiež očakáva oneskorenie (pozri odôvodnenie 99).

⁽¹¹⁶⁾ Ide o rozsiahlejšiu analýzu citlivosti, ako je tá, ktorú Maďarsko zahrnulo vo finančnom modeli (pozri odôvodnenie 177), keďže v tej sa berie do úvahy len vplyv zmien na WACC a IRR iba v jednej podkladovej premennej. Analýza metódou Monte Carlo namiesto toho umožňuje určenie vplyvu zmien hodnoty viac ako len jednej podkladovej premennej.

⁽¹¹⁷⁾ Tieto odchýlky sa odvodili z normálnych rozdelení so strednou hodnotou rovnajúcou sa východiskovým hodnotám zahrnutým vo finančnom modeli a zo štandardnej odchýlky rovnajúcej sa odchýlkam zahrnutým v analýze citlivosti vo finančnom modeli – 95 % hodnôt získaných z týchto normálnych rozdelení patrí do rozpätia, ktoré je dvojnásobkom zvolenej štandardnej odchýlky rozdelenia. Vybrané páry priemernej a štandardnej odchýlky boli nasledujúce: i) inflácia ([0 – 2] % (*); 0,25 %); ii) výmenný kurz (HUF/EUR) [300 – 310] (*); 10 %; iii) cenová citlivosť (každá jednotlivá krivka; 2,5 EUR/MWh) a iv) životnosť elektrárne (60; 5). Pre rôzne pravidelné nákladové položky i) prevádzkové náklady; ii) náklady na palivo; iii) kapitálové výdavky na údržbu; iv) náklady na nakladanie s odpadom a vyradovanie sa vybrala štandardná odchýlka 10 % od príslušnej pravidelnej hodnoty.

(*) V tejto poznámke pod čiarou sú vybrané metódy vo finančnom modeli považované za obchodné tajomstvo a sú nahrádzané širšími rozpätiami.

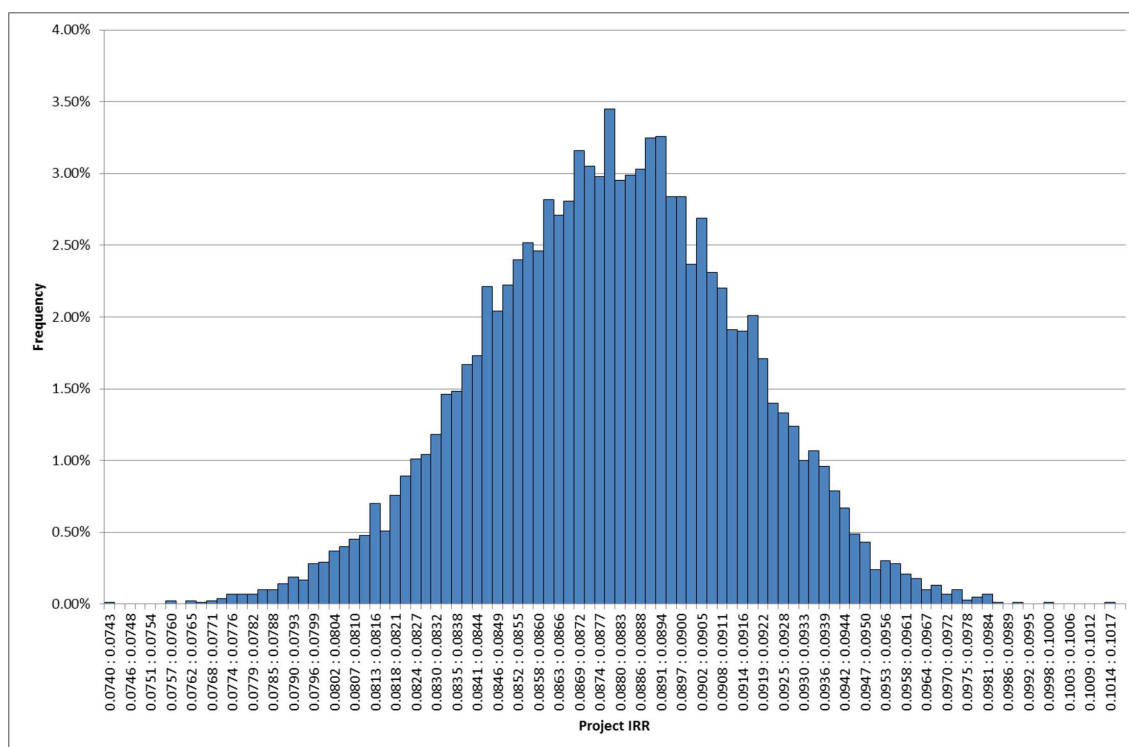
- malé asymetrické odchýlky pre budúce miery prestojov – odchýlky smerom nadol sú obmedzené plným (100 %) využitím kapacity a považujú sa za menšie než odchýlky smerom nahor od základnej hodnoty [5 – 10] % (**) (t. j. využitie kapacity [90 – 95] % (**))⁽¹¹⁸⁾,
- analýza metódou Monte Carlo nezahŕňala oneskorenia projektov v dôsledku neúplného spôsobu riešenia oneskorenia vo finančnom modeli (pozri odôvodnenie 249).

Na obrázku 17 a obrázku 18 sú znázornené rozdelenia hodnôt IRR projektu pre dve obdobia posúdenia. V každom prípade je výsledok založený na 10 000 simuláciách⁽¹¹⁹⁾.

- (247) Za december 2014 má rozloženie odhadovanej IRR stred na hodnote 8,79 %, pričom 90 % vypočítaných hodnôt IRR patrí do intervalu [8,20 %; 9,36 %].

Obrázok 17

Hodnoty IRR za december 2014

Zdroj: Výpočty Komisie.

- (248) Za február 2017 má rozloženie odhadovanej IRR stred na hodnote 7,35 % a 90 % vypočítaných hodnôt IRR patrí do intervalu [6,79 %; 7,90 %]⁽¹²⁰⁾:

^(**) Základná hodnota a využitie kapacity sú považované za obchodné tajomstvo a sú nahrádzané širšími rozpätiami.

⁽¹¹⁸⁾ Keďže základná miera prestojov je malá, [5 – 10] (***) %, odchýlky smerom nahor, t. j. väčšie miery prestojov, môžu byť potenciálne vyššie ako odchýlky smerom nadol, t. j. nižšie miery prestojov. Zvolilo sa trojuholníkové rozdelenie s koncovými bodmi 5 % a 12 % (zodpovedajúce faktorom zataženia 88 % a 95 %) a so základným vrcholovým bodom na úrovni [5 – 10] (***) % (základná hodnota).

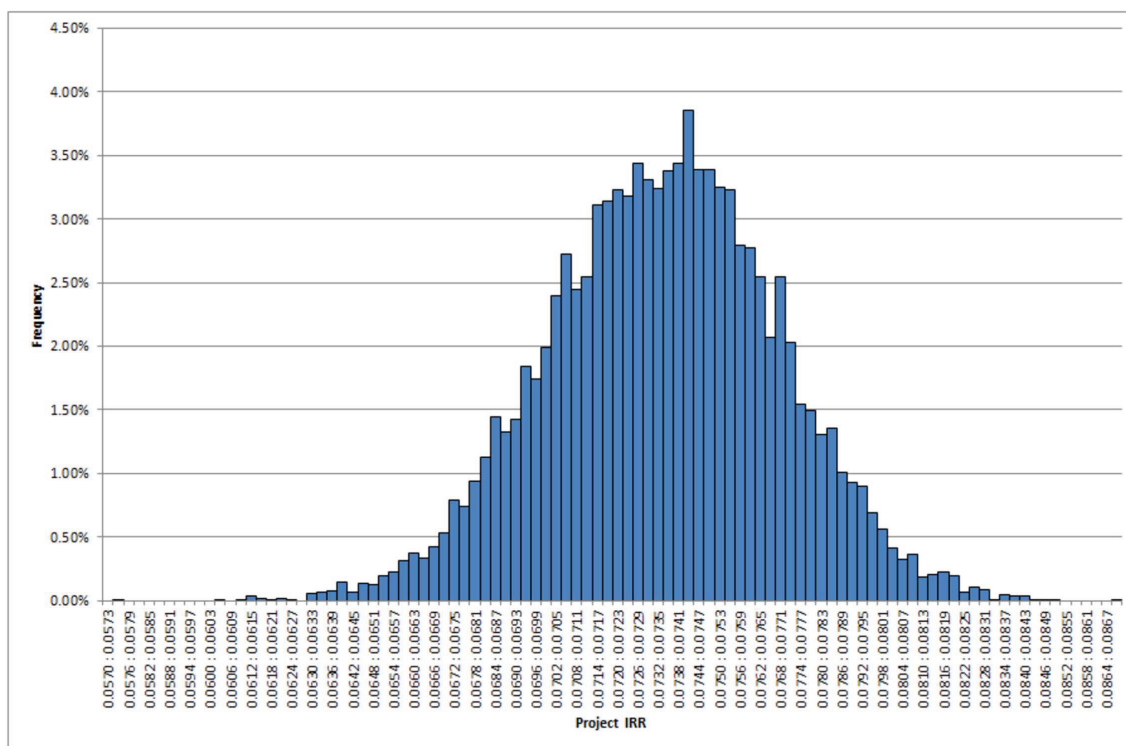
^(***) V tejto poznámke pod čiarou je základná hodnota považovaná za obchodné tajomstvo a je nahrádzaná širším rozpätím.

⁽¹¹⁹⁾ Treba poznamenať, že počas týchto cyklov sa nepredpokladala žiadna korelácia medzi rôznymi premennými.

⁽¹²⁰⁾ Pre oba roky sú hodnoty IRR odhadované Komisiou nižšie ako tie, ktoré predložilo Maďarsko, najmä z dôvodu prognóz nižších cien v budúcnosti, ako aj z dôvodu všeobecnejšej analýzy citlivosti (pozri odôvodnenie 246).

Obrázok 18

Hodnoty IRR za február 2017

Zdroj: Výpočty Komisie.

- (249) Treba poznamenať, že vplyv potenciálnych oneskorení nie je zahrnutý do výpočtov IRR na obrázku 17 a obrázku 18. Hlavný dôvod je neúplný spôsob riešenia oneskorení vo finančnom modeli. Finančný model umožňuje najmä tieto typy oneskorení:

- oneskorenia, ku ktorým došlo už pred začiatkom stavebných prác (vo finančnom modeli označené ako „počas výstavby“),
- oneskorenia, ku ktorým došlo po dokončení stavebných prác (vo finančnom modeli označené ako „výdavky po ukončení zmluvy“).

- (250) Komisia sa domnieva, že tieto dve možnosti oneskorenia vo finančnom modeli sú základné a nemôžu byť použité na primerané modelovanie skutočného vplyvu najbežnejších typov oneskorenia, napríklad keď sa v rôznych fázach obdobia výstavby vyskytnú oneskorenia rôznej dĺžky ⁽¹²¹⁾.
- (251) Rozpätia IRR pre dva časové body relevantné pri hodnotení sú zhrnuté v tabuľke 12. Odhadovaná IRR je za február 2017 nižšia v dôsledku poklesu v prognóze cien elektrickej energie medzi rokmi 2014 a 2017. Oba odhady však možno považovať za konzervatívne vzhľadom na to, že určité kvalitatívne prvky opísané v odôvodneniach 238 a 239 a chyby v odhadoch maďarských orgánov nemohli byť kvantitatívne začlenené do finančného modelu.

⁽¹²¹⁾ Okrem toho by sa takéto oneskorenia s najväčšou pravdepodobnosťou spájali s prekročením nákladov. Prekročenie nákladov sa konkrétne môže vyskytnúť napriek tomu, že zmluva o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe má charakter zmluvy na kľúč s pevnou cenou, a to z dvoch dôvodov: i) pevná cena sa vzťahuje iba na náklady dodávateľov, ale nie na náklady majiteľov a ii) ak dodávateľ uvažuje o určitých zvyšovaniach nákladov, ktoré sú jeho zodpovednosťou, možný právny spor určite navýši náklady na projekt.

Tabuľka 12
Zhrnutie IRR

(%)

	december 2014	február 2017
Rozpätie	8,20 – 9,36	6,79 – 7,90
Stredová hodnota	8,79	7,35

5.1.1.3. Posúdenie LCOE zo strany Komisie

- (252) V záujme úplnosti a s cieľom zohľadniť všetky informácie, ktoré Maďarsko predložilo (pozri odôvodnenie 69 a odôvodnenia 81 až 82), Komisia stručne posúdila aj ekonomickú životaschopnosť jadrovej elektrárne Paks II pomocou miery LCOE (pozri oddiel 3.1.1.3).
- (253) Pri posudzovaní LCOE v prípade maďarskej jadrovej elektrárne, ako je Paks II, Komisia ako východiskový bod použila štúdiu OECD/IEA/NEA 2015 (pozri odôvodnenie 81). V tejto štúdii sa LCOE týkajúce sa maďarskej jadrovej elektrárne odhadujú na 80,95 EUR/MWh pri úrokovej sadzbe 7 % a 112,45 EUR/MWh pri úrokovej sadzbe 10 %, pri faktore zaťaženia 85 %⁽¹²²⁾. Keďže tieto údaje sa uverejnili v auguste 2015, možno ich použiť na posúdenie LCOE v roku 2017, ale nie v roku 2014.
- (254) Komisia poznamenáva, že pri zvýšení faktora zaťaženia na [90 – 95] % (*), čo je stredový údaj o faktore zaťaženia v listoch Maďarska, sa údaje o LCOE v predchádzajúcom odôvodnení zmenia na 74 EUR/MWh a 103 EUR/MWh⁽¹²³⁾.
- (255) Na základe uvedeného Komisia dospela k záveru, že LCOE maďarskej jadrovej elektrárne sú vyššie ako 74 EUR/MWh, čo je zase vyššie ako prognóza ceny 73 EUR/MWh vypočítaná v roku 2015 alebo prognóza ceny 68 EUR/MWh vypočítaná v roku 2016⁽¹²⁴⁾.

5.1.1.4. Záver týkajúci sa hospodárskej výhody

- (256) Komisia používa odhady WACC a IRR odvodené v oddieloch 5.1.1.1 a 5.1.1.2 na posúdenie toho, či je splnená zásada súkromného investora v trhovom hospodárstve. Tabuľka 13 obsahuje súhrn príslušných informácií pre oba časové body:

Tabuľka 13
Porovnanie WACC a IRR

(%)

	December 2014	Február 2017
Rozpätie WACC	9,15 – 10,36	7,40 – 8,35

⁽¹²²⁾ Údaje v EUR/MWh boli odvodené použitím priemerného mesačného výmenného kurzu EUR/USD 0,9 za august 2015 (mesiac uverejnenia štúdie OECD/IEA/NEA) na hodnoty USD/MWh v tejto štúdii.

(*) Faktor zaťaženia je považovaný za obchodné tajomstvo a je nahradzaný širším rozpätím faktora zaťaženia.

⁽¹²³⁾ Tieto úpravy hodnôt LCOE možno získať vynásobením každého člena v menovateli vzorca LCOE: $LCOE = [\text{súčet } t \text{ (náklady } t \times (1 + r) - t)] / [\text{súčet } t \text{ (MWh } t \times (1 + r) - t)]$ (pozri poznámku pod čiarou č. 32) číslom 93/85.

⁽¹²⁴⁾ Prognóza cien 73 EUR/MWh sa získa vynásobením hodnoty veľkoobchodnej ceny elektriny vo výške 81 EUR/MWh na rok 2040 na obrázku 8.11 na s. 327 správy IEA WEO 2015 s priemerným mesačným výmenným kurzom EUR/USD 0,9 za september až november 2015, čo je obdobie uverejnenia správy IEA WEO 2015. Podobne, prognóza cien 68 EUR/MWh sa získa vynásobením hodnoty veľkoobchodnej ceny elektriny vo výške 75 EUR/MWh na rok 2040 na obrázku 6.13 na s. 267 správy IEA WEO 2016 s priemerným mesačným výmenným kurzom EUR/USD 0,9 za september až november 2016, čo je obdobie uverejnenia správy IEA WEO 2016.

	(%)	
	December 2014	Február 2017
Rozpätie IRR	8,20 – 9,36	6,79 – 7,90
Stred WACC	9,76	7,88
Stredná hodnota IRR	8,79	7,35
Percento prípadov simulovaných IRR, ak IRR < min (WACC)	85	55

(257) Z tabuľky 13 vyplývajú tieto kľúčové informácie:

- stredná hodnota IRR je v oboch obdobiach podstatne nižšia ako stred rozpätia WACC (8,79 % oproti 9,66 % a 7,35 % oproti 7,88 %),
- stredná hodnota IRR je v oboch obdobiach dokonca nižšia ako spodná hranica pre rozpätie WACC (8,79 % oproti 9,15 % a 7,35 % oproti 7,40 %),
- IRR je vo väčšine prípadov nižšia ako príslušné rozpätie WACC, konkrétne odhadované hodnoty IRR zo simulácie metódou Monte Carlo sú nižšie ako spodná hranica rozpätia WACC vo väčšine prípadov (85 % za december 2014 a 55 % za február 2017) ⁽¹²⁵⁾ ⁽¹²⁶⁾.

(258) Komisia zdôrazňuje, že tieto výsledky sú konzervatívne vzhľadom na to, že:

- Komisia nemá prostriedky na presné posúdenie možnosti dodatočných nákladov, najmä rozsahu navrhovaného v pripomienkach, ktoré dostala od zainteresovaných strán po uverejnení rozhodnutia o začatí konania. Zmeny v nákladoch, ktoré boli zahrnuté v simuláciách metódou Monte Carlo mali oveľa menší rozsah ako tie, ktoré boli navrhované v pripomienkach,
- prognózy cien pre budúce scenáre s nízkou cenou ropy predložené v pripomienkach, ktoré dostala Komisia, neboli zahrnuté do analýzy citlivosti a rovnako sa nevykonala ani žiadna oprava s cieľom zohľadniť odchýlku budúcich zmluvných cien elektrickej energie podpísaných na burzách s elektrickou energiou od uvažovaných prognóz cien,
- nebola zahrnutá žiadna riziková prirážka za jadrové elektrárne prevyšujúca štandardné rizikové prirážky za výrobu a dodávku elektriny,
- za rok 2014 neboli v porovnávacej analýze WACC k dispozícii žiadne odhady WACC pre sektor zelenej elektriny a elektriny z obnoviteľných zdrojov.

To naznačuje, že v skutočnosti je potenciálny rozdiel medzi hodnotami IRR a hodnotami WACC zodpovedajúcimi každému časovému bodu pravdepodobne ešte väčší.

⁽¹²⁵⁾ Okrem toho treba vziať do úvahy aj to, že rozdelenie hodnôt WACC s najväčšou pravdepodobnosťou nie je v uvedenom rozpätí rovnomerné. Namiesto toho sa skôr sústreďuje okolo stredu intervalu, t. j. pravdepodobnejšie má hodnoty bližšie k stredu rozpätia a menej pravdepodobne je bližšie ku koncovým bodom rozpätia, čo naznačuje, že prekrývanie medzi hodnotami IRR a hodnotami WACC je ešte menšie ako tie, ktoré vyplývajú z hodnôt v poslednom riadku tabuľky 13.

⁽¹²⁶⁾ Treba poznamenať, že toto prekrývanie sa vypočítalo iba na štatistické účely. Investor v trhovom hospodárstve by normálne porovnával stredné hodnoty (alebo rozpätia) intervalov WACC a IRR. Dôvodom je, že prekrývanie týchto dvoch rozpätí sa týka mierne extrémnych podmienok, keď je hodnota IRR vysoká a zároveň hodnota WACC je nízka. Keďže obe miery sú spojené s rovnakými trhovými podmienkami a rovnakým konkrétnym projektom, t. j. Paks II, majú tendenciu sa pohybovať spoločne (t. j. vysoká hodnota IRR v rámci rozpätia IRR sa s najväčšou pravdepodobnosťou zhoduje s vysokou hodnotou WACC v rámci rozpätia WACC), čo potenciálne vylučuje súčasnú nízku hodnotu WACC spolu s vysokou hodnotou IRR.

- (259) Okrem toho výpočty, na ktorých je postavený odhad IRR projektu spolu s odhadovanými hodnotami WACC možno použiť aj na vyčíslenie čistej súčasnej hodnoty celkových strát, ktoré sa očakávajú počas trvania projektu, ak by bol financovaný investorom v trhovom hospodárstve. Presnejšie sa očakáva, že straty v rámci projektu dosiahnu 600 miliónov EUR v prípade základného scenára pri hodnotách 7,88 % trhových WACC a 7,35 % IRR, čo sú priemerné hodnoty z údajov na rok 2017 ⁽¹²⁷⁾.
- (260) Navyše okrem porovnania WACC a IRR sa aj v stručnej analýze LCOE potvrdilo, že predpokladané ceny by nepokrývali merné náklady na výrobu elektriny vyrobenej jadrovou elektrárnou Paks II.
- (261) Na základe týchto výsledkov Komisia dospela k záveru, že projekt by nevytváral dostatočné zisky na pokrytie nákladov súkromného investora, ktorý by mohol získať len financovanie za tržové ceny. Napriek tomu, že údaje z februára 2017 sú najrelevantnejšie pre uskutočnenie skúšky zásady súkromného investora v trhovom hospodárstve, výsledky odvodené z analýzy týchto údajov sú platné aj vtedy, keď sa analýza vykoná na základe údajov dostupných v čase pôvodného investičného rozhodnutia v decembri 2014.
- (262) Na základe posúdenia vypracovaného v tomto dokumente Komisia dospela k záveru, že súkromný investor by za rovnakých podmienok neinvestoval do projektu. Preto, keďže Paks II plne využíva nové aktívum s hospodárskou hodnotou, sa Komisia domnieva, že toto opatrenie znamená pre Paks II hospodársku výhodu.

5.1.2. PREVOD ŠTÁTNYCH PROSTRIEDKOV A PRIPÍSATEĽNOSŤ ŠTÁTU

- (263) Ako sa už uviedlo v rozhodnutí o začatí konania, Maďarsko by financovalo výstavbu projektu zo štátnych prostriedkov, z ktorých 80 % tvorí pôžička od Ruskej federácie a 20 % predstavuje vlastné zdroje Maďarska. Maďarsko by priamo financovalo všetky investície, ktoré sú potrebné na uvedenie do prevádzky, návrh a výstavbu blokov 5 a 6, ako sa stanovuje v medzivládnej dohode o financovaní. Preto Komisia dospela k záveru, že opatrenie by znamenalo prevod prostriedkov zo strany maďarského štátu.
- (264) Komisia upozorňuje aj na skutočnosť, že opatrenie je pripísateľné maďarskému štátu, keďže Maďarsko prijalo rozhodnutie investovať do projektu a rozhodne o vyplatení finančných prostriedkov potrebných na zaplatenie kúpnej ceny zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe a o kapitálovom financovaní dvoch nových reaktorov jadrovej elektrárne Paks II.

5.1.3. SELEKTÍVNOSŤ

- (265) Opatrenie sa považuje za selektívne vtedy, keď zvyhodňuje len konkrétne podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru. Komisia opakovane pripomína, že opatrenie je selektívne, pretože sa týka iba jedného podniku vzhľadom na to, že Maďarsko vymenovalo podnik Paks II na základe uznesenia vlády 1429/2014 (VII. 31.), keďže poverená maďarská organizácia bude vlastníkom a prevádzkovateľom nových blokov na výrobu jadrovej energie. Výhoda sa preto považuje za selektívnu.

5.1.4. VPLYV NA OBCHOD A NARUŠENIE HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

- (266) Ako už Komisia uviedla v rozhodnutí o začatí konania, trh s elektrickou energiou bol v Únii liberalizovaný a výrobcovia elektrickej energie vykonávajú obchod medzi členskými štátmi. Okrem toho maďarská elektrická infraštruktúra je pomerne silná, má rozsiahle prepojenia (rovnajú sa 30 % domáceho inštalovaného výkonu) so susednými členskými štátmi. Hoci Maďarsko je čistým dovozcom, na obrázku 5 v odôvodnení 49 je znázornené, že Maďarsko elektrickú energiu aj vyváža, a to nielen na prepojený česko-slovensko-maďarsko-rumunský denný trh (fungujúci od roku 2014), ale aj do Rakúska a Chorvátska.
- (267) Oznámené opatrenie by umožnilo rozvoj významných kapacít, ktoré by inak mohli byť predmetom súkromných investícií iných účastníkov trhu používajúcich alternatívne technológie buď z Maďarska, alebo iných členských štátov. Okrem toho vzhľadom na to, že s elektrickou energiou sa obchoduje medzinárodne, každá selektívna výhoda pre spoločnosť môže ovplyvniť obchod v rámci Únie.

⁽¹²⁷⁾ Tieto odhady čistej súčasnej hodnoty sú konzervatívne, keďže nezohľadňujú vplyv určitých typov oneskorení (pozri odôvodnenia 99, 246 a 0) a faktory uvedené v odôvodneniach 239 a 258, ktoré by mohli výrazne zvýšiť náklady alebo znížiť budúce výnosy, a preto môžu v značnej miere podceňovať konečné straty. Každá odchýlka od týchto faktorov by ďalej zvyšovala čisté straty projektu.

- (268) Preto Komisia opakovane pripomína, že opatrenie hrozí narušením hospodárskej súťaže.

5.1.5. ZÁVER O EXISTENCII ŠTÁTNEJ POMOCI

- (269) Vzhľadom na to, že Komisia dospela k záveru, že toto opatrenie predstavuje hospodársku výhodu pre podnik Paks II a že sú prítomné aj ostatné prvky existencie štátnej pomoci, Komisia dospela k záveru, že Maďarsko poskytuje v rámci projektu podniku Paks II pomoc, ktorá je štátnou pomocou v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

5.2. OPRÁVNENOSŤ POMOCI

- (270) Ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania (odôvodnenie 116), Komisia naďalej zastáva názor, že napriek tomu, že sa už podpísala séria dohôd a že sa už prijalo pôvodné investičné rozhodnutie, ešte sa neprijalo konečné investičné rozhodnutie, na základe ktorého podnik Paks II neodvolateľne zadá stavebné práce na dvoch nových reaktoroch, a rovnako sa zatiaľ neuskutočnili ani žiadne platby v rámci zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe. Maďarsko preto oznámením opatrenia pred jeho vykonaním splnilo svoju povinnosť zdržať sa konania podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

5.3. ZLUČITEĽNOSŤ

- (271) Vzhľadom na to, že sa zistilo, že opatrenie predstavuje štátnu pomoc, Komisia ďalej preskúmala, či toto opatrenie možno považovať za zlučiteľné s vnútorným trhom.
- (272) Komisia poznamenáva, že Maďarsko sa domnieva, že toto opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc, napriek tomu však v odpovedi na rozhodnutie o začatí konania predložilo argumenty o zlučiteľnosti tohto opatrenia s vnútorným trhom, ako aj na pripomienky tretích strán, ktoré Komisia dostala po uverejnení rozhodnutia o začatí konania (pozri oddiel 3.2).

5.3.1. PRÁVNY ZÁKLAD PRE POSUDZOVANIE

- (273) Ako je vysvetlené v oddiele 3.3.1 rozhodnutia o začatí konania, Komisia môže vyhlásiť opatrenie za zlučiteľné priamo v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ak opatrenie prispieva k dosiahnutiu spoločného cieľa, je potrebné a primerané na dosiahnutie tohto cieľa a nemá nepriaznivý vplyv na obchodné podmienky v rozsahu, ktorý by bol v rozpore so spoločným cieľom.
- (274) Opatrenie musí spĺňať tieto podmienky: i) jeho cieľom je uľahčiť rozvoj hospodárskych činností alebo hospodárskych oblastí v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ; ii) je zamerané na dosiahnutie podstatného zlepšenia, ktoré samotný trh nedokáže poskytnúť (napríklad riešenie zlyhania trhu); iii) navrhované opatrenie je vhodným politickým nástrojom na riešenie cieľa spoločného záujmu; iv) má stimulačný účinok; v) je primerané potrebám, na základe ktorých sa zavádza a vi) nenaruša neprimeraným spôsobom hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi.
- (275) Maďarské orgány v odpovedi na rozhodnutie o začatí konania tvrdili, že pravidlá štátnej pomoci, a najmä všeobecný zákaz poskytovania štátnej pomoci, sa nevzťahujú na opatrenia, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o Euratome.
- (276) Komisia uznáva, že predmetná investícia je priemyselná činnosť patriaca do pôsobnosti Zmluvy o Euratome (pozri jej prílohu II). Táto skutočnosť však neznamená, že články 107 a 108 ZFEÚ sa neuplatňujú pri posudzovaní spôsobu financovania takejto činnosti.
- (277) Článkom 2 písm. c) Zmluvy o Euratome vzniká Únii povinnosť uľahčovať investície v oblasti jadrovej energie a článkom 40 Zmluvy o Euratome vzniká Únii povinnosť zverejňovať objasňujúce programy s cieľom uľahčiť rozvoj investícií v oblasti jadrovej energie, v skutočnosti však Zmluva o Euratome nestanovuje žiadne osobitné pravidlá na kontrolu financovania takýchto investícií zo strany členského štátu. Podľa článku 106a ods. 3 Zmluvy o Euratome sa ustanovenia ZFEÚ neodchyľujú od ustanovení Zmluvy o Euratome.
- (278) Články 107 a 108 ZFEÚ sa skutočne neodchyľujú od žiadneho z ustanovení Zmluvy o Euratome, keďže v Zmluve o Euratome sa neustanovujú žiadne odlišné pravidlá kontroly štátnej pomoci a rovnako ani kontrola štátnej pomoci vykonávaná Komisiou podľa článkov 107 a 108 ZFEÚ nebráni plneniu cieľa podpory nových investícií v oblasti jadrovej energie, ktorý je zakotvený v Zmluve o Euratome.

5.3.2. SÚLAD S PRÁVOM ÚNIE INÝM AKO SÚ PRAVIDLÁ ŠTÁTNEJ POMOCI

- (279) Mnohé zainteresované strany predložili pripomienky týkajúce sa súladu opatrenia so smernicami 2014/24/EÚ a 2014/25/EÚ (najmä so smernicou 2014/25/EÚ v dôsledku osobitných pravidiel pre daný sektor) a s článkom 8 smernice 2009/72/ES (smernica o elektrickej energii). Komisia preto posúdila, do akej miery by mohla (prípadná) nezlučiteľnosť s ustanoveniami smerníc 2014/24/EÚ a 2014/25/EÚ a článku 8 smernice 2009/72/ES v súvislosti s priamym zadáním zákazky na výstavbu dvoch nových reaktorov Paks II určitému podniku ovplyvniť posudzovanie štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 3c ZFEÚ.
- (280) Podľa ustálenej judikatúry je totiž „Komisia v prípade, ak uplatní konanie v oblasti štátnej pomoci, povinná podľa všeobecného usporiadania Zmluvy dodržiavať súlad medzi ustanoveniami, ktorými sa riadi štátna pomoc, a inými osobitnými ustanoveniami, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, a posúdiť tak zlučiteľnosť dotknutej pomoci s týmito osobitnými ustanoveniami. Takáto povinnosť je však Komisii uložená, len pokiaľ ide o podmienky pomoci, ktoré sú tak neoddeliteľne spojené s predmetom pomoci, že ich nemožno posúdiť samostatne. [...] V skutočnosti povinnosť Komisie prijať definitívne stanovisko, nech už je spojenie medzi podmienkou pomoci a predmetom dotknutej pomoci akékoľvek, k tomu, či došlo k porušeniu iných ustanovení práva Únie, než sú v článkoch 107 ZFEÚ a 108 ZFEÚ, [...] v konaní týkajúcom sa pomoci, odporuje na jednej strane procesným pravidlám a garanciam – sčasti značne odlišným a prinášajúcim rôzne právne dôsledky –, ktorými sa vyznačujú konania špeciálne stanovené na kontrolu uplatňovania týchto ustanovení, a na druhej strane zásade autonómie správnych konaní a opravných prostriedkov. [...] Pokiaľ je podmienka dotknutej pomoci nerozlučne spojená s predmetom pomoci, posúdi Komisia jej zlučiteľnosť s inými ustanoveniami, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, v rámci konania stanoveného článkom 108 ZFEÚ a toto posúdenie môže viesť k tomu, že dotknutá pomoc bude vyhlásená za nezlučiteľnú s vnútorným trhom. Naopak, pokiaľ je možné dotknutú podmienku oddeliť od predmetu pomoci, Komisia nie je povinná v rámci konania stanoveného článkom 108 ZFEÚ posúdiť jej zlučiteľnosť s inými ustanoveniami, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci“⁽¹²⁸⁾.
- (281) Vzhľadom na uvedené skutočnosti, pokiaľ ide o oznámené opatrenie, posúdenie jeho zlučiteľnosti by mohlo byť ovplyvnené prípadným nesúladom so smernicou 2014/25/EÚ, ak spôsobilo dodatočné narušenie hospodárskej súťaže a obchodu na trhu s elektrickou energiou (trhu, na ktorom bude príjemca pomoci, podnik Paks II, pôsobiť).
- (282) V tejto súvislosti Komisia poznamenáva, že smernica 2014/25/EÚ má význam, pokiaľ ide o priame zadanie stavebných prác súvisiacich s dvomi novými reaktormi jednému konkrétnemu podniku. V tomto prípade boli spoločnosti JSC NIAEP, podniku pôsobiacom v sektore výstavby v oblasti jadrových elektrární, priamo zadané stavebné práce súvisiace s dvomi reaktormi prostredníctvom medzivládnej dohody, pričom však JSC NIAEP nie je príjemcom pomoci. Príjemcom pomoci je v skutočnosti podnik Paks II, účastník trhu na trhu s elektrickou energiou, ktorý bude vlastniť a prevádzkovať dva nové jadrové reaktory. Ako sa už uviedlo v rozhodnutí o začatí konania, JSC NIAEP sa nepovažuje za potenciálneho príjemcu predmetného opatrenia.
- (283) Prípadné nedodržanie pravidiel verejného obstarávania by teda v tomto prípade mohlo mať za následok rušivý vplyv na trh stavebných prác v jadrovom odvetví. Predmetom investičnej pomoci pre podnik Paks II je však umožniť tejto spoločnosti vyrábať elektrickú energiu bez toho, aby znášala investičné náklady na výstavbu jadrových zariadení. Z toho dôvodu sa neidentifikoval žiadny dodatočný rušivý vplyv na hospodársku súťaž a obchod na trhu s elektrickou energiou, ktorý by vznikol nedodržaním smernice 2014/25/EÚ, pokiaľ ide o priame zadanie stavebných prác spoločnosti JSC NIAEP.
- (284) Preto v prípade neoddeliteľného prepojenia medzi možným porušením smernice 2014/25/EÚ a predmetom pomoci nemôže byť posúdenie zlučiteľnosti pomoci dotknuté týmto prípadným porušením.
- (285) Komisia v každom prípade preskúmala dodržiavanie smernice 2014/25/EÚ zo strany Maďarska, a to v samostatnom konaní, pričom predbežný záver na základe dostupných informácií je, že na zverenie stavebných prác súvisiacich s dvoma reaktormi by postupy stanovené v smernici 2014/25/EÚ na základe jej článku 50 písm. c) neboli uplatniteľné.

⁽¹²⁸⁾ Rozsudok Všeobecného súdu, Castelnou Energía/Európska komisia, T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021, body 181 – 184.

(286) Pokiaľ ide o možné porušenie článku 8 smernice 2009/72/ES, Komisia sa domnieva, že požiadavka použitia verejného obstarávania alebo akéhokoľvek postupu rovnocenného z hľadiska transparentnosti a nediskriminácie pri poskytovaní novej kapacity nie je absolútna. V prvej vete článku 8 ods. 1 sa totiž vyžaduje od členských štátov, aby vo vnútroštátnom práve zaviedli možnosť použitia verejného obstarávania pre novú kapacitu. Maďarsko splnilo túto požiadavku transponovaním tejto požiadavky do svojho zákona o elektrickej energii⁽¹²⁹⁾. Okrem toho v súlade s druhou vetou článku 8 ods. 1 sa verejné obstarávanie nesmie požadovať, ak výrobná kapacita, ktorá má byť vybudovaná na základe postupu schvaľovania stanoveného v článku 7 smernice 2009/72/ES, je dostatočná na zabezpečenie bezpečnosti dodávok. To je tento prípad: projekt bol schválený (na základe postupu schvaľovania opísaného v článku 7) práve na to, aby okrem iného pokryl rozdiel v plánovanom budúcom celkovom domácom inštalovanom výkone, a Komisia nemá k dispozícii údaje, ktoré by preukazovali, že inštalovaný výkon by bol nedostatočný. Požiadavka verejného obstarávania alebo rovnocenného postupu v zmysle článku 8 smernice 2009/72/ES sa teda pre tento projekt podľa všetkého neuplatňuje. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia nemá dostatočné informácie na poukázanie na možnú uplatniteľnosť článku 8 smernice 2009/72/ES.

(287) Komisia sa preto domnieva, že posúdenie oznámeného opatrenia podľa pravidiel štátnej pomoci nie je ovplyvnené súladom s inými ustanoveniami práva Únie.

5.3.3. CIEĽ SPOLOČNÉHO ZÁUJMU

(288) Ako je vysvetlené v oddiele 3.3.2 rozhodnutia o začatí konania, opatrenie musí smerovať k dosiahnutiu jasne vymedzeného cieľa spoločného záujmu. Ak Únia uzná, že nejaký cieľ je v spoločnom záujme členských štátov, vyplýva z toho, že je to cieľ spoločného záujmu.

(289) Komisia poznamenala, že opatrenie zahŕňa osobitnú podporu pre jadrovú technológiu. V tejto súvislosti Komisia poznamenala, že v článku 2 písm. c) Zmluvy o Euratome sa stanovuje, že Únia „uľahčuje investovanie a zabezpečuje, najmä podporovaním podnikových podnetov, vytváranie základných zariadení potrebných pre rozvoj jadrovej energie v Spoločenstve“.

(290) Komisia usúdila, že investičná pomoc pre Paks II, ktorú zamýšľa Maďarsko, zameraná na podporu jadrovej energie by sa preto mohla považovať za pomoc, ktorou sa presadzuje cieľ spoločného záujmu prostredníctvom podpory nových investícií v oblasti jadrovej energie.

(291) Niekoľko zainteresovaných strán predložilo pripomienky s tvrdeniami, že investície Maďarska do jadrovej energie podľa Zmluvy o Euratome nemožno považovať za cieľ spoločného záujmu.

(292) Komisia však konštatuje, že ustanovenia Zmluvy o Euratome boli výslovne potvrdené prostredníctvom Lisabonskej zmluvy, a preto Zmluva o Euratome nemôže byť považovaná za zastaranú Zmluvu, ktorá nie je uplatniteľná. Zmluvné strany Lisabonskej zmluvy sa domnievajú, že je nevyhnutné, aby ustanovenia Zmluvy o Euratome mali naďalej právne účinky v plnom rozsahu⁽¹³⁰⁾. V preambule Zmluvy o Euratome sa uznáva, že by sa mali vytvoriť podmienky potrebné pre rozvoj silného jadrového priemyslu. Ako bolo uznané v predchádzajúcich rozhodnutiach Komisie⁽¹³¹⁾, Komisia dospela k záveru, že podpora jadrovej energie je kľúčovým cieľom Zmluvy o Euratome, a teda aj Únie. Ako sa uvádza v preambule Zmluvy o Euratome, Komisia je inštitúciou spoločenstva Euratom a je povinná „vytvoriť podmienky potrebné pre rozvoj silného jadrového priemyslu, ktorý rozšíri výrobu energie“. Táto povinnosť by sa mala zohľadniť pri využití jej možnosti povoliť štátnu pomoc v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) a článkom 108 ods. 2 ZFEÚ.

(293) Okrem toho, hoci rozvoj jadrovej energie nie je pre členské štáty povinný a niektoré členské štáty sa rozhodli nestavať a nerozvíjať jadrové elektrárne, podporu investícií v oblasti jadrovej energie možno považovať za cieľ spoločného záujmu na účely kontroly štátnej pomoci. Mnohé ciele prijateľné a uznávané v rámci pravidiel štátnej pomoci a v praxi, napr. regionálny rozvoj, sa vlastne týkajú len jedného alebo niekoľkých členských štátov.

⁽¹²⁹⁾ Pozri ods. 8 zákona LXXXVI. z roku 2007 o zákone o elektrickej energii.

⁽¹³⁰⁾ Protokol č. 2 k Lisabonskej zmluve.

⁽¹³¹⁾ Pozri rozhodnutie Komisie 2005/407/ES z 22. septembra 2004 o štátnej pomoci, ktorá sa bude realizovať v Spojenom kráľovstve pre spoločnosť British Energy plc (Ú. v. EÚ L 142, 6.6.2005, s. 26) a rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/658 z 8. októbra 2014 o opatrení pomoci SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), ktorú Spojené kráľovstvo zamýšľa zaviesť na podporu pre jadrovú elektrárňu Hinkley Point C (Ú. v. EÚ L 109, 28.4.2015, s. 44).

- (294) Komisia preto dospela k záveru, že cieľom opatrenia plánovaného maďarskými orgánmi je podpora nových investícií v oblasti jadrovej energie, ako je zakotvené v Zmluve o Euratome.
- (295) Po rozhodnutí o začatí konania maďarské orgány predložili aktualizované informácie zo štúdií PPS, v ktorých sa berie do úvahy dovoz a vývoj dopytu. Podľa štúdie spoločnosti MAVIR uvedenej v odôvodnení 50 si maďarský trh vyžaduje aspoň 5,3 GW dodatočnej novej kapacity na výrobu elektriny do roku 2026 a o niečo viac ako 7 GW do konca obdobia prognózy v roku 2031. Komisia preto konštatuje, že opatrenie zamerané na podporu jadrovej energie sleduje cieľ spoločného záujmu zakotvený v Zmluve o Euratome, pričom zároveň prispieva k bezpečnosti dodávok elektrickej energie.

5.3.4. NEVYHNUTNOSŤ POMOCI A ZLYHANIE TRHU

- (296) Komisia v rozhodnutí o začatí konania uznala, že pre jadrovú energiu sú príznačné mimoriadne vysoké fixné utopené náklady a veľmi dlhé obdobia, počas ktorých je potrebné tieto náklady amortizovať. To naznačuje, že investori, ktorí zvažujú vstup do sektora výroby jadrovej energie, budú vystavení značnej úrovni rizík v oblasti financovania.
- (297) Komisia požiadala o informácie týkajúce sa potenciálnych nových investícií v oblasti jadrovej energie (bez štátnej podpory), časových harmonogramov (vzhľadom na špecifiká maďarského trhu s elektrickou energiou), ich očakávaného vývoja, ako aj modelovania trhu v tomto ohľade s cieľom posúdiť, či došlo k nejakému zlyhaniu trhu, ktoré by mohlo ovplyvniť nové investície do jadrových projektov v Maďarsku, a aké projekty by to boli.
- (298) Ako sa uviedlo v odôvodnení 129 rozhodnutia o začatí konania, s cieľom určiť, či je štátna pomoc potrebná, musí Komisia určiť, či je opatrenie zamerané na situáciu, v ktorej by mohlo priniesť také podstatné zlepšenie, ktoré samotný trh nemôže poskytnúť, napríklad napravenie presne vymedzeného zlyhania trhu.
- (299) Existencia zlyhania trhu je súčasťou posúdenia v súvislosti s tým, či je štátna pomoc potrebná na dosiahnutie sledovaného cieľa spoločného záujmu. V tomto prípade Maďarsko presadzuje podporu nových investícií v oblasti jadrovej energie, ako je zakotvené v Zmluve o Euratome, s cieľom riešiť nedostatok v celkovom národnom inštalovanom výkone, ktorému bude čoskoro čeliť. Komisia musí preto posúdiť, či je štátna pomoc potrebná na dosiahnutie cieľa podpory nových investícií v oblasti jadrovej energie.
- (300) V tejto súvislosti Komisia pripomína pripomienky zainteresovaných strán, pokiaľ ide o to, či by Komisia mala posúdiť, či je pre investície do výroby elektriny vo všeobecnosti príznačné zlyhanie trhu. Niektoré zainteresované strany poznamenávajú, že pri takýchto investíciách by neexistovalo žiadne zlyhanie trhu a že súčasná nízka veľkoobchodná cena elektrickej energie by bola len odpoveďou na normálne fungovanie trhu. Iné zainteresované strany predložili tvrdenie, že Komisia by mala vymedziť relevantný trh, na ktorom sa posudzuje existencia zlyhania trhu, ako liberalizovaný vnútorný trh s elektrinou. Okrem toho, keby na tomto relevantnom trhu došlo k zlyhaniu trhu, jadrová elektrárňa by nebola tým najlepším riešením.
- (301) Vo svojom posúdení potreby pomoci však Komisia skúma, či by sa cieľ spoločného záujmu mohol dosiahnuť bez zásahu štátu alebo či tomu bráni zlyhanie trhu. Pri posudzovaní potreby pomoci nie je potrebné, aby Komisia najskôr vymedzila relevantný trh. S cieľom zistiť, či existuje zlyhanie trhu, Komisia musí najprv určiť, aký cieľ spoločného záujmu sleduje členský štát. Cieľ spoločného záujmu tohto opatrenia sa netýka vnútorného trhu s elektrinou vo všeobecnosti ani investícií do výroby elektriny vo všeobecnosti. Ide skôr o presadzovanie nových investícií v oblasti jadrovej energie, ako je zakotvené v Zmluve o Euratome, ktoré sú, samozrejme, nespornou súčasťou trhu s elektrinou a pomôžu riešiť budúci nedostatok v celkovom inštalovanom výkone v Maďarsku. Po druhé, Komisia musí preskúmať, či slobodné vzájomné pôsobenie ponuky a dopytu na trhu s elektrickou energiou vo všeobecnosti zabezpečuje možnosť dosiahnuť cieľ nového vývoja v oblasti jadrovej energie bez zásahu štátu. V tomto ohľade nie je potrebné vymedziť konkrétny trh.

- (302) Komisia teda posúdila, či existuje trhové zlyhanie, pokiaľ ide o cieľ podpory nových investícií v oblasti jadrovej energie v Maďarsku, a či ide o všeobecnú vlastnosť maďarského trhu alebo osobitnú vlastnosť týkajúcu sa len samotnej jadrovej energie.
- (303) V oddiele 5.1.1.4 tohto rozhodnutia dospela Komisia k záveru, že projekt nedokáže zabezpečiť dostatočnú návratnosť na pokrytie nákladov súkromného investora, ktorý môže získať financovanie iba za trhové ceny, keďže očakávaná IRR investícií je nižšia ako referenčná trhová hodnota WACC projektu a racionálne uvažujúci súkromný investor by preto za takých podmienok neinvestoval bez dodatočnej podpory štátu.
- (304) V oblasti investícií do jadrovej energie Maďarsko uznáva, že pre danú technológiu sú typické mimoriadne vysoké počiatočné investičné náklady a veľmi dlhé čakanie investorov na výnosy.
- (305) Už rozhodnutie o začatí konania obsahovalo opis maďarského trhu s elektrickou energiou a logické zdôvodnenie rozhodnutia Maďarska realizovať projekt novej jadrovej elektrárne, za ktorým stojí najmä skutočnosť, že existujúce elektrárne sa budú podľa odhadov čoskoro vyradovať z prevádzky. Ako sa vysvetľuje v odôvodnení 14 rozhodnutia o začatí konania, štúdia uskutočniteľnosti, ktorú vypracovala spoločnosť MVM Group a v ktorej sa skúmali realizácia a financovanie novej jadrovej elektrárne, vychádzala z predpokladov, že v Maďarsku sa do roku 2025 očakáva v dôsledku zatvorenia zastaraných elektrární strata na úrovni 6 000 MW z 8 000 až 9 000 MW inštalovaného elektrického výkonu.
- (306) Ako sa vysvetľuje v odôvodneniach 15 a 45 rozhodnutia o začatí konania, maďarský PPS MAVIR predpokladá v budúcnosti v Maďarsku závažný nedostatok celkového inštalovaného výkonu⁽¹³²⁾. Z najnovších dostupných informácií, ako je to uvedené v odôvodnení 50 tohto rozhodnutia, vyplýva, že podľa nových odhadov bude do roku 2031 potrebný celkový výkon viac než 7 GW. Maďarské orgány tvrdia, že súčasný miestny objem výroby energie teda postupne nebude stíhať uspokojovať rastúcu energetickú náročnosť a v Maďarsku bude nakoniec nedostatok elektrickej energie na uspokojenie dopytu, čiže bude čoraz viac závislé od dovozu energie, a ak sa neuskutočnia nové investície do zariadení na výrobu energie, koncovým spotrebiteľom sa zvýšia ceny. Projekt Paks II zabezpečujúci 2,4 GW prispeje k splneniu tejto potreby.
- (307) Okrem toho maďarské orgány poukázali na zistenie spoločnosti MAVIR, že napriek zistenému výraznému nedostatku vo výkone sa v Maďarsku buduje len malá nová kapacita, ako sa vysvetľuje v odôvodnení 46 rozhodnutia o začatí konania a v tabuľke 2 odôvodnenia 51 tohto rozhodnutia. Komisia preto spochybňuje, že sa zlyhanie trhu v prípade nových investícií v oblasti jadrovej energie v Maďarsku týka iba takýchto investícií.
- (308) Komisia poznamenáva, že pre nové investície v oblasti jadrovej energie v Európe sú typické neistoty a v niektorých prípadoch sa môžu plánovať opatrenia štátnej podpory. Komisia preskúmala informácie predložené Maďarskom o nových projektoch jadrových elektrární vo Fínsku, Francúzsku a na Slovensku, ktoré sa podľa jeho tvrdenia financujú na trhovom základe. Maďarsko tvrdí, že trhové financovanie týchto projektov vylučuje existenciu zlyhania trhu v prípade projektov jadrových elektrární (minimálne v prípade niektorých členských štátov). Komisia však poznamenáva, že na Slovensku, vo Francúzsku a v prípade fínskej elektrárne Olkiluoto 3 sa rozhodnutia o investovaní do projektov prijali ešte pred hospodárskou krízou z roku 2008 a pred katastrofou vo Fukušime, čo sú udalosti, ktoré mohli mať na parametre investícií závažný vplyv. Okrem toho investície vo Fínsku vychádzajú z obchodného modelu Mankala⁽¹³³⁾, v rámci ktorého fínski investori získavajú všetok vyrobený objem elektriny za výrobnú cenu. Model Mankala umožňuje rozdelenie rizika medzi množstvo akcionárov, ktorí tvoria investičné družstvo, takže celé riziko realizácie projektu výstavby jadrovej elektrárne nespočíva iba na jednom alebo niekoľkých hlavných akcionároch, ale súvisiace riziká znášajú spoločne.
- (309) Maďarsko tvrdilo, že projekt Paks II by sa mal porovnávať s fínskym projektom Hanhikivi-1, ktorý má postaviť Fennovoima. Komisia poznamenáva, že projekt Hanhikivi-1 je projektom obchodného modelu Mankala a 34 % podiel v ňom vlastní spoločnosť realizujúca výstavbu elektrárne, spoločnosť Rosatom. Komisia nedokáže porovnať

⁽¹³²⁾ A magyar villamosenergia-rendszer közép- és hosszú távú forrásoldali kapacitásfejlesztése (Strednodobý a dlhodobý vývoj výrobných aktív maďarskej elektrizačnej sústavy): https://www.mavir.hu/documents/10258/15461/Forr%C3%A1selemz%C3%A9s_2016.pdf/462e9f51-cd6b-45be-b673-6f6afea6f84a (Mavir, 2016).

⁽¹³³⁾ Mankala predstavuje vo fínskom sektore elektrickej energie bežný obchodný model, v rámci ktorého sa spoločnosť s ručením obmedzeným riadi ako neziskové družstvo v prospech akcionárov. K dispozícii na stránke: <http://www.ben.ee/public/Tuumakonverentsi%20ettekanded%202009/Peter%20S.%20Treialt%20-%20Mankala%20principles.pdf>, text dostupný 26. októbra 2015.

dva projekty, ktoré majú podľa všetkého odlišný rizikový profil, aspoň pokiaľ ide o podiel. Riziká projektu Paks II preberá v plnej miere Maďarsko, ktoré je investorom, zatiaľ čo v druhom prípade sa riziko rozdeľuje medzi investorov v rámci modelu Mankala. Okrem toho spoločnosť realizujúca výstavbu elektrárne, podobne ako hlavný akcionár v projekte Hanhikivi-1, by sa pri projekte Paks II mohla správať inak, keďže zaň zodpovedá výhradne na základe zmluvy o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe, a nie ako investor alebo akcionár.

- (310) Projekty jadrových elektrární vo výstavbe preto nepredstavujú dobré referenčné kritériá na posúdenie existencie zlyhania trhu pri nových investíciách v oblasti jadrovej energie.
- (311) Okrem toho Maďarsko predložilo informácie o plánoch vývoja nových jadrových elektrární v iných členských štátoch: Litve, Rumunsku, Bulharsku a Českej republike. Tieto plány však buď obsahujú neistoty, stále sa rokuje o potrebných opatreniach podpory a štruktúre ich financovania⁽¹³⁴⁾, alebo sa v ich prípade predpokladá krytie cenového rizika prostredníctvom rozdielových zmlúv⁽¹³⁵⁾. Vzhľadom na to, že tieto plány sa ešte neuskutočnili, podľa všetkého nepredstavujú platný ukazovateľ posúdenia existencie zlyhania trhu.
- (312) Zo štúdie posúdenia vplyvu mechanizmu pôžičiek Euratomu vypracovanej spoločnosťou ICF Consulting Services pre Generálne riaditeľstvo Komisie pre hospodárske a finančné záležitosti⁽¹³⁶⁾ (ďalej len „štúdia ICF“) vyplýva, že projekty jadrovej energie majú niektoré jedinečné vlastnosti, pre ktoré je ich financovanie osobitne náročné. Sú to vlastnosti ako: vysoké kapitálové náklady a technická zložitosť jadrových reaktorov, ktoré predstavujú relatívne vysoké riziko počas udeľovania licencií, výstavby a prevádzky; dlhé obdobie návratnosti; často kontroverzná povaha projektov jadrovej energie, ktorá vyvoláva ďalšie politické, verejné a regulačné riziká; a potreba jasných prístupov a systémov financovania na nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyradovanie z prevádzky. Podľa zistení štúdie ICF sa na staviteľov jadrových elektrární okrem bežných výziev súvisiacich s financovaním vzťahuje aj rozšírená kontrola a konzervativizmus perspektívnych finančníkov súvisiaci so súčasnými trhovými podmienkami, konkrétne s pretrvávajúcimi účinkami celosvetovej finančnej krízy z roku 2008, haváriou vo Fukušime, problémami eurozóny a so zmluvou Bazilej III. Výzvy v oblasti financovania znamenali opätovné zameranie pozornosti na projektové riziko⁽¹³⁷⁾. Zo zistení štúdie ICF vypracovanej na základe stanovísk vyjadrených zainteresovanými stranami, s ktorými sa počas prípravy štúdie viedli konzultácie, vyplýva, že výzvy spojené s financovaním sú v menšej miere podmienené nedostatočnou dostupnosťou financií zo súkromného sektora a vo väčšej miere rizikami súvisiacimi s takýmito investíciami, ktoré sú príliš veľké v porovnaní s alternatívnymi investičnými možnosťami (najmä v konvenčnej infraštruktúre a infraštruktúre energie z obnoviteľných zdrojov). V štúdii ICF sa dospieva k záveru, že financovanie jadrovej technológie teda nie je príťažlivé, čo má za následok nerovnováhu medzi úrovňou potrebných investícií a tým, čo je trh ochotný poskytnúť.
- (313) Medzi finančné riziká súvisiace s novým vývojom v oblasti jadrovej energie patria: riziko v štádiu vývoja a prípravy projektu, stavebné riziko, trhové riziko a riziko výnosov, riziká politík a regulačné riziká. Zo zistení štúdie ICF vyplýva, že riziká špecifické pre jadrovú energiu sa v porovnaní s ostatnými druhmi výroby elektriny týkajú bezpečnostných noriem, ktoré sa pre jadrovú energiu vyžadujú, čo znamená vyššie náklady na výstavbu a vyššie prevádzkové náklady v porovnaní s ostatnými energetickými technológiami, a výrazne dlhšej priemernej životnosti jadrovej elektrárne v porovnaní s investíciami do infraštruktúry, čím vznikajú súvisiace finančné riziká. Toto zistenie je v súlade so zisteniami Komisie pri posudzovaní štátnej pomoci pre elektrárňu Hinkley Point C⁽¹³⁸⁾.
- (314) Podľa názoru zainteresovaných strán, s ktorými sa počas prípravy štúdie viedli konzultácie, sú hlavnou prekážkou investícií do jadrovej energie trhové riziká. Pokiaľ ide o trhové riziká, zo štúdie ICF vyplýva, že v porovnaní s konvenčnými zdrojmi energie, ktoré môžu byť sprevádzkované a ziskové do troch rokov, trvá výstavba a sprevádzkovanie jadrových elektrární, a tým aj čas do začiatku tvorby výnosov, dlhšie. Dlhšia životnosť elektrárne

⁽¹³⁴⁾ Informácie o Českej republike pozri na stránke: <http://www.world-nuclear.org/info/country-profiles/countries-a-f/czech-republic/>, text dostupný 26. októbra 2015, informácie o Litve pozri na stránke: <http://www.world-nuclear.org/info/Country-Profiles/Countries-G-N/Lithuania/>, text dostupný 26. októbra 2015, informácie o Bulharsku pozri na stránke: <http://www.world-nuclear.org/info/Country-Profiles/Countries-A-F/Bulgaria/>, text dostupný 21. júna 2016.

⁽¹³⁵⁾ Informácie o Rumunsku pozri na stránke: <http://economie.hotnews.ro/stiri-companii-20436128-nuclearelectrica-solicita-actionarilor-aprobarea-memorandumului-intelegere-care-semna-companie-chineza-pentru-construirea-unitatilor-3-4-cernavoda.htm>, text dostupný 21. júna 2016.

⁽¹³⁶⁾ Štúdia z 2. novembra 2015, zatiaľ neuverejnená, s. 35.

⁽¹³⁷⁾ Štúdia z 2. novembra 2015, zatiaľ neuverejnená, s. 35.

⁽¹³⁸⁾ SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N) – Spojené kráľovstvo – Podpora pre jadrovú elektrárňu Hinkley Point C.

znamená aj dlhodobejšiu návratnosť v porovnaní s krátkodobou až strednodobou návratnosťou investícií do konvenčných zdrojov energie. Keďže je zložitá presne predpokladať ceny energie v dlhodobom časovom horizonte, investori vychádzajú z predpokladov budúcich cien fosílnych palív, prieniku energie z obnoviteľných zdrojov do sektora a prístupu energie z obnoviteľných zdrojov k sústave, ako aj z budúcej ceny uhlíka⁽¹³⁹⁾. Zatiaľ čo ceny fosílnych palív stanovuje trh a sú vo svojej podstate neisté, cena uhlíka je do istej miery určená politikou. Zo štúdie ICF vyplýva, že nie je isté, či bude cena uhlíka v budúcnosti dostatočne vysoká nato, aby zabezpečila konkurencieschopnosť nefosílnych technológií, napríklad jadrovej energie.

- (315) Okrem toho berie Komisia na vedomie, že ceny elektriny sú z dlhodobého hľadiska vo všeobecnosti do veľkej miery neisté, keďže budúce ceny na horných trhoch s plynom, uhlím a ropou, ako aj budúce politiky týkajúce sa obchodovania s energiou z obnoviteľných zdrojov, jadrovou energiou a emisiami budú mať vplyv na budúce ceny elektriny a je veľmi ťažké ich predpovedať. Tento záver podporuje aj postavenie podobných projektov v Únii, kde je pri prijímaní investičných rozhodnutí najdôležitejšia istota toku výnosov a zabezpečenie objemu výroby elektriny. K neistote v oblasti budúceho toku výnosov z jadrovej elektrárne prispieva okrem toho aj súčasný trend znižovania cien elektriny v Európe a čoraz intenzívnejšia potreba flexibilnej výroby energie na trhoch s elektrickou energiou, čo má za následok neflexibilný základný odber.
- (316) V štúdii ICF sa určil aj ďalší prvok trhového rizika, ktorý sa týka úverovej bonity developera/zariadenia zodpovedného za projekt a členského štátu, ktorý projekt finančne podporuje. Úverová bonita má vplyv na náklady na financovanie a môže spôsobiť, že sú pre súkromné investície príliš vysoké.
- (317) Zo štúdie ICF vyplýva aj to, že dlhá finančná životnosť a životnosť pôvodného návrhu jadrových elektrární môže mať za následok, že elektrárne sú ohrozené meniacou sa podporou verejnosti a politikov, čo má vplyv na obchodnú a finančnú životaschopnosť projektov jadrových elektrární. Investori preto žiadajú záruku a istotu, že po dokončení výstavby sa bude plniť zmluva o dodávke energie alebo sa dosiahne odhadovaná prevádzková životnosť elektrárne. Investori sa obávajú aj zmien regulačných noriem, ktoré môžu nastať počas životnosti jadrovej elektrárne, a môžu požadovať dodatočné kapitálové investície alebo zvýšenie prevádzkových nákladov. Investori sú opatrní v prípade financovania takých projektov, pokiaľ sa v nich nevenuje dostatočná pozornosť zvýšeniu bezpečnosti. Osobitne dôležité je to vtedy, ak jadrová elektráreň dosiahne koniec bežnej životnosti a jej životnosť sa predlžuje, čo si vyžaduje novú licenciu, pre ktorú je potrebné splniť dodatočné podmienky⁽¹⁴⁰⁾. Zainteresované strany, s ktorými sa viedli konzultácie, uviedli, že politické a regulačné riziko je tretia najčastejšia prekážka brániaca investíciám do jadrových elektrární.
- (318) Zo štúdie vyplýva, že na úroveň investícií do jadrovej energie môže mať v porovnaní s technológiami využívajúcimi iné druhy energie negatívny vplyv aj liberalizácia trhu, a to preto, že sa vyžadujú vyššie investície. Svoju úlohu zohrávajú aj regulačné rámce v jednotlivých členských štátoch, pretože majú vplyv na schopnosť dodávateľa energií vytvárať zisk, a tým aj na hodnotu spoločnosti a jej schopnosť financovať vývoj v oblasti jadrovej energie zo svojej súvahy alebo prostredníctvom dlhodobých úverov od finančných inštitúcií. Ďalšou finančnou prekážkou, ktorá stojí v ceste novým investíciám v oblasti jadrovej energie, sú najnovšie pravidlá výboru Bazilej III o kapitálových trhoch, v ktorých sa zvyšuje kapitál bánk na podporu dlhodobých úverov, ako sú úvery na rozvoj jadrových elektrární⁽¹⁴¹⁾.
- (319) Tieto zistenia sú v súlade s dokumentáciou predloženou maďarskými orgánmi, v ktorej sa uvádza, že spoločnosti zo súkromného sektora, ako aj štátne rozpočty, majú limit na finančnú expozíciu, ktorú môžu prijať pri jednotlivých projektoch s vysokými nárokmi na financovanie, dlhými obdobiami výstavby a rizikami v oblasti dodávok a uvedenia do prevádzky v prípade neexistujúcej ochrany pred oneskorením výstavby alebo prekročením rozpočtu. V sektore ropy a plynu je bilancia investícií vyššia než v prípade energií, a to najmä po nedávnom zhoršení hodnotenia týchto spoločností. Ak investujú, tak je to zvyčajne spoločne s partnermi s cieľom rozdeliť si riziko.

⁽¹³⁹⁾ Štúdia z 2. novembra 2015, zatiaľ neuverejnená, s. 37.

⁽¹⁴⁰⁾ Štúdia z 2. novembra 2015, zatiaľ neuverejnená, s. 38.

⁽¹⁴¹⁾ Štúdia z 2. novembra 2015, zatiaľ neuverejnená, s. 39.

- (320) Z modelovania uskutočneného na účely štúdie ICF vyplýva, že v oblasti investovania do jadrových elektrární bude celkovo nedostatočná hospodárska súťaž až do roku 2030, ale od roku 2040 sa bude rozhodne zvyšovať. V najhoršom prípade, za nepriaznivej hospodárskej situácie, však budú nové investície v celom období minimálne⁽¹⁴²⁾. Zo štúdie ICF vyplýva aj to, že trh bude po roku 2030 zabezpečovať lepšiu hospodársku súťaž, keďže po roku 2030 budú naďalej rásť ceny uhlíka a energie. V štúdiu ICF sa na posúdenie vývoja ceny uhlíka a jeho vplyvu na investície do jadrových elektrární využíva modelovanie citlivosti. Zo štúdie vyplýva, že žiadny zo scenárov ceny uhlíka nedokáže v období rokov 2020 – 2025 hypoteticky zabezpečiť ziskovosť jadrovej energie.
- (321) Okrem toho z uverejnených informácií ratingových agentúr⁽¹⁴³⁾ vyplýva, že výstavba nových jadrových elektrární je vo všeobecnosti úverovo negatívna, zatiaľ čo odchod zo sektora jadrovej energie sa pre zariadenia ukázal ako úverovo pozitívny.
- (322) Modelovanie a zistenia zo štúdie ICF sa v plnej miere vzťahujú aj na situáciu na trhu v Maďarsku, na ktorom sa očakáva, ako sa vysvetľuje v odôvodneniach 305 a 306, závažný nedostatok celkového inštalovaného výkonu v krajine. Vzhľadom na informácie uvedené v tomto oddiele 5.3.4 Komisia zastáva názor, že došlo k zlyhaniu finančného trhu, ktoré má vplyv na nové investície v oblasti jadrovej energie, čo platí aj pre nové investície do jadrovej energie v Maďarsku.
- (323) Možno, samozrejme, tvrdiť, že v tomto rozhodnutí sa hlavné riziká súvisiace s vývojom, prípravou projektu a výstavbou aspoň do istej miery zmierňujú zmluvou o inžinierskej činnosti, obstarávaní a výstavbe na kľúč. Tým sa však nezmiernujú trhové riziká a riziká výnosov, ani riziká politík a regulačné riziká týkajúce sa projektu Paks II. Na dosiahnutie cieľa podpory nových investícií v oblasti jadrovej energie v Maďarsku je preto podľa všetkého potrebné prijať opatrenie.

5.3.5. VHODNÝ NÁSTROJ

- (324) Komisia musí v posúdení určiť, či je navrhované opatrenie vhodným politickým nástrojom na riešenie cieľa spoločného záujmu podpory jadrovej energie.
- (325) Opatrenie má podobu investičného opatrenia, ktoré podniku Paks II poskytuje Maďarsko na vývoj projektu. Maďarsko potvrdilo, že neplánuje elektrárni Paks II poskytovať počas jej životnosti žiadnu prevádzkovú podporu a že štátna pomoc by sa týkala iba investičných nákladov na dokončenie projektu.
- (326) Po vydaní rozhodnutia o začatí konania Maďarsko neposkytlo žiadne informácie o možných alternatívnych nástrojoch, ktoré by mohli stimulovať nové investície do jadrovej energie.
- (327) Ostatné politické nástroje a schémy, ako sú preferenčné úvery alebo daňové úľavy, by podľa názoru Komisie vzhľadom na špecifiká projektu a veľký objem potrebných finančných a iných zdrojov, ako aj na zistené možné zlyhanie trhu, na dosiahnutie rovnakého cieľa nepostačovali.
- (328) Preto sa Komisia domnieva, že opatrenie by predstavovalo vhodný nástroj na výstavbu dvoch nových reaktorov jadrovej elektrárne Paks II.

5.3.6. STIMULAČNÝ ÚČINOK

- (329) Ak má mať opatrenie stimulačný účinok, musí zmeniť správanie dotknutého podniku takým spôsobom, že sa zapojí do vykonávania doplnkovej činnosti, ktorú by bez opatrenia nevykonával, alebo by ju vykonával v obmedzenej miere či iným spôsobom.
- (330) Komisia poznamenáva, že podnik Paks II je spoločnosť, ktorú prevzal štát s jediným cieľom vývoja a spravidzovania blokov 5 a 6 jadrovej elektrárne. Ako je uvedené v odôvodneniach 12, 26 a 27, Maďarsko sa rozhodlo poskytnúť podniku Paks II finančný príspevok s cieľom dosiahnuť tento cieľ.

⁽¹⁴²⁾ Štúdia z 2. novembra 2015, zatiaľ neuverejnená, s. 60.

⁽¹⁴³⁾ Moody's Investor Service, Nuclear Generation's Effect on Credit Quality (Vplyv výroby jadrovej energie na úverovú kvalitu), k dispozícii na stránke: https://www.oecd-neo.org/ndd/workshops/wpne/presentations/docs/2_2_LUND_OECD_Sept%2019_Lund_Moodys_Nuclear_Generations_effect_on_Credit_Quality.pdf, text dostupný 13. júla 2016.

(331) Vzhľadom na to Komisia poznamenáva, že projekt by sa neposunul, pretože príjemca, ktorý nevykonáva žiadne iné príjmové činnosti a ktorého kapitálovú štruktúru v plnej miere zabezpečuje a určuje štát, by nemal k dispozícii požadované finančné a iné zdroje alebo by mu tieto zdroje neboli sprístupnené. Potvrdilo sa to pri formálnom vyšetrovacom konaní, pri ktorom Komisia zistila, že projekt by bez podpory Maďarska nepriniesol dostatočnú návratnosť (pozri analýzu v oddiele 5.1.1 tohto rozhodnutia).

(332) Štátna pomoc teda stimuluje dosiahnutie cieľa spoločného záujmu, teda vývoja jadrovej elektrárne.

5.3.7. PRIMERANOSŤ

(333) Na posúdenie primeranosti opatrenia musí Komisia zabezpečiť, aby sa opatrenie obmedzovalo na minimum, ktorým sa umožní úspešné dokončenie projektu, čím sa dosiahne realizácia cieľa spoločného záujmu.

(334) V danom prípade by príjemca získal finančný príspevok na výstavbu výrobných aktív bez rizika spojeného s nákladmi na refinancovanie, ktorému by čelili iní účastníci trhu.

(335) Z rôznych pripomienok, ktoré dostala Komisia, vyplýva, že keďže projekt sa bude realizovať bez výzvy na predloženie ponuky, nemôže sa určiť, či bude opatrenie pokrývajúce celkové náklady obmedzené na minimum potrebné na realizáciu projektu.

(336) Komisia poznamenáva, že podľa pravidiel štátnej pomoci sa vo verejnom obstarávaní nevyžaduje odhad nákladov a výnosov. Verejné obstarávanie je len jedna z viacerých možností vypracovania odhadu. Samotná skutočnosť, že Maďarsko v postupe verejného obstarávania nevybralo za príjemcu opatrenia podnik Paks II, teda nepredstavuje nadmernú kompenzáciu.

(337) Pokiaľ ide o tvrdenia, že maďarské orgány nepreskúmali výšku minimálnej podpory na zabezpečenie uskutočniteľnosti projektu a rozhodli sa financovať celý projekt, Komisia sa naozaj domnieva, že v dôsledku existujúceho zlyhania trhu sa má celé financovanie výstavby dvoch nových reaktorov jadrovej elektrárne Paks II považovať za štátnu pomoc, ako sa to potvrdzuje v oddiele 5.1 tohto rozhodnutia.

(338) Pokiaľ ide o možnú nadmernú kompenzáciu príjemcu v dôsledku opatrenia, Komisia pripomína svoju hospodársku analýzu uvedenú v oddiele 5.1, v ktorej sa dospieva k záveru, že projekt by nebol ako taký ziskový, keďže očakávaná IRR by neprekročila trhové WACC, pretože vzniknuté výnosy pravdepodobne nepokryjú počiatočné a následné náklady projektu, a to ani pri veľmi optimistickom scenári. V posúdení Komisia odhadla úroveň IRR na základe prognóz trhových cien a ďalších parametrov, ktoré sa považujú za zlučiteľné so situáciou na trhu. Pri určovaní tejto nerovnováhy medzi kapitálovými nákladmi a návratnosťou preto Komisia v plnej miere zohľadnila príspevok k životaschopnosti projektu, ktorý má pochádzať z obchodných výnosov (predaj elektriny). Očakávané náklady projektu boli porovnané s očakávanou návratnosťou, pričom Maďarsko nepredpokladá žiadne ďalšie štátne prostriedky.

(339) Vzhľadom na to, že kapitálové náklady projektu sú vyššie ako očakávaná návratnosť, Komisia zastáva názor, že štátna pomoc poskytnutá Maďarskom je v plnej výške potrebná a primeraná na realizáciu projektu a že nadmerná kompenzácia je v tomto zmysle vylúčená. Ako už Maďarsko potvrdilo, pre fázu prevádzky sa žiadna ďalšia podpora neudeľuje.

(340) V tomto zmysle, ako sa vysvetľuje v odôvodneniach 96 a 97, sa Maďarsko zaviazalo, že podnik Paks II využije štátne prostriedky iba na projekt a všetok vytvorený prebytok odošle naspäť do štátneho rozpočtu. Podľa názoru Komisie tento záväzok vylučuje také využitie štátnych prostriedkov, ktoré by malo za následok zvýšenie ziskov podniku Paks II nad rámec toho, čo je potrebné na zabezpečenie hospodárskej životaschopnosti príjemcu, a zároveň zabezpečuje obmedzenie pomoci na minimum.

(341) V ďalších pripomienkach sa zdôrazňuje, že štátna pomoc sa nebude obmedzovať iba na realizáciu investície, ale udelí sa aj v prevádzkovej fáze, čo by mohlo viesť k nadmernej kompenzáci podniku Paks II. V tomto zmysle Komisia pripomína vyjadrenie Maďarska, že okrem predmetného oznámeného opatrenia neposkytne žiadnu ďalšiu štátnu podporu. Komisia okrem toho pripomína, že podľa dodatočných informácií, ktoré Maďarsko predložilo 28. júla 2016, by musela každá nová podpora podniku Paks II v každom prípade podliehať schváleniu štátnej pomoci.

- (342) Komisia preskúmala, či by mohlo dôjsť k nadmernej kompenzácii, ak by príjemca opatrenia počas prevádzky reaktorov dosiahol návratnosť vyššiu, ako je návratnosť odhadovaná Komisiou vo výpočtoch IRR (pozri oddiel 5.1). Konkrétne Komisia skúmala, čo by sa stalo, keby podnik Paks II mohol znovu investovať zisky neodvedené štátu v podobe dividend do vývoja alebo nákupu ďalších výrobných aktív, a posilniť tým svoje postavenie na trhu. V tomto zmysle Komisia poznamenáva, že podľa dodatočných informácií, ktoré predložilo Maďarsko 28. júla 2016 (pozri odôvodnenie 96), príjemca nemôže znovu investovať do rozšírenia kapacity alebo predĺženia životnosti jadrovej elektrárne Paks II, ani do inštalácie dodatočných výrobných kapacít, okrem reaktorov 5 a 6, ktoré sú predmetom tohto rozhodnutia.
- (343) Vzhľadom na informácie uvedené v tomto oddiele 5.3.7 Komisia zastáva názor, že najmä z dodatočných informácií oznámenia uvedeného v odôvodneniach 96 a 97 vyplýva, že príjemca by mal rekompenzovať štát za umožnenie výstavby elektrárne a nemal by si ponechávať zisky presahujúce rámec toho, čo je vyslovene potrebné na zabezpečenie jeho hospodárskej prevádzky a životaschopnosti. Opatrenie je teda primerané.

5.3.8. MOŽNÉ NARUŠENIA HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE A ÚČINOK NA OBCHOD A CELKOVÝ VÝSLEDOK

- (344) Ak má byť opatrenie zlučiteľné s vnútorným trhom, musia sa obmedziť negatívne účinky opatrenia v zmysle narušenia hospodárskej súťaže a vplyvu na obchod medzi členskými štátmi a musia ich prevážiť pozitívne účinky v zmysle príspevku k cieľu spoločného záujmu. Konkrétne je po stanovení cieľa opatrenia povinné minimalizovať možné negatívne účinky opatrenia na hospodársku súťaž a obchod.
- (345) V rozhodnutí o začatí konania Komisia identifikovala tri spôsoby možného narušenia hospodárskej súťaže. Po prvé, zvýšenie novej koncentrácie trhu v dôsledku zlúčeného budúceho vlastníctva a prevádzky súčasnej jadrovej elektrárne Paks a jadrovej elektrárne Paks II. Po druhé, Komisia pochybuje o tom, či môže nová kapacita základného odberu vyznačujúca sa vysokým faktorom zaťaženia novým účastníkom trhu brániť vo vstupe na trh a viesť k ďalšiemu stlačeniu hodnotovej krivky existujúcej cenovo nákladnejšej výrobnéj kapacity. V tomto zmysle Komisia preskúmala tieto parametre: i) možné účinky opatrenia na maďarský trh; ii) možné cezhraničné účinky opatrenia; iii) možné účinky súbežnej prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II. A nakoniec bolo zistené možné narušenie, keďže Komisia sa domnievala, že podnik Paks II môže obmedzením počtu dostupných ponúk na dodávky na trhu spôsobiť určité riziko likvidity veľkoobchodného trhu.

5.3.8.1. Zvýšenie novej koncentrácie trhu

- (346) Po pochybnostiach, pokiaľ ide o možnú koncentráciu trhu, ktoré Komisia vyjadrila v rozhodnutí o začatí konania, aj zainteresované strany vo svojich tvrdeniach poukazovali na možnú fúziu podniku Paks II a prevádzkovateľa súčasných štyroch blokov jadrovej elektrárne Paks. MVM Group, podnik Paks II a Maďarsko tieto tvrdenia odmietli.
- (347) Komisia poznamenáva, že maďarský trh s výrobou elektriny sa vyznačuje relatívne vysokou koncentráciou trhu, pričom v súčasnej jadrovej elektrárni Paks (spoločnosť MVM Group) sa zaistuje približne 50 % domácej výroby. Takáto koncentrácia trhu môže poškodiť účinnú hospodársku súťaž na trhu, keďže môže predstavovať prekážku vstupu pre nových účastníkov trhu a riziko likvidity na základe obmedzenia počtu dostupných ponúk na dodávky.
- (348) Spustenie prevádzky dvoch nových jadrových reaktorov Paks II je naplánované na obdobie, v ktorom ešte nebudú z prevádzky vyradené existujúce jadrové reaktory. Komisia v rozhodnutí o začatí konania poukázala na to, že ak nebudú prevádzkovatelia jadrových elektrární Paks a Paks II v úplne oddelenej držbe a ak nebudú považovaní za nezávislých a neprepojených, mohlo by to mať rušivý vplyv na maďarský trh.
- (349) Komisia prijíma, že podnik Paks II je v súčasnosti právne nezávislý od MVM Group. Komisia sa však obávala, že takáto právna odluka nie je dostatočná a že nie je možné ju zachovať bez ďalších záruk v tomto zmysle. Komisia sa obávala aj možných budúcich prepojení podniku Paks II so štátnymi podnikmi pôsobiacimi v oblasti energetiky, ktoré by mohli posilniť svoj vplyv na maďarskom energetickom trhu.

- (350) Po prvé, Komisia poznamenáva, že cieľom maďarského opatrenia je postupné nahradenie existujúcich jadrových kapacít jadrovej elektrárne Paks v rokoch 2025 až 2037. Naozaj sa očakáva, že v istom období budú všetky štyri v súčasnosti používané reaktory v prevádzke súčasne s reaktormi Paks II; toto obdobie sa však obmedzuje na roky 2026 až 2032 a do roku 2037 budú všetky jadrové kapacity MVM Group odstavené, čím sa podiel tejto spoločnosti na trhu podstatne zníži.
- (351) Po druhé, Komisia pripomína (pozri odôvodnenie 102), že Maďarsko tvrdí, že spoločnosť MVM Group a podnik Paks II sú nezávislé a neprepojené spoločnosti, a to z týchto dôvodov:
- a) riadia ich rozdielne ministerstvá (spoločnosť MVM Group riadi ministerstvo národného rozvoja prostredníctvom spoločnosti Hungarian National Asset Management Inc. a podnik Paks II riadi úrad predsedu vlády);
 - b) správne rady týchto spoločností nemajú zdieľané ani spoločné riadenie;
 - c) existujú ochranné opatrenia, ktorými sa zabezpečuje, že medzi spoločnosťami sa nevymieňajú citlivé obchodné a dôverné informácie;
 - d) drozhodovacie právomoci spoločností sú samostatné a navzájom oddelené.
- (352) To isté zopakovala aj spoločnosť MVM Group, ktorá zdôraznila, že spoločnosť MVM Group a podnik Paks II sú dve samostatné spoločnosti vyrábajúce elektrinu, tak ako ostatní konkurenti, a nie je dôvod predpokladať existenciu akejkoľvek koordinácie alebo spoločných činností ani sa domnievať, že tieto dve spoločnosti sú spojené. Spoločnosť MVM Group navyše tvrdí, že súčasťou jej vlastnej stratégie sú možné investície, ktorými by v budúcnosti mohla podniku Paks II konkurovať.
- (353) Po tretie, Komisia pripomína dodatočné informácie predložené Maďarskom a uvedené v odôvodnení 117, podľa ktorých budú podnik Paks II, jeho nástupcovia a prepojené podniky v plnej miere právne a štrukturálne oddelené v zmysle článkov 52 a 53 oznámenia o právomoci pri fúziách a budú sa viesť, riadiť a prevádzkovať nezávisle od spoločnosti MVM Group a všetkých jej prevádzok, nástupcov a prepojených podnikov, ako aj od ďalších štátom kontrolovaných spoločností pôsobiach v oblasti výroby, veľkoobchodného alebo maloobchodného predaja energie, a bez akéhokoľvek prepojenia na ne.
- (354) Komisia je spokojná s tým, že v týchto dodatočných informáciách sa riešia všetky otázky, ktoré vyvolávali jej obavy, týkajúce sa možných budúcich koncentrácií a prepojení medzi existujúcimi energetickými subjektmi na maďarskom trhu s elektrickou energiou. Nie je teda možné, aby bol podnik Paks II prepojený so spoločnosťou MVM Group alebo inou štátom kontrolovanou spoločnosťou, a preto nie je ani možné, aby zvyšoval svoj vplyv na trhu počas prevádzky súčasných štyroch blokov jadrovej elektrárne Paks, ako aj neskôr.

5.3.8.2. *Prekážka vstupu pre nových účastníkov trhu*

- (355) Pokiaľ ide o pochybnosti Komisie týkajúce sa toho, či nemôžu nové kapacity predstavovať pre nových účastníkov trhu prekážku vstupu na trh, z niektorých pripomienok vyplýva, že úlohou jadrových elektrární je zabezpečiť vysokú kapacitu základného odberu, ktorá má pri odvádzaní do siete prioritu, a vďaka nízkym prevádzkovým nákladom majú aj lepšie postavenie na trhu na strane zásobovania.
- (356) Komisia analyzovala vplyv opatrenia týkajúci sa hospodárskej súťaže na ostatných účastníkov maďarského trhu, ako aj susedných trhov. Osobitne preskúmala aj obdobie súbežnej prevádzky súčasných štyroch blokov jadrovej elektrárne Paks a blokov jadrovej elektrárne Paks II, t. j. predpokladané obdobie rokov 2026 až 2032.
- a) *Možné účinky opatrenia na maďarský trh*
- (357) Komisia pripomína, že prevádzka blokov 5 a 6 jadrovej elektrárne Paks II má za cieľ nahradiť stratu kapacity po postupnom odstavení blokov 1 až 4 jadrovej elektrárne Paks do konca rokov 2032, 2034, 2036 a 2037 (v tomto poradí) bez predpokladaného ďalšieho predĺženia životnosti (pozri odôvodnenie 10). Dva nové bloky 5 a 6 jadrovej elektrárne Paks II majú byť spustené do prevádzky v rokoch 2025 a 2026 (v tomto poradí). Tento vývoj kapacít jadrovej energie sa predpokladá aj v štúdii, ktorú vydala v roku 2016 spoločnosť MAVIR (pozri odôvodnenie 20).

- (358) Komisia pripomína, že elektrina, ktorú v súčasnosti vyrobí jadrová elektrárňa Paks, predstavuje 36 % celkovej spotreby elektrickej energie v Maďarsku, pričom tento objem sa v dôsledku očakávaného nárastu dopytu uvedeného v odôvodnení 50 zníži, a od jadrovej elektrárne Paks II sa po vyradení jadrovej elektrárne Paks očakáva podobný objem výroby.
- (359) Vzhľadom na to, že podstatou projektu Paks II je nahradenie kapacity, Komisia poznamenáva, že v roku 2037, po vyradení všetkých štyroch blokov jadrovej elektrárne Paks z prevádzky, sa budúci nedostatok v celoštátnom inštalovanom výkone predpokladaná prevádzkovateľom prepravnej siete, ako sa vysvetľuje v odôvodnení 50, vráti na predchádzajúce úrovne (pozri aj obrázok 7 v odôvodnení 108), t. j. 2,4 GW výkonu jadrovej elektrárne Paks II nebude mať v Maďarsku za následok dlhodobý nárast celkovej úrovne inštalovaného jadrového výkonu.
- (360) Komisia ďalej poznamenáva, že zoznam prebiehajúcich investícií alebo schválených nových investícií do zriadení na výrobu elektriny je pomerne krátky (pozri tabuľku 2 v odôvodnení 51). Vzhľadom na tieto údaje sa Komisia domnieva, že po vyradení štyroch súčasných blokov jadrovej elektrárne Paks Maďarsko zostane významným čistým dovozcom.
- (361) Ako bolo vysvetlené v odôvodnení 93, Maďarsko tvrdilo, že podľa analýzy spoločnosti NERA by v prípade neexistencie oznámeného opatrenia výkon 2,4 GW zabezpečovaný jadrovou elektrárnou Paks II namiesto nej poskytovali komerčné OCGT a CCGT. Aj s jadrovou elektrárnou Paks II bude na trhu stále dosť miesta pre novú plynovú alebo inú kapacitu. Zo štúdie NERA vyplýva, že aj keby bola väčšina kapacity jadrovej elektrárne Paks II v Maďarsku nahradená novou plynovou kapacitou, Maďarsko by bolo stále vo veľkej miere závislé od dovozu elektriny.
- (362) Pokiaľ ide o zavádzanie iných možných technológií okrem jadrovej elektrárne Paks II, Komisia pripomína tvrdenie Maďarska, že súčasné a minulé rozhodnutia o vstupe elektrárne využívajúcej obnoviteľné zdroje na trh závisia v najväčšej miere od programov vládnych subvencií, nie od trhových cien [pozri odôvodnenie 107 písm. a)]. Komisia uznáva, že v národnej energetickej stratégii Maďarska⁽¹⁴⁴⁾ sa predpokladá začlenenie energie z obnoviteľných zdrojov do energetického mixu v súlade s klimaticko-energetickým balíkom Únie na rok 2020⁽¹⁴⁵⁾, národnými cieľmi v oblasti obnoviteľných zdrojov stanovenými v smernici o obnoviteľných zdrojoch energie⁽¹⁴⁶⁾ a kľúčovými cieľmi rámca politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030⁽¹⁴⁷⁾. Komisia poznamenáva, že variabilné náklady⁽¹⁴⁸⁾ na technológie využívajúce obnoviteľné zdroje energie sú pre nezávislosť týchto technológií od palív v porovnaní s jadrovou technológiou zvyčajne nižšie. Okrem toho, pokiaľ ide o uvedené európske a národné ciele a povinnosti v oblasti obnoviteľných zdrojov, Maďarsko nie je výnimkou v zavádzaní mechanizmov podpory, ktorých cieľom je sprevádzkovať nové elektrárne vyrábajúce elektrinu z obnoviteľných zdrojov. Komisia poznamenáva, že časť maďarskej schémy pre obnoviteľné zdroje s názvom METÁR je už od januára 2017⁽¹⁴⁹⁾ v prevádzke, zatiaľ čo ostatné časti schémy týkajúce sa väčších výrobcov z oblasti obnoviteľných zdrojov v súčasnosti čakajú na schválenie štátnej pomoci v Komisii.
- (363) Komisia pripomína, že podľa štúdie vypracovanej v roku 2016 spoločnosťou MAVIR (pozri odôvodnenie 20) bude v rokoch 2025 až 2030 postupne odstavená súčasná sieť uhoľných elektrární (spaľujúcich hnedé uhlie) (pozri obrázky 1 a 2 v odôvodnení 43), čím sa umožní sprevádzkovanie ďalších zariadení, a to najmä preto, že technológie umožňujúce prerušovanú výrobu uvedené v odôvodnení 362 vyžadujú aj súčasnú existenciu doplnkových flexibilných kapacít.
- (364) Maďarské opatrenie je určené ako investičná podpora a po spustení výrobných blokov do prevádzky sa jadrovej elektrárni Paks II neposkytne žiadna ďalšia prevádzková podpora, preto bude vystavená trhovým rizikám.

⁽¹⁴⁴⁾ Pozri odôvodnenie 20.

⁽¹⁴⁵⁾ http://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020/index_sk.htm.

⁽¹⁴⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16).

⁽¹⁴⁷⁾ http://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030/index_sk.htm.

⁽¹⁴⁸⁾ Variabilné náklady zariadenia na výrobu elektriny sú tie, ktoré majú zvyčajne určujúci vplyv na konečnú jednotkovú cenu vyrobenej elektriny.

⁽¹⁴⁹⁾ Oznámené Komisii pod číslom SA.47331 (2017/X) podľa všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách [nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26.6.2014, s. 1)].

- (365) Ceny elektriny sú určované najmä na základe hraničných nákladov výrobcov, ktorí sú účastníkmi určitého trhu. Technológie využívajúce obnoviteľné zdroje energie majú nízke hraničné náklady, keďže väčšina z nich sa môže prevádzkovať bez nákladov na palivo. Jadrová technológia má tiež nízke prevádzkové náklady a v hodnotení tzv. prednostného poradia nasleduje hneď za obnoviteľnými zdrojmi. Hoci je prevádzka uhoľných elektrární v dôsledku nákladov na palivo v oblasti hraničných nákladov zvyčajne drahšia, z dôvodu nízkych cien uhlíkového povolenia sú prevádzkové náklady uhoľnej elektrárne zvyčajne nižšie než náklady elektrárne využívajúcej CCGT. To znamená, že technológie s vyššími prevádzkovými nákladmi môžu zdvíhať ceny, preto sa od prítomnosti jadrovej energie v energetickom mixe neočakáva zvýšenie cien elektriny v Maďarsku a výrobcovia jadrovej energie budú mať skôr pozíciu subjektov, ktoré ceny prijímajú, a nie stanovujú.

b) Možné cezhraničné účinky opatrenia

- (366) Maďarsko aj niekoľko ďalších zainteresovaných strán poukázalo na to, že trh s energiou, ktorý sa má posúdiť, prekračuje hranice územia konkrétneho štátu, a to najmä v dôsledku veľmi dobrej úrovne prepojenia, a že opatrenie spôsobuje narušenia hospodárskej súťaže, ktoré majú vplyv minimálne na členské štáty v okolí Maďarska.
- (367) Komisia poznamenáva, že, ako je zobrazené na obrázku 5 v odôvodnení 49 tohto rozhodnutia, rovnováha medzi dovozom a vývozom v oblasti maďarského obchodu s elektrickou energiou je záporná vo vzťahu takmer ku všetkým susedným členským štátom. Komisia ďalej berie na vedomie skutočnosť, že Maďarsko je celkovým čistým dovozcom. Na obrázku 1 v odôvodnení 43 je znázornené, že približne 30 % vnútroštátneho dopytu odvodeného z dovozu v roku 2015 tvorilo približne 13 TWh. Komisia pripomína, že, ako bolo vysvetlené na obrázku 2 v odôvodnení 43 rozhodnutia o začatí konania, úroveň dovozu bola rovnaká aj v roku 2014.
- (368) Komisia sa domnieva, že Maďarsko predstavuje v rámci Európskej únie vysokointegrovaný trh s elektrickou energiou s kapacitou energetického prepojenia na úrovni približne 75 % celkového inštalovaného výkonu výroby na domácom trhu. Okrem toho, ako je znázornené v tabuľkách 4 a 5 odôvodnenia 105, kapacita energetického prepojenia sa do roku 2030 značne zvýši, čím sa umožní, aby maďarský cenový región dosiahol aj ďalšie obchodné toky.
- (369) Vysvetlenie v odôvodnení 365 platí aj v cezhraničných súvislostiach. Výstavbou jadrovej elektrárne Paks II sa v budúcnosti na maďarskom trhu vytvorí tlak na znižovanie cien, pretože hraničné náklady na elektrinu vyrábanú jadrovou elektrárnou Paks II sú podľa názoru spoločnosti NERA relatívne nízke v porovnaní s alternatívnou kapacitou OCGT a CCGT, ktorá by sa v opačnom prípade vybuďovala. V štúdii NERA sa však ukazuje, že jadrová elektrárňa Paks II zostane subjektom, ktorý ceny prijíma, a ceny v Maďarsku budú na vyšších úrovniach stanovovať ostatné elektrárne. Dovoz do Maďarska bude preto naďalej ziskový.
- (370) Komisia zohľadnila tvrdenia Maďarska týkajúce sa možného účinku jadrovej elektrárne Paks v širších trhových súvislostiach. Ako sa vysvetľuje v odôvodnení 112, z posúdenia vykonaného spoločnosťou NERA týkajúceho sa najbližších susedných trhov, s ktorými je Maďarsko v súčasnosti prepojené (Maďarsko + Slovensko + Rumunsko), vyplýva, že kombinované trhové podiely spoločnosti MVM Group a podniku Paks II na prepojení trhu Maďarsko + Slovensko + Rumunsko neprekročia 20 % (pozri obrázok 10 v odôvodnení 112).
- (371) Pokiaľ ide o ostatné susedné trhy, očakáva sa, že účinky novej jadrovej elektrárne Paks II budú menej závažné, keďže prepojenie trhu s týmito cenovými zónami nie je dostatočné a (existujúca aj plánovaná) kapacita energetického prepojenia s týmito členskými štátmi je obmedzenejšia (pozri tabuľky 3 a 4).

c) Možné účinky súbežnej prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II

- (372) Ako sa vysvetľuje v odôvodneniach 98 až 99 a v odôvodneniach 241 až 244, pri výstavbe jadrových elektrární dochádza často z rôznych dôvodov k oneskoreniam, ktoré predlžujú obdobie výstavby. Komisia uznáva, že už teraz existuje pri realizácii projektu v porovnaní s pôvodným plánom závažné oneskorenie, [...]. Okrem toho, ako je zobrazené v tabuľke 3 v odôvodnení 99, technológia, ktorú ponúka JSC NIAEP, má v Rusku, na domácom trhu dodávateľa, na ktorom postavil väčšinu svojich elektrární, oneskorenie priemerne dva roky. Tieto oneskorenia sú ešte dlhšie, keď sa projekt realizuje mimo Ruska (v Indii až 7 rokov). Maďarsko tvrdí, že Paks II bude prvou jadrovou elektrárnou s technológiou VVER III+ uvedenou do prevádzky v EÚ, v ktorej sa budú dodržiavať najprísnejšie

požiadavky na jadrovú bezpečnosť, a technicky nevyhnutá časť projektu sa obstaráva v súlade s požiadavkami EÚ na verejné obstarávanie. Možno odôvodnene očakávať, že to môže spôsobiť ďalšie oneskorenie. Podľa názoru Komisie teda možno očakávať, že pôvodne stanovené obdobie 6 rokov súbežnej prevádzky všetkých štyroch blokov jadrovej elektrárne Paks a oboch blokov jadrovej elektrárne Paks II bude podstatne kratšie. Okrem toho určité prekrytie prevádzky existujúcich a nových blokov, ktoré bude na základe realistických odhadov z uvedených dôvodov trvať kratšie, možno aj napriek tomu, že bude mať vplyv na domáci trh, možno považovať za primerané z hľadiska cieľov bezpečnosti dodávok a potreby dôkladnej prípravy na vyradenie blokov jadrovej elektrárne Paks z prevádzky, keďže výroba jadrovej energie predstavuje viac než 50 % elektriny vyrobenej na domácom trhu v Maďarsku.

- (373) Komisia v každom prípade pripomína zistenia zo štúdie NERA (pozri najmä obrázok 7 v odôvodnení 108), z ktorých vyplýva, že ani počas súbežnej prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II (v rokoch 2025 až 2037) nebude v plnej miere uspokojený rastúci špičkový odber len z domácich elektrární, keďže dodatočný celkový objem vyrobenej energie z obnoviteľných zdrojov a plynu spoločne s vyrobeným objemom jadrovej energie zostanú pod úrovňou predpokladaného domáceho dopytu (na obrázku 7 označený čiernou čiarou). Podľa štúdie je to tak najmä preto, že Maďarsko má v súčasnosti nedostatočné zásobovanie energiou a musí dovážať veľký objem elektriny. NERA vysvetľuje, že tento nedostatok sa v rokoch 2015 až 2025 ešte prehĺbi, keďže dopyt po elektrine sa v Maďarsku bude podľa očakávaní do roku 2040 podstatne zvyšovať a druhá maďarská nepretržite fungujúca elektrárňa (elektrárňa Mátfa, pozri obrázky 1 a 2 v odôvodnení 43) sa má zatvoriť v rokoch 2025 až 2030, ako sa to predpokladá v štúdiu PPS (pozri odôvodnenie 20).
- (374) Na uspokojenie domáceho dopytu a zabezpečenie stability sústavy v prípade očakávaného nedostatku výkonu bude teda následne sústava vyžadovať domáce kapacity alebo kapacity z dovozu, ktoré doplnia uvedené jadrové a plynové kapacity a kapacity z obnoviteľných zdrojov. Dodatočné kapacity sa vyžadujú aj na povinné zabezpečovanie rezerv predpísané sieťou ENTSO pre elektrinu (pozri odôvodnenie 50).
- (375) Okrem toho Komisia pripomína, že, ako je vysvetlené v odôvodnení 105, v dôsledku nových prepojení so Slovenskom (2 × 400 kV a 1 × 400 kV) a Slovinskom (1 × 400 kV), ktoré budú uvedené do prevádzky v rokoch 2016 až 2021, t. j. dlho pred spustením dvoch nových blokov jadrovej elektrárne Paks II, sa ešte viac zvýši už aj v súčasnosti vysoká úroveň prepojenia Maďarska so susednými krajinami. Komisia sa domnieva, že tieto nové prepojenia, ktoré Maďarsko uvádza, pravdepodobne zlepšia dostupnosť cezhraničných obchodných tokov, a to najmä z dovozu.
- (376) Ako sa uvádza v odôvodnení 369, Komisia zohľadnila aj zistenia zo štúdie NERA, podľa ktorých budú technológie využívajúce jadrovú energiu naďalej, čiže aj počas obdobia súbežnej prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II, predstavovať subjekty, ktoré ceny prijímajú, nie stanovujú, pričom pravdepodobnosť, že jadrové technológie budú určovať ceny, zostane počas všetkých hodín na úrovni pod 5 % (pozri obrázok 11 v odôvodnení 113).

5.3.8.3. *Riziko likvidity veľkoobchodného trhu*

- (377) Ako je uvedené v oddiele 2.6, najbežnejšie transakcie v rámci maďarského veľkoobchodného energetického odvetvia sa uzatvárajú prostredníctvom dvojstranných zmlúv o nákupe elektriny a burza HUPX ešte nezabezpečila primeranú úroveň likvidity. Komisia sa spočiatku obávala, že v situácii, keď je jeden subjekt (Maďarsko) vlastníkom dominantného dodávateľa (MVM Partner) aj podstatného objemu novej výrobnnej kapacity (Paks II), budú trhy menej likvidné, keďže príslušní účastníci by mohli na trhu obmedziť počet dostupných ponúk na dodávky.
- (378) Komisia sa taktiež domnieva, že na likviditu by mohol mať výrazný vplyv aj spôsob trhového predaja elektriny vyrobenej v nových reaktoroch a že rivalom na dolnom trhu by sa mohli zvýšiť náklady, pretože sa im obmedzí konkurenčný prístup k dôležitým vstupom (obmedzovanie prístupu k vstupom). Mohlo by sa to stať, keby sa elektrina vyrábaná v jadrovej elektrárni Paks II predávala primárne na základe dlhodobých zmlúv iba určitým dodávateľom, čím by sa trhová sila podniku Paks II na výrobnom trhu rozšírila na maloobchodný trh.
- (379) Niektoré z obáv Komisie sa vyriešili vylúčením prepojení podniku Paks II s prevádzkovateľmi vo vlastníctve štátu na maloobchodnom trhu, ako sa vysvetľuje v odôvodnení 353.

- (380) Komisia poznamenáva, že Maďarsko potvrdilo, ako sa vysvetľuje v odôvodnení 118, že stratégia obchodovania s objemom vyrobenej energie je nezávislou obchodnou stratégiou zameranou na optimalizáciu zisku, ktorá sa vykonáva prostredníctvom obchodných zmlúv uzatváraných na základe ponúk zúčtovaných na transparentnej obchodnej platforme alebo na burze.
- (381) Konkrétne Maďarsko potvrdilo, že táto obchodná stratégia (s výnimkou vlastnej spotreby jadrovej elektrárne Paks II) je vypracovaná takto:
- a) podnik Paks II bude predávať aspoň 30 % svojho celkového objemu vyrobenej elektriny na dennom, vnútrodennom a futuritnom trhu na burze HUPX. Iné podobné burzy s elektrickou energiou je možné využiť na základe dohody alebo súhlasu útvarov Komisie, ktorý sa udelí alebo zamietne do dvoch týždňov od žiadosti maďarských orgánov;
 - b) zvyšok celkového objemu elektriny vyrobenej v jadrovej elektrárni Paks II bude podnik Paks II predávať pri dodržaní objektívnych, transparentných a nediskriminačných podmienok prostredníctvom aukcií. Podmienky týchto aukcií stanovuje maďarský energetický regulačný orgán a tieto podmienky budú podobné podmienkam aukcií určeným pre spoločnosť MVM Partner. Maďarský energetický regulačný orgán na realizáciu týchto aukcií aj dohliada.
- (382) Komisia ďalej poznamenáva, že Maďarsko by malo zabezpečiť, aby boli tieto ponuky na aukčnej platforme prevádzkované podnikom Paks II rovnako dostupné všetkým licencovaným alebo registrovaným obchodníkom za rovnakých trhových podmienok a aby bol systém zúčtovania ponúk danej platformy overiteľný a transparentný. Na konečné použitie nakúpenej elektriny by sa nevzťahovali žiadne obmedzenia.
- (383) Preto sa zabezpečilo, aby bola elektrina vyrobená v jadrovej elektrárni Paks II transparentne dostupná na veľkoobchodnom trhu všetkým účastníkom trhu, a aby sa odstránilo riziko monopolizácie elektriny vyrobenej v jadrovej elektrárni Paks II v dlhodobých zmluvách, čo by predstavovalo riziko pre trhovú likviditu.
- (384) Komisia sa teda domnieva, že v súčasnej podobe predstavuje opatrenie len malé riziko vzniku rizík pre trhovú likviditu.

5.3.8.4. Záver týkajúci sa narušení hospodárskej súťaže a celkového výsledku

- (385) Po vykonaní dôkladného posúdenia uvedeného v oddiele 5.3 tohto rozhodnutia Komisia uznáva, že opatrenie je zamerané na podporu nových investícií do jadrovej energie, preto sleduje cieľ spoločného záujmu zakotvený v Zmluve o Euratome, a okrem toho prispieva aj k bezpečnosti dodávok.
- (386) Pomoc sa poskytne na primeranej úrovni. Maďarsko zabezpečí, aby podnik Paks II uhradil štátu náklady na vybudovanie nových výrobných blokov, a podnik Paks II si neponechá zisky presahujúce rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné na zabezpečenie jeho hospodárskej prevádzky a životaschopnosti. Komisia ďalej poznamenáva, že zisky vytvorené príjmom sa nepoužijú na opätovné investovanie do zvyšovania kapacity elektrárne Paks II, ani na nákup či výstavbu nových výrobných kapacít bez schválenia štátnej pomoci.
- (387) Komisia preskúmala aj to, či by opatrenie mohlo predstavovať pre iné druhy výrobných kapacít prekážku vstupu na trh, a to najmä počas obmedzeného obdobia súbežnej prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II. Zastáva názor, že prekážka vstupu na trh je obmedzená, pretože nedostatočný budúci celkový inštalovaný výkon, ktorý určil PPS, umožní prienik aj ďalších výrobných technológií (z obnoviteľných aj z iných ako nízkouhlíkových zdrojov) bez ohľadu na to, či bude jadrová elektráreň Paks II vybudovaná.
- (388) Komisia preskúmala aj možné cezhraničné účinky opatrenia, ale keďže jadrová elektráreň Paks II má podobnú veľkosť ako v súčasnosti prevádzkované štyri bloky jadrovej elektrárne Paks, neočakáva sa, že bude zohrávať výraznú cezhraničnú úlohu, a to aj napriek dobrej úrovni prepojenia Maďarska, keďže Maďarsko zostane čistým dovozcom s jednými z najvyšších cien v regióne. Na základe toho, že sa v Maďarsku očakáva pretrvávajúci nedostatok dovozu/vývozu, sa Komisia domnieva, že účinky jadrovej elektrárne Paks II na ceny elektriny v regiónoch, ktoré s Maďarskom bezprostredne nesusedia, budú obmedzené v dôsledku vzdialenosti a sieťových obmedzení, ktoré elektrinu vyrobenú v Maďarsku pre vzdialenejšie regióny ešte viac zdražujú.
- (389) Komisia vzala na vedomie aj zistenie, že počas súbežnej prevádzky jadrových elektrární Paks a Paks II, ktorá by mala podľa očakávaní trvať kratšie, než sa pôvodne predpokladalo, nebude možné očakávaný nárast vnútroštátneho špičkového odberu uspokojiť iba domácimi elektrárnami.

- (390) Komisia na základe potvrdenia Maďarska z 28. júla 2016 opätovne zdôrazňuje, že ostatné možné narušenia trhu, ako napríklad zvýšenie novej koncentrácie trhu a nedostatočná trhová likvidita, boli minimalizované.
- (391) Komisia teda, najmä na základe potvrdenia Maďarska z 28. júla 2016, zastáva názor, že všetky možné narušenia hospodárskej súťaže sú obmedzené a vyrovnané stanoveným spoločným cieľom, ktorý sa má dosahovať primeraným spôsobom.

6. ZÁVER

- (392) Na základe uvedeného Komisia dospela k záveru, že opatrenie oznámené Maďarskom obsahuje štátnu pomoc, ktorá je v zmysle zmien zavedených Maďarskom 28. júla 2016 zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Opatrenie, ktoré Maďarsko plánuje realizovať s cieľom poskytnúť finančnú podporu na vývoj dvoch nových jadrových reaktorov, ktoré v plnej miere financuje Maďarsko, v prospech subjektu MVM Paks II Nuclear Power Plant Development Private Company Limited by Shares (ďalej len „podnik Paks II“), ktorý bude tieto jadrové reaktory vlastniť a prevádzkovať, sa považuje za štátnu pomoc.

Článok 2

Opatrenie je zlučiteľné s vnútorným trhom podľa podmienok stanovených v článku 3.

Článok 3

Maďarsko zabezpečí, že podnik Paks II využije celý zisk pochádzajúci z činnosti blokov 5 a 6 jadrovej elektrárne Paks II (ďalej len „jadrová elektráreň Paks II“) výhradne na tieto účely:

- a) Projekt Paks II (ďalej len „projekt“), ktorý sa vymedzuje ako vývoj, financovanie, výstavba, uvedenie do prevádzky, prevádzka a údržba, renovácia, nakladanie s odpadom a vyradovanie z prevádzky dvoch blokov (5 a 6) jadrovej elektrárne s reaktormi VVER v jadrovej elektrárni Paks II v Maďarsku. Zisk sa nepoužije na financovanie investícií do činností, ktoré nie sú v rozsahu pôsobnosti daného vymedzeného projektu.
- b) Vyplácanie zisku Maďarskej republiky (napríklad formou dividend).

Maďarsko zabezpečí, aby sa podnik Paks II zdržal (opätovného) investovania do zvyšovania kapacity alebo predlžovania životnosti jadrovej elektrárne Paks II a inštalácie dodatočnej výrobnéj kapacity okrem prípadov, keď sa to týka reaktorov 5 a 6 jadrovej elektrárne Paks II. Takéto prípadné nové investície podliehajú schváleniu štátnej pomoci.

Maďarsko zabezpečí, aby bola stratégia obchodovania s objemom vyrobenej energie jadrovej elektrárne Paks II nezávislou obchodnou stratégiou optimalizácie zisku, ktorá sa vykonáva prostredníctvom obchodných zmlúv uzatváraných na základe ponúk zúčtovaných na transparentnej obchodnej platforme alebo na burze. Stratégia obchodovania s objemom elektriny vyrobenej v jadrovej elektrárni Paks II (s výnimkou vlastnej spotreby jadrovej elektrárne Paks II) je takáto:

Úroveň 1: podnik Paks II bude predávať aspoň 30 % svojho celkového objemu vyrobenej elektriny na dennom, vnútrodenom a futuritnom trhu maďarskej energetickej burzy (HUPX). Iné podobné burzy s elektrickou energiou je možné využiť na základe dohody alebo súhlasu útvarov Komisie, ktorý sa udelí alebo zamietne do dvoch týždňov od žiadosti maďarských orgánov.

Úroveň 2: zvyšok celkového objemu elektriny vyrobenej v jadrovej elektrárni Paks II bude podnik Paks II predávať pri dodržaní objektívnych, transparentných a nediskriminačných podmienok prostredníctvom aukcií. Podmienky takýchto aukcií určí maďarský energetický regulačný orgán a budú podobné podmienkam aukcií určeným pre spoločnosť MVM Partner (rozhodnutie 741/2011 maďarského regulačného orgánu). Maďarský energetický regulačný orgán na realizáciu týchto aukcií aj dohliada.

Maďarsko zabezpečí, aby aukčné platformy pre úroveň 2 boli prevádzkované podnikom Paks II a aby ponuky boli rovnako dostupné pre všetkých licencovaných alebo registrovaných obchodníkov pri rovnakých trhových podmienkach. Systém zúčtovania ponúk musí byť overiteľný a transparentný. Na konečné použitie nakúpenej elektriny sa nevzťahujú žiadne obmedzenia.

Okrem toho Maďarsko zabezpečí, aby boli podnik Paks II, jeho nástupcovia a prepojené podniky v plnej miere právne a štrukturálne oddelené a aby sa na ne vzťahovala nezávislá rozhodovacia právomoc v zmysle článkov 52 a 53 oznámenia o právomoci v pri fúziách⁽¹⁵⁰⁾, pričom sa budú viesť, riadiť a prevádzkovať nezávisle od spoločnosti MVM Group a všetkých jej prevádzok, nástupcov a prepojených podnikov, ako aj od ďalších štátom kontrolovaných spoločností pôsobiach v oblasti výroby, veľkoobchodného alebo maloobchodného predaja energie.

Článok 4

Maďarsko predkladá Komisii výročné správy o plnení podmienok uvedených v článku 3. Prvá správa sa predloží jeden mesiac od dátumu uzavretia prvého účtovného obdobia obchodnej prevádzky jadrovej elektrárne Paks II.

V Bruseli 6. marca 2017

Za Komisiu

Margrethe VESTAGER

členka Komisie

⁽¹⁵⁰⁾ Konsolidované oznámenie Komisie o právomoci podľa nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Ú. v. EÚ C 95, 16.4.2008, s. 1).